

Lähtettäjä: [Hyttinen Hannu](#)
Vastaanottaja: [Sinnemäki Anni](#); [Villeneuve Anna](#); [Salmikivi Heikki](#)
Aihe: VL: Kaupunginhallitukselle
Päivämäärä: 17. lokakuuta 2016 10:51:43
Liitteet: [KESKUSPUISTON SUUNNITTELUPERIAATTEET.pdf](#)
[ATT00001.htm](#)

Lähtettäjä: Tiina Tarkkanen
Lähetetty: 17. lokakuuta 2016 10:07
Vastaanottaja: Hyttinen Hannu
Aihe: Kaupunginhallitukselle

Kaupunginsihteeri Hannu Hyttinen

Pyydän Teitä omalta osaltanne reagoimaan tähän viestiin asianmukaiseksi katsominne toimin,
saattamaan tämän viestin tänään kaupunginhallituksen jäsenille, varajäsenille sekä kaupunginhallituksen tämän päiväiselle kokoukselle tiedoksi.

Helsingin yleiskaavaehdotus on Keskuspuiston suunnitteluperiaatteiden (liite) vastainen. Nyt kaupunginhallituksen esityslistatekstissä suunnitteluperiaatteista ei kuitenkaan ole edes mainintaa.

Keskuspuiston suunnitteluperiaatteet on kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksynyt 24.8.2006.
Suunnitteluperiaatteiden ensimmäisen kohdan mukaan Keskuspuiston aluetta ei pienennetä.
Myös periaatteiden muut kohdat ansaitsevat jakamattoman huomion.

Suunnitteluperiaatteet heijastavat osaltaan kaupunginvaltuuston vuonna 2003 hyväksymää toivomuspontta.
Tämän ponnen kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla, kun se hyväksyi voimassa olevan yleiskaavan (2002). Tovomusponnen mukaan

”Keskuspuiston jatkosuunnittelun lähtökohtana on se, ettei Keskuspuiston kokoa pienennetä eikä alueelle rakenneta nykyistä enemmän”.

Kuten liitteenä olevista, Keskuspuiston suunnitteluperiaatteista käy ilmi, määritteli lautakunta Keskuspuiston suunnitteluperiaatteet ei-oikeusvaikutteisiksi. Lautakunta myös samaisella päätöksellään totesi, että suunnitteluperiaatteet korvaavat Keskuspuiston uuden osayleiskaavan. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan ole kumpaakaan kannanottoa saanut hyväksyttäväkseen vuonna 2006 eikä tiettävästi sen jälkeenkään.
Voimassa olevan yleiskaavan hyväksyessään kaupunginvaltuusto oli sitä vastoin päättänyt, että silloinen, uusi yleiskaava korvaa Keskuspuiston vanhan osayleiskaavan (vuodelta 1978), mutta että kaupunki ryhtyy Keskuspuiston uuden osayleiskaavan laadintaan.

Kaupunginvaltuuston päätöstä uuden osayleiskaavan laadinnasta ei kaupunkisuunnittelulautakunnan 24.8.2006 tekemä päätös luopua osayleiskaavan

laadinnasta ole mitenkään voinut kumota. Keskuspuiston suunnitteluperiaatteet ovat lisäksi – vaikka eivät sitten oikeusvaikutteisia – niin kaupungin poliittisen päätöksenteon moraalialla niin tiukasti velvoittava asiakirja, että Keskuspuistoon ehdotettu rakentaminen ei voi olla muuta kuin tätä politiikan moraalialla ylimielisesti rikkova.

Lisäksi kysymykseksi nousee, onko kaupunkisuunnittelulautakunnalla ollut valtuuksia kumota kaupunginvaltuuston päätös uuden osayleiskaavan laadinnasta ja korvata tämä päätös Keskuspuiston suunnitteluperiaatteilla – joiden vastainen tänään käsiteltävä yleiskaavaehdotus Keskuspuiston osalta on. Tietääkseni edes kaupunginvaltuustokunta itse ei ole silloisessa kokouksessaan 24.8.2006 hyväksymään Keskuspuiston suunnitteluperiaatteita koskaan kumonnut.

Pyydän saada Teiltä vastauksen siihen, mihin toimenpiteisiin viestini Teidän taholtanne johti tai tulee johtamaan.

Mikäli liitetiedosto (1 sivu) ei aukea, pyydän saada tästä tiedon myös.

Tiina Tarkkanen
Helsinki

Liite: Keskuspuiston suunnitteluperiaatteet

KESKUSPUISTON SUUNNITTELUPERIAATTEET

Kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt 24.8.2006 seuraavat Keskuspuiston suunnitteluperiaatteet jatkosuunnittelun pohjaksi:

- 1. Keskuspuiston aluetta ei pienennetä.** Keskuspuiston osayleiskaavassa ja Helsingin yleiskaava 2002:ssa esitetty puiston rajausta säilytetään. Keskuspuistoon ei rakenneta eikä sijoiteta sellaisia toimintoja, joista syntyy haittaa yleiselle virkistyskäytölle tai Keskuspuiston maisemalle.
- 2. Keskuspuiston asemakaavoittamattomien alueiden kaavat ja Keskuspuistoa koskevat kaavamuutokset laaditaan Keskuspuiston osayleiskaavan merkintöjen ja määräysten pohjalta niitä ajanmukaistaen ja tarkentaen.**
- 3. Keskuspuisto on ensisijaisesti luonnossa tapahtuvaan ulkoiluun ja liikuntaan tarkoitettu ulkoilualue. Olemassa olevien virkistyskeskusten toimintaedellytyksiä Ruskeasuolla ja Pirkkolassa ja Paloheinässä vahvistetaan.** Maunulan ja Pitkälän ulkoilumajojen virkistyspalveluita kehitetään. Keskuspuistossa tulee olla myös rauhoittumiseen ja luonnontarkkailuun soveltuvia hiljaisia alueita. Ratsastustoimintojen kehittämistä tutkitaan tukeutuen Laakson ratsastuskenttään ja Ruskeasuon hallien alueisiin.
- 4. Ulkoilureitit jatkuvat sujuvasti Keskuspuiston osasta toiseen.**
- 5. Keskuspuiston alueelle ei sijoiteta uusia maanpäällisiä moottoriajoneuvoliikenteen väyliä.**
- 6. Keskuspuiston luonne ulkoilumetsänä säilytetään.**
- 7. Luonnonsuojelualueiden ja muiden säilytettävien luontokohteiden sekä luonnon monimuotoisuuden säilymisedellytykset turvataan.**
- 8. Kulttuurihistorialliset kohteet ja maisemat säilytetään.**
- 9. Toimintojen, reittien, kasvillisuuden ja valaistuksen suunnittelussa otetaan huomioon turvallisuus- ja viihtyisyysnäkökohdat.**
- 10. Ympäristöhäiriöiden vähentämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.**
- 11. Teknisen huollon rakenteet rakennetaan Keskuspuiston maiseman ja virkistyskäytön ehdoilla.**
- 12. Keskuspuiston suunnittelua jatketaan yhteistyössä hallintokuntien, asukkaiden, järjestöjen ja eri intressiryhmien kanssa.**

Samalla kaupunkisuunnittelulautakunta päätti, että uuden erillisen Keskuspuiston osayleiskaavan laatimisesta luovutaan.

Kumpula-seura ry.
c/o Kumpula-Toukolan kylätilyyhdistys
Intiankatu 31
00560 Helsinki

16.10.2016

Kaupunginhallitus

Arvoisat kaupunginhallituksen jäsenet!

Koskelan, Kumpulan ja Käpylän alueella järjestettiin 29.9.2016 ylipormestarin perinteinen asukasilta. Yhtenä illan teemoista nousi esille juuri nyt ajankohtainen Helsingin yleiskaava. Asukasillan valmistelujen yhteydessä tehdyssä videossa (nähtävänä osoitteessa helsinkikanava.fi) me asukkaat esittelemme ajatustamme Kumpulanpuron kaupunkipuistosta, joka jatkaisi ja laajentaisi aiemmassa yleiskaavassa jo olevaa Vallilanlaakson kaupunkipuistoa. Ajatuksen idea on lyhyesti se, että Kumpulanpuron ylä- ja alajuoksu yhdistyisivät tulevaisuudessa poikittaiseksi Keskuspuistoon johtavaksi viheryhteydeksi.

Kumpulanpuron kaupunkipuistoa koskevaan asukaskysymykseen kaupunkisuunnitteluviraston päällikkö Mikko Aro vastasi näin: "... kaupunkipuiston potentiaali on [kaupungin johdossa] tunnustettu. Poikittainen viheryhteys on osoitettu yleiskaavassa Vanhankaupunginlahdelta Vallilanlaaksoon. Miten siitä eteenpäin, on suunnittelun asia. Yleiskaava ei aseta esteitä Kumpulanpuron kaupunkipuiston toteuttamiselle... Tällaisia asioita pitää ryhtyä tosissaan miettimään".

Yleiskaavaan on kuitenkin merkitty asuntorakentamista Isonniityn liikuntanurmen kohdalle Mäkelänkadun varteen. Tämä on selkeästi ristiriidassa Kumpulanpuron kaupunkipuistoajatuksen kanssa, koska rakennukset tällä kohdalla katkaisisivat viheryhteyden. Kaupunkimainen rakentaminen tässä kohdassa estää viheryhteyden vahvistamisen.

Ylipormestarin asukasillassa kysyttiin myös Vallilanlaakson joukkoliikennekadun tilanteesta. Liikennesuunnittelupäällikkö Reetta Putkosen vastaus kysymykseen oli selkeästi varauksellinen: "Vallilanlaakson joukkoliikennekatua ei varsinaisesti aktiivisesti suunnitella". Yleiskaavassa joukkoliikenneyhteyttä ei kuitenkaan ole suljettu pois, joten YK tekee mahdolliseksi sen toteuttamisen. Tämä on toinen Kumpulanpuron kaupunkipuiston toteutumisen este.

Kumpulanpuro ja sen yhdistämät alueet

Kumpulanpuro, Kumpulan kartano ja sen ympärille syntynyt kylä ovat Helsingin vanhinta ja arvokkainta kulttuuriympäristöä: ne esiintyvät jo ensimmäisessä säilyneessä Helsingin kartassa. Kumpulan kartanon entisille viljelysmaille muodostuu avoin suurmaisema, jossa sijaitsee muun muassa Helsingin olympialaisia varten rakennettu Velodromi. Laakson pohjalla virtaa Kumpulanpuro, jota reunustaa jyrkille rinteille kasvanut metsä.

Kumpulanpuro on alun perin saanut alkunsa nykyisen junien varikkoalueen Pendolino-hallin kohdalla sijainneesta suojärvestä. Yksi puron latvaosista alkaa Taivaskalliolta asti ja solisee avo-uomassa Louhenpuiston kyljessä, mistä se jatkaa viemäriin vangittuna Käpylän liikuntapuiston alla Isonniityn nurmikentän sorsalampeen. Isonniityn kenttä on harvoja kaupunkilaisten omaehtoiselle liikunnalle varattuja nurmialueita. Lammesta puro purkautuu alkuperäistä uomaansa pitkin Villa Novillan notkelman uomaan. Tässä kohtaa nyt jo puretun satamaradan ratapenkka katkaisee laakson yhtenäisen maisematilan.

Penkan siltarummun läpi purouoma jatkaa matkaa 1980-luvun suunnitelmien mukaiseen suojaisaan puistiksoon, jota me asukkaat kutsumme Aurinkopuistikoksi. Aurinkoisina päivinä puisto kerää kaiken auringonpaisteen, minkä vuoksi se on hyvin suosittu virkistyspuisto. Naapurissa on upea Kumpulan kasvitieteellinen puutarha, jonka pohjoispuolella viheralue (mm. arvometsäksi luokiteltu Kumpulanmäen vaahterametsä) jatkaa Kumpulanlaaksossa kohti Koskelaa. Voimassa olevassa yleiskaavassa Kumpulan- ja Vallilanlaakso on merkitty yhtenäiseksi kaupunkipuistikoksi. Aurinkopuiston Pergola-altaasta purouoma jatkaa matkaa Vallilan siirtolapuutarhan läpi betoniuomassa Nylanderinpuistoon, Hämeentien sillan ja Hermannin rantatien ali kohti avouomaa, jota pitkin vesi purkautuu Toukolan rantapuistoon ja Vanhankaupunginlahteen Arabianrannassa. Näin Kumpulanpuro yhdistää Käpylän, Kumpulan, Vallilan siirtolapuutarha-alueen ja Arabianrannan muodostaen vuosisatojen muovaaman maisemakokonaisuuden. Puroalueesta on mahdollista kehittää Keskuspuiston ja Helsingipuiston yhdistävä poikittainen ja diagonaalinen viheryhteys, jolle me asukkaat olemme antaneet työnimen *Kumpulanpuron kaupunkipuisto*. Toivomme, että kaupunginhallitus ymmärtää, millainen luonto-, kulttuuri- ja virkistysaarre viiden kilometrin pituinen Kumpulanpuro ympäristöineen on ja voisi tulevaisuudessakin olla kaupunkipuistikoksi kehitettynä.

Ehdotamme Kumpulanpuron kaupunkipuiston toteutumisen tiellä olevien yleiskaavamerkintöjen poistamista.

Kumpula-seuran johtokunnan psta

Ulla Agopov
Kumpula-seuran pj

Olli Hakanen
Kumpula-seuran YK-vastaava

Taustaa ja perusteluja Kumpulanpuron kaupunkipuiston ajatukselle

Vallilanlaakson joukkoliikennekatu onnistuttiin torjumaan vuonna 2012 yhdentoista kaupunginosayhdistyksen voimin ja valtuuston puheenjohtajan äänellä. Valtuustolle oli kadusta esitetty hyötyarvio, joka perustui arvioinnin tehneen KSV:n liikenneinsinöörin itsensä toteamiin virheisiin. Näitä virheellisiä hyötyväitteitä ei ole milloinkaan korjattu, vaikka niistä raportoitiin välittömästi silloiselle liikennesuunnittelupäällikkö Ville Lehmuskoskelle. Virheelliseksi tiedetty hyötymielikuva Vallilanlaakson joukkoliikennekadusta on korjattava, sillä se johtaa päättäjiä harhaan myös yleiskaavan valmistelussa.

Syksyllä 2013 kaupunki käynnisti Vallilan siirtolapuutarhan tulvaongelmiin vedoten massiivisten hulevesialtaiden rakentamisen Isonniityn nurmikentillä. Tarkoituksena oli myös tasata lievästi pilaantuneilla mailla Villa Novillan puronotkelma. Samoihin aikoihin oli valmistunut Helsingin hulevesistrategia, joka ohjeisti suunnittelijoita tarkastelemaan tulvatilannetta vesistön koko virtaama-alueella. Suunnittelualue oli kuitenkin rajattu Mäkeläntien ja Nylanderipuiston väliseksi alueeksi. Konsultti ja projektiryhmä ei lukuisista vetoomuksista ja asiantuntijoiden todistuksista huolimatta suostunut harkitsemaan mitään toimenpiteitä, jotka sijaitsivat rajatun alueen ulkopuolella. Hankkeessa, joka asukkaiden vaatimuksesta onnistuttiin torjumaan, hukattiin yli puoli miljoonaa euroa kaupungin puisto-omaisuutta ja maksettiin tarpeettomasta konsulttityöstä satojen tuhansien eurojen lasku.

Vallilan siirtolapuutarhan tulvaongelma saatiin ratkaistua asukkaiden ehdottamalla tavalla vasta, kun hankeryhmän ulkopuolinen HKR:n siltainsinööri puuttui asiaan. Nylanderin puiston purkuviemäreiden suuaukkojen ritilät, jotka rankkasateella tukkeutuivat muutamassa minuutissa, poistettiin ja korvattiin vedenvirtauksen varmistavilla roskavälillä. Puiston Vanhan Hämeentien sillan sortuneet siltapenkereet korjattiin ja tukkeutuneet siltakanaalit aukaistiin. Näiden pienten ja kustannuksiltaan vaatimattomien toimien jälkeen Vallilan siirtolapuutarhassa on tulvinut vain kerran. Silloin syynä olivat kulkusillat, jotka mökkiläiset olivat viritelleet puron betonuoman yli ja jotka sateella putosivat uomaan ja muodostivat padon. Kesällä 2016 HKR on kunnostanut siirtolapuutarhan kierto-ojan kuten asukkaiden suunnitelmissa vuonna 2013 ehdotettiin.

Keskuspuisto ja Mannerheimin bulevardi - Urban Helsingin kannanotto

Helsingin uusi yleiskaava pyrkii vastaamaan voimakkaaseen asuntokysyntään ja rakentamaan kaupunkimaisempaa pääkaupunkia muuttamalla sitä halkovat moottoritiet pikaratikoilla varustetuiksi bulevardeiksi. Käytännössä siis nykyisin pelkästään autoille suunnatut paikat muotoutuvat myös ihmisille, asumiselle ja työpaikoille myötämielisiksi kaduiksi.

Yhtä uusista bulevardeista sovitellaan nykyisen Mannerheimintien jatkeena kulkevan Hämeenlinnanväylän ympärille Kehä I:lle asti. Tämä "Mannerheimin bulevardi" toisi kaupungin viimeisimpien tavoitteiden mukaan Haaga ja Keskuspuiston väliselle pitkäläiselle alueelle asumista n. 900 000 kem² ja toimitilaa n. 200 000 kem². Tämä tarkoittaa n. 18 000 asukasta ja n. 4 000 työpaikkaa (laskukaava 50 kem² per asukas tai työntekijä).

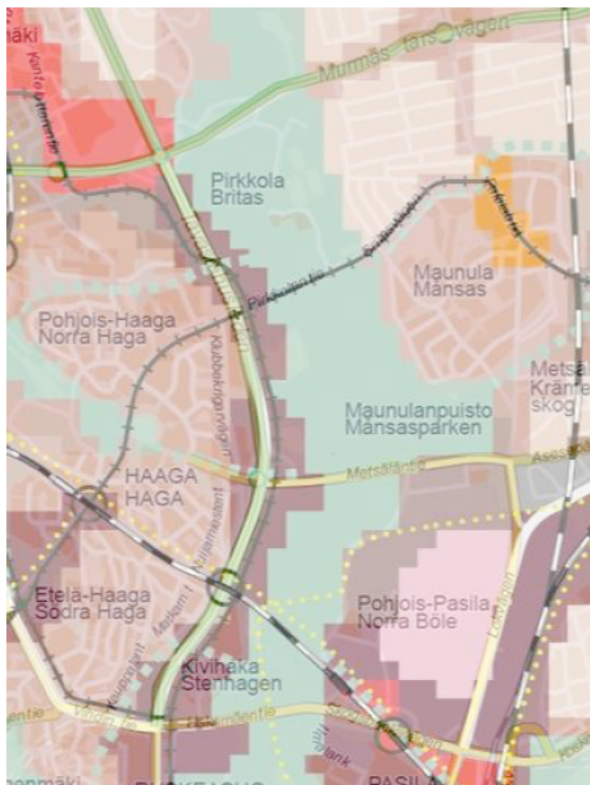
Hanke on kuitenkin huolestuttanut monet Keskuspuiston luonto- ja virkistysarvoja vaalivat kaupunkilaiset. Yleiskaavan pikselisiin perustuva suurpiirteinen esitystapa on lietsonut epävarmuutta jäykillä kaavamerkinnoilla, jotka tunkeutuvat varsin pitkälle Keskuspuiston sisälle.

Asetelma avaa teoreettisen takaportin rakentaa pikselien reunoihin asti. Keskuspuiston pelätään kaventuvan poikki.

Keskuspuistosta on jo poliittisissa neuvotteluissa poistettu rakentamispikseleitä esim. Pirkkolan ja Maunulan alueelta. Moni puistoa koskettava pikseli on kuitenkin jäänyt paikalleen, jotta uusi kaupunkibulevardi voidaan ylipäätään toteuttaa.

Muutokset eivät ole hälventäneet vastakkainasettelua Mannerheimin bulevardin rakentamisen ja Keskuspuiston arvojen turvaamisen välillä. Päinvastoin, keskustelu on polarisoitunut vahvasti ja luonut kielteissävytteisen ilmapiirin koko yleiskaavahankkeen ylle.

Jäykän pikselikartan ohella kaupunkisuunnitteluviraston haluttomuus tarkistaa omia visualisointimateriaalejaan on merkittävä tekijä Keskuspuisto-kysymyksen kriisiytymiselle. Pikselien vähentämisestä huolimatta kaupungin Mannerheimin bulevardin kuvastoa on hallinnut alkuperäiseen pikselimäärään sovitettu visiokuva. Näin on jäänyt huomattavasti tilaa tahattomalle ja tarkoitushakuiselle väärin ymmärtämiselle.

KSV:n yleiskaava, pikselit, Hämeenlinnanväylä ja Keskuspuisto.

KSV:n tekemä bulevardivisualisointi, joka tehtiin ennen pikselikartan tarkistamista.

Kuva: Tuulikki Peltomäki/Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Urban Helsinki -ryhmän mielestä Keskuspuisto vs. boulevard -asetelman maalaaminen joko-tai-kysymykseksi on kuitenkin turhaa. Yleiskaavaehdotuksen pikselien puitteissa on täysin mahdollista päästä molempiin tavoitteisiin: säilyttää leveä, metsäntuntuinen ja ekologisten arvojen mukainen Keskuspuisto sekä muuttaa Hämeenlinnanväylä kaupunkibulevardiksi.

Transformaatio moottoritiestä bulevardiksi itse asiassa tuo Keskuspuiston luonnon ja virkistysmahdollisuudet nykyistä useammalle helsinkiläiselle lähialueelle. Puistokäynneistä tulee monessa paikassa myös miellyttävämpiä, sillä puiston länsireunalle nousevat talot suojaavat puistoa melulta ja nykyiset ramppialueet poistuvat erityisesti Maunulan majan lähetyiltä.

Laadimme kaksi Hämeenlinnanväylän ja Keskuspuiston kehittämiskenaariota (A ja B), jotka perustuvat seuraaville tavoitteille:

- Keskuspuiston viherala kaventuu vain vähän ja Keskuspuiston ekologinen käytävä säilyy vahvana.
- Haaganpuron alue säilyy arvokkaine taimenkantoineen.
- Uurnalehto säilyy hiljentymiseen soveltuvana rauhallisena ympäristönä.
- Riittävän tiivis pikaratikkaan ja joukkoliikenteeseen nojaava Hämeenlinnanväylän bulevardisointi toteutuu (tarvittava rakentamisen volyymi 1–1,2 miljoonaa km^2).

URBAN HELSINGIN EHDOTTAMAT KESKEISET RATKAISUT

Sekä boulevard-idean että puiston huomioiviin tavoitteisiin päästään tehokkaalla kaupunkikerrostaloihin nojautuvalla korttelirakenteella boulevardin varrella. Pirkkolan kohdalle tulee kuitenkin sijoittaa vähemmän rakentamista ja korttelirivissä voi hyvin olla katkokiakin herkimmissä kohdissa. Korttelien pihosta tehdään vehreitä ja puiston kaltaisia, jolloin ne vähentävät Keskuspuiston kulutuspainetta. Keskuspuistoa voidaan toisaalta samalla myös tehdä lisää erityisesti muuntamalla keskellä puistoa sijaitseva Pirkkolan uimahallin pysäköintikenttä takaisin puistoksi ja keskittämällä pysäköintiä Pirkkolantien varrella olevalle paikoituskentälle esim. rakentamalla pienen pysäköintitalon.

Lisäksi Hämeenlinnanväylän nykyistä tiealuetta voidaan hyvin siirtää kohti länttä sopivissa kohdissa. Tietä voi myös kaventaa laittamalla sen leveydeksi esim. Pikkuhuopalahden tiehen vertautuva noin 45 metriä. Leveimmillään boulevardin korttelit ulottuvat nykyisen Metsäläntien liittymä kohdalla. Tästä huolimatta sielläkin voidaan lisätä metsäalaa nykytilanteeseen nähden.

Kaikista tiiveintä rakentamisen tulee olla Raide-Jokerin ja boulevardin pikaratikan risteyskohdassa sekä uuden Haaganpuron juna-aseman ympärillä. Boulevardin varren ratikkapysäkeiden palvelualueella rakentamista voitteeksi voi ottaa esim. Zürichin mallin, jossa 300 m säteelle pysäkeistä pyritään asukastiheyteen 20 000 as/ km^2 – eli saamaan säteen sisälle 6 000 asukasta.

Mannerheimin boulevardin kehittämiseksi on tarpeellista myös liittää tällä hetkellä lähiömäisellä otteella asemakaavoitettavat Huopalahden aseman seutu ja Pikku Huopalahden pohjoisosat. Esimerkiksi Huopalahden

aseman seudun kaupunkimainen kehittäminen toisi boulevardin palvelualueelle huomattavan asukaslisäyksen. Urban Helsinki on aiemmin esittänyt vaihtoehtosuunnitelman, jolla Huopalahden aseman ympärille voidaan saada 5 000 uutta asukasta.

Haaganpurosta voidaan puolestaan tehdä hieno ulkoilureitti, taimenten ja muun virtavesieliöstön viihtymistä unohtamatta. Nykyisellään pitkään maan alla kulkeva Haaganpuro tulee kääntää kulkemaan rummussa ainoastaan boulevardin ja muut kapeat katuosuudet alittaessaan. Boulevardin reunoilla puro voi kulkea korttelien keskellä kuten Monikonpuro tekee Leppävaarassa tai Cheonggyecheon-puro Soulissa. Puroille pitää varata riittävät tulvasanteet ja purouomalle voidaan mahdollistaa vapaa meanderointi. Lisäksi tulee varmistaa, ettei putkessa kulkeva osuus muodosta nykyisenlaista taimenten kulkuestettä puron ylä- ja alaosien välillä.

Keskuspuiston luonto- ja virkistysarvoja voidaan edelleen kehittää ennallistamalla Ruskeasuon noro ja liittämällä se Haaganpuroon Kivihaan pohjoispuolella. Haaganpuron uomaa muokatessa ja puron varrelle rakennettaessa tulee käyttää virtavesiasiantuntijoita niin suunnittelu- kuin toteutusvaiheessakin.

Kaavavisioiden jatkokehitystyössä voidaan korttelien ja Keskuspuiston metsän reunan välille sommitella kapeahko ja kaupunkimainen ulkoilupromenadi. Tämä vaihtumisvyöhyke loisi ainutlaatuista tilaa oleskelulle, kävelylle ja pyöräilylle kaupungin ja luonnon keskellä.

METSÄLUONTO JA KESKUSPUISTON ALUEEN KEHITTÄMINEN

Keskuspuistossa on paljon arvokkaiksi luokiteltuja metsiä ja monipuolisesti erilaisia metsätyyppejä. Urban Helsingin tarkastelualueella arvokkaat metsäkohteet painottuvat kuitenkin Keskuspuiston keski- ja länsiosiin. Ehdotuksissamme rakentamisen alle jää kokonaan vain yksi metso-kartoituksessa tunnustettu kuvio (0,7 ha) sekä osia yksittäisistä arvokuvioista, yhteensä joi-takin hehtaareja.

Välilliset vaikutukset ulottuvat kuitenkin rakentamisen ulkopuolelle. Niitä tulee lievittää mm. reitistön tarkalla suunnittelulla ja ohjeistuksella. Metsänreuna tulee hoitaa tiheänä ja monikerroksisena. Keskuspuiston muidenkin metsäkuvioiden hoidon tulee tähdätä vanhan metsän arvoihin esimerkiksi lisäämällä lahopuuta ja istuttamalla monimuotoisuutta lisääviä puulajeja, kuten raitaa. Välillisiä vaikutuksia voidaan kompensoida myös perustamalla suojelualueita Keskuspuiston eteläosiin.

Metsänhoidon, reitistön ym. kompensatiotoimet on ehdottomasti suunniteltava ja toteutettava käsi kädessä bulevardin suunnittelun ja toteutuksen kanssa. Korttelien pihoilla tulee myös huolehtia riittävästä hulevesiratkaisuista, jotta hulevedet eivät kuormita Haaganpuroa. Mannerheimin bulevardin toteutusaikataulu on 2030-luvun lopulla, mikä mahdollistaa rakentamisen kompensoinnin aloittamisen hyvissä ajoin.

Laajemmin katsoen, koko Keskuspuiston reunoilla sijaitsevien erilaisten pienten hiekkakenttien ja muiden epämääräisten alueiden käyttö ja tarpeellisuus olisi hyödyllistä inventoida. Kenties jokin niistäkin soveltuisi puistoitettavaksi kasvattamaan puiston kokonaisalaa.

Lähteet: Helsingin Metso-selvitys ja luontojärjestöjen Helsingin arvometsäesitys. Lisäksi suunnitelmaa varten on keskusteltu SLL:n Keijo Savolan ja Henrik Kettusen kanssa metsäluonnosta ja Haaganpurosta.

Skenaario A

Suunnitelmassa A Mannerheimin bulevardin ympärille ehdotetaan 1 280 000 kerrosneliometriä rakentamista jos keskikorkeudeksi asetetaan 7 kerrosta. Tämä tarkoittaa asuntoja n. 20 000 asukkaalle ja tiloja n. 5 000 työpaikalle (50 kem² per asukas tai työntekijä).

Suunnitelman toteuttamisen tieltä ei tarvitsisi purkaa juuri muuta kuin moottoritietä ja sen rampeja. Rakennetussa ympäristössä Haaganpuro kulkee korttelien keskellä Leppävaaran Monikonpuron malliin.

Monikonpuro Leppävaarassa. Kuva: Janne Hirvonen.

Skenaario B

Suunnitelmassa B kaupunkikorttelirakenteella päästään 1 250 000 kerrosneliometriin (niin ikään 20 000 asukasta ja 5 000 työpaikkaa) jos keskikorkeudeksi asetetaan 8 kerrosta. Suorat katulinjat ja suurilla pihoidella varustetut korttelit luovat tarkasti rajatun ja selkeästi hahmotettavan puiston reunan. Rakentamisalueen rajauksessa vältetään arvometsäalueille rakentaminen mahdollisimman hyvin.

Haaganpuro on siirretty uuteen uomaan, jotta se säilyttää luonnontilaisen ilmeen. Kaupunkibulevardin uuden juna-aseman kohdalla puro siirtyi kulkemaan Soulin Cheonggyecheon-puron tapaan kadun keskellä.

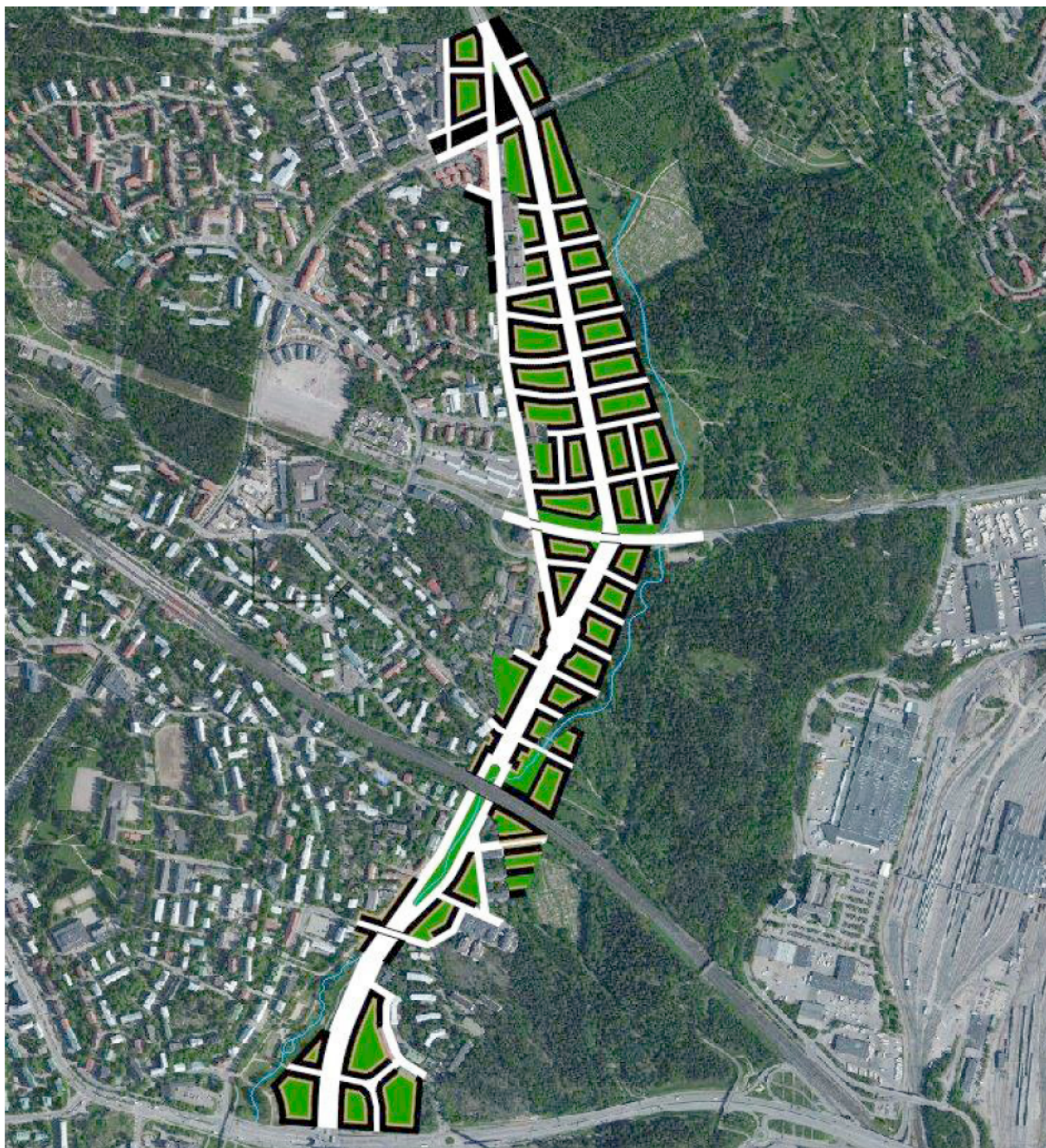

Cheonggyecheon-puro Soulissa. Mannerheimin bulevardin tapauksessa kadun keskellä kulkevan puron ympärille tulisi korealaista esikuvaansa enemmän puita eikä se kulkisi yhtä syväällä. Kuva: Schellack/Wikimedia Commons cc-by-sa-3.0. (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cheonggyecheon_Dongdaemun_concert.jpg)

Skenaario A

Skenaario B

Joitakin näkökohtia kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville

Vuonna 2000 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain tärkeimpiä uudistuksia oli luopuminen ns. kuntakaavojen alistusvelvollisuudesta. Aiemmin suuri osa asemakaavoista ja yleiskaavat tuli alistaa valtion viranomaisen vahvistettavaksi.

Kunnallisen kaavamopolin vastapainoksi lainsäätäjä voimisti kaavoitukseen kuuluvaa vuorovaikutusmenettelyä. Ideana oli siirtyä jälkikäteisestä viranomaiskontrollista kaavojen valmisteluvaiheessa tapahtuvaan vuorovaikutukseen, jossa sekä kuntalaiset että eräät viranomaiset voivat tehokkaasti tuoda esiin näkemyksiänsä kaavojen sisällön suhteen.

Vuorovaikutusta koskevat oikeussäännökset sisältyvät maankäyttö- ja rakennuslain 8 lukuun. Tarkentavia ja täydentäviä säännöksiä annetaan maankäyttö- ja rakennusasetuksen 6 luvussa.

Tarkastelen tässä suppeassa muistiossa kysymystä kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta. Säännökset koskevat kaavamuotoja (maakuntakaava, yleiskaava, asemakaava).

Oikeusohjeet

Perussäännös sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:ään. Sen 1 momentin mukaan kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (muistutus).

Kaavaehdotuksen asettamisesta uudelleen nähtäville säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:ssä. Sen mukaan, jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Uudelleen nähtäville asettaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos muutokset koskevat vain yksityistä etua ja niitä osallisia, joita muutokset koskevat, kuullaan erikseen.

Olennainen muutos uudelleen nähtäville asettamisen kriteerinä mainittiin myös maankäyttö- ja rakennuslakia edeltäneen rakennuslain vastaavassa säännöksessä. Näin ollen myös rakennuslain aikaisesta oikeuskäytännöstä voi lähteä hakemaan vastausta kysymykseen, milloin on kysymys olennaisesta muutoksesta. Sen sijaan yksityistä etua koskeva oma kohta on edeltävään lainsäädäntöön verrattuna uusi. Tällä oikeusohjeella on tavoiteltu kaavoituksen sujuvuuden lisäämistä ilman, että samalla osallisten oikeuksia loukataan. Varmistuksena on osallisten kuuleminen erikseen.

Uudelleen nähtäville asettamisen tarpeellisuus Helsingin uuden yleiskaavan kannalta

Helsingin uuden yleiskaavan prosessissa kysymys on kulminoitunut tilanteeseen, jossa Keskuspuiston reuna-alueiden rauhoittamiseksi rakentamiselta, lausunnolla ja nähtävillä ollutta kaavaehdotusta muutettaisiin Hämeenlinnanväylän kohdalla. Hämeenlinnanväylä on eräs niistä Helsingin sisääntuloväylistä, joita yleiskaavassa on suunniteltu kaupunkibulevardiksi pikaraitiotievarauksineen. Bulevardille on luonteenomaista rakennettujen alueiden ulottuminen kiinni tai lähes kiinni liikkumiselle osoitettuihin alueisiin toisin kuin moottoritietyyppisissä

ratkaisuissa, joissa väylän reuna-alueet usein osoitetaan suojaviheralueiksi tai vastaaviksi, ilman varsinaista rakentamismahdollisuutta.

Kaupunkibulevardisuunnitelmat ovat yleiskaavan eri valmisteluvaiheessa herättäneet vilkasta keskustelua. Useat tahot, joita valmisteluvaiheessa on kuultu, ovat suhtautuneet epäillen kaupunkibulevardiratkaisuun ainakin siinä laajuudessa, mitä sitä alun perin on esitetty. Kriittisiä puheenvuoroja ovat käyttäneet myös eräät kaavaehdotuksesta lausuneet viranomais- ja vastaavat tahot.

Kaupunkibulevardit ovat olennainen osa yleiskaavaehdotusta, ei pelkästään liikenneratkaisuna, vaan ehkä vielä enemmän täydennysrakentamista mahdollistavana uudentyyppisenä avauksena. Liikenne ja rakentamiseen osoitetut aluevaraukset kytkeytyvät erottamattomasti toisiinsa. Jos toista näistä peruselementeistä lähdetään tarkistamaan, vaikuttaa se vääjäämättömästi koko ehdotuksen perusstruktuuriin.

Käytettävissäni olleessa kaupunkisuunnitteluviraston muistiossa 30.9.2016 on selostettu uudelleen nähtäväksi asettamista koskevaa uusinta oikeuskäytäntöä. Täydentäen voi tuoda esiin ratkaisun **KHO 22.5.2013 taltio 1775**. Kysymyksessä oli osayleiskaava. Valtuusto oli lisännyt naapurin muistutuksen johdosta kaavamääräyksen, jonka mukaan rakennusoikeus on enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 450 kerrosneliometriä. Kaavaa ei ollut asetettu muutoksen johdosta uudelleen nähtäville, eikä myöskään ko. tilan omistajaa ollut muutoksen johdosta kuultu. KHO katsoi, että muutos oli maanomistajan kannalta olennainen, ja valtuuston päätös oli syntynyt virheellisessä järjestyksessä ja oli sen vuoksi lainvastainen.

Em. tapaus selventää MRA 32 §:n toisen virkkeen tulkintaa.

Helsingin yleiskaavaehdotuksessa ei Hämeenlinnanväylän kohdalla ole varsinaisesti kysymys yksityisten maanomistajien edusta. Tällöin uudelleen nähtäväksi asettamisen tarpeellisuus arvioituu yksinomaan sitä kautta, milloin muutosta voidaan pitää olennaisena.

Yleisesti on katsottu, että olennainen muutos on eri asia kuin vähäinen muutos (mm. Hallberg – Haapanala – Koljonen – Ranta – Reinikainen: Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015 s. 1386). Olennaisuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon muutoksen laatu.

Uudelleen nähtäville asettaminen toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain tärkeää vuorovaikutteisuutta. Koska kunnan kaavapäätöstä ei enää vuoden 2000 jälkeen ole vahvistettu valtion viranomaisella, joka pystyi tarvittaessa puuttumaan kaavaprosessissa mahdollisesti tapahtuneisiin puutteisiin, on entistä tärkeämpää, että kaavoituksessa noudatetaan kaikkia niitä prosessuaalisia ja menettelytapasäännöksiä, joilla osallisten vaikutusmahdollisuudet turvataan.

Kaupunkibulevardikysymys kiinnostaa myös monia viranomaistahoja, jotka yleiskaavaehdotuksesta ovat lausuneet. Täydennysrakentamisen mahdollinen supistuminen ei tarkoita pelkästään sitä, että mahdollisuudet kaavailtuun lisäasuinrakentamiseen kaventuvat. Liikenneratkaisua ei voi käsitellä irrallisena kysymyksenä yleiskaavan muista keskeisistä elementeistä.

Näillä perusteilla pidän vähintäänkin uskaliaana puuttua tässä vaiheessa kaavaehdotukseen olennaisesti sisältyvään liikenneratkaisuun Hämeenlinnanväylän osalta, ilman että ehdotus asetetaan uudelleen nähtäville. Vaikka Keskuspuiston rakentamismahdollisuuksien supistuminen sinänsä tyydyttäisi todennäköisesti suurta osaa nykyisistä asukkaista, sisältää muutos myös monia muita olennaisia seurausvaikutuksia. Kysymys on viime kädessä oikeusturvasta, sekä asukkaiden, yleistä etua valvovien viranomaisten ja kaupungin itsensä kannalta.

Lauri Jääskeläinen
Varatuomari, valtiotieteen maisteri

Toinen kirjoittaja yhdessä professori Olavi Syrjäsen kanssa neljänä painoksena ilmestyneessä maankäyttö- ja rakennuslain laajassa kommentaariteoksessa. Toiminut esittelijänä rakentamisasioissa korkeimmassa hallinto-oikeudessa sekä toiminut tuomarina korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO
HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR

Saapunut/Inkommit

13. 10. 2016

4 el 2015 - 012098

Dnro/Dnr

Tehtäväluokka
Uppgiftsklass

10 03 02 00

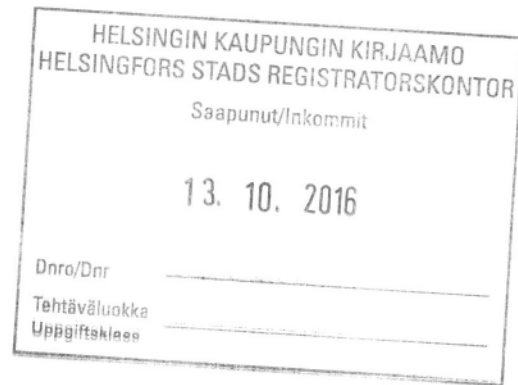
Helsingin kaupunginhallitukselle

Oheiset kaupunginvaltuuston epävirallisessa kuulemistilaisuudessa 12.10.2016 esitetty lausunto ja muistio liitettäväksi yleiskaavaehdotuksen liiteaineistoon.

Helsingissä 13.10.2016

Yrjö Hakanen

Helsingin kaupunginhallitukselle

Asia: Olavi Syrjäsen 9.10.2016 täydennetty lausunto tarpeesta asettaa Helsingin yleiskaava uudelleen nähtäville

ja vastinetta Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston muistioon 30.9.2016

Helsingin yleiskaavan käsittely on edennyt ehdotus- ja hyväksymisvaiheeseen. Yleiskaava on ollut maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 65 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 19 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaan jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Kun kaupunkisuunnittelulautakunta on muistutusten ja lausuntojen johdosta tehnyt yleiskaavaehdotukseen muutoksia ja on esitetty mm. Keskuspuiston osalta tehtäväksi lisämuutoksia, on herätetty kysymys siitä, minkälaisia ja missä määrin muutoksia voidaan tehdä ilman, että yleiskaavaehdotus olisi asetettava uudelleen nähtäville.

Yleiskaavan nähtäville pano osana vuorovaikutuksen toteuttamista

Yleiskaavan nähtäville panon tarkoitus ja merkitys on kuntalaisten ja muiden osallisten vuorovaikutteisen ja osallistuvan suunnitteluprosessin toteuttaminen. Säännöksellä turvataan osallisille ja muille kuntalaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavaehdotuksesta. On arvioitava, miten perustuslain asettama velvoite järjestää tämäkin kaavaprosessi siten, että jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa elinympäristönsä kehittämiseen eli miten hyvin kuntalaiset voivat vaikuttaa itseään ja elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon. Yleiskaavan nähtäville asettaminen on laissa säädetty velvollisuus tiedottaa kuntalaisille yleiskaavan sisällöstä. Kun kysymys on kunnan keskeisestä strategisesta suunnitelmasta, yleiskaavasta nähtäville asettamiskuulutus on vähimmäisvaatimus.

Keskuspuiston kaavoitustilanne ja sitä koskeva laaja tiedotusmateriaali

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt voimassa olevat Helsingin Keskuspuiston asemakaavat. Niistä viimeisimmän, Keskuspuiston keskiosan asemakaavan (asemakaava- ja asemakaavan muutoskartta nro 12185) kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 29.1.2014. Tämä asemakaava on tullut voimaan 14.3.2014. Asemakaavat ovat Helsingin yleiskaava 2002 rajausten mukaisia. Kaupunkisuunnitteluviraston laatimissa ja

kaupunginvaltuuston hyväksymissä asemakaavojen selostuksissa on yksityiskohtaisesti, laajasti ja faktoihin perustuen perusteltu Keskuspuiston rajausten tarpeellisuus ja aluevaraukset maankäyttö- ja rakennuslain asettamien lain tavoitteiden ja sisältövaatimusten toteuttamiseksi. Oikeudellisesti sitovina nämä on osoitettu asemakaavojen kartoilla ja kaavamerkinnöillä. Asemakaavat ovat voimassa eivätkä ole vanhentuneita.

Kaupungin virastot ovat laatineet runsaasti tiedotusmateriaalia, jossa esitetään Keskuspuiston rajaukset ja ominaisuuksia kaupunginvaltuuston hyväksymien koko Keskuspuistoa käsittävien asemakaavojen mukaisesti. Esimerkiksi rakennusviraston laatima retkiopas "Keskuspuisto tutuksi pala palalta" sisältää yksityiskohtaista tietoa kaikilta Keskuspuiston osa-alueilta. Sen toisen painoksen määrä oli 25 000 kpl. Kaupunkisuunnitteluvirasto yhdessä liikuntaviraston, rakennusviraston ja ympäristökeskuksen kanssa on laatinut kuntalaisten käyttöön Keskuspuiston opaskartan, jossa Keskuspuiston rajat ovat kaupunginvaltuuston hyväksymien asemakaavojen mukaiset. Virastojen laatimat Keskuspuiston kartat ovat olleet liikuntalaitosten seinillä tiedotteena kuntalaisille. Kaupunkisuunnitteluvirasto järjesti vuoden 2014 lopulla Keskuspuiston 100-vuotisnäyttelyn Laiturilla. Sen havainnollisin osa oli suuri Keskuspuiston kartta voimassa olevin asemakaavarajauksin. Sama kartta oli samassa tilassa esillä myös yleiskaavanäyttelyssä vuoden 2015 alussa.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymässä yleiskaavaehdotuksessa on kuitenkin osoitettu paljon uutta rakentamista Keskuspuistoon. Sitä on perusteltu sillä, että tämä rakentaminen on tarpeellista tavoitteeksi pitkälle aikavälille asetetun 250 000 asukkaan kasvutavoitteen toteuttamiseksi. Yleiskaavaehdotuksen sisältöön on vaikuttanut yleiskaavan idea kaikkien sisääntuloteiden muuttamisesta kaupunkibulevardeiksi. Se ehdotuksen mukaan voisi toteutua vain siten, että Keskuspuistoon rakennettaisiin kaksi kortteliriviä uudisrakentamista ja niiden väliin kokoojakatu toisin kuin vuoden 2002 yleiskaavassa ja sen mukaan kaupunginvaltuuston hyväksymissä ja voimaan tulleissa asemakaavoissa on osoitettu. Keskuspuiston keskiosan asemakaavaan liitetty havainnekuva 26.3.2013 (Jyri Hirsimäki/ Mirva Liukas) osoittaa, että

- 1) Keskuspuiston Pirkkolan urheilupuistoon on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu lisärakennusoikeus uudelle suurelle urheiluhallille nykyisen uimahallin länsipuolelle ja mahdollisuuksia uimahallin ja jäähallin laajennuksille.
- 2) Nykyiset arkkitehti Sirenin piirtämät hallit on suojeltu.
- 3) Hämeenlinnanväylän ja Kehä I reunoille on osoitettu meluntorjuntatarve, joka tarkoittaa meluaitaa eikä niin kuin yleiskaavassa 200 m leveätä ja 2 km pitkää kahta kortteliriviä
- 4) Pirkkolantien eteläpuolelle on asemakaavamääräyksellä osoitettu viljelypalsta-alue
- 5) Samalle kohdalle idemmäksi on osoitettu 8 ha suuruinen Maunulan uurnahautausmaa
- 6) Siitä etelään sijaitsee kartalle osoitettu 21 ha suuruinen vanha sotilasampumaradan alue, joka on rajattu varoitusmerkein, koska sillä esiintyy asemakaavan selostuksen mukaan lyijyä, antimonia sekä polyaromaattisia hiilivetyjä. Tällä alueella esiintyy paikoin pilaantuneesta maasta johtuva riskinhallintatarve

Näitä asemakaavassa tarkoin tutkittuja erityisiä asemakaavamääräyksiä, ongelmia ja aluetarpeita ei ole yleiskaavaa laadittaessa otettu lainkaan huomioon. Asemakaavan sitovien määräysten mukaiset toiminnot ja yleiskaavan lisärakentaminen eivät mahdu samalle alueelle. Ne ovat selvästi vaihtoehtoja.

Mitä pitää tehdä?

Yleiskaava on hyvin yleispiirteinen strateginen yleiskaava jonka aikajänne ulottuu vuoteen 2050. Sen yksityiskohtaisia tarpeita ei ole yleiskaavan luonteestakaan johtuen selvitetty. Sen sijaan Keskuspuiston osalta on kaupunkisuunnitteluviraston laatimat ja kaupunginvaltuuston hyväksymät hyvin perustellut ja voimassa olevat sitovat asemakaavat. Niissä on syytä pysyä ja sen vuoksi kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto voivat tehdä yleiskaavaehdotukseen seuraavan yksiselitteisen muutoksen:

Yleiskaavasta poistetaan sellaiset uudet rakentamisalueet, joita ei ole Keskuspuiston asemakaavoissa.

Milloin kaavaehdotusta on muutettu olennaisesti?

Jos kaupunginhallitus ja valtuusto päättävät muuttaa yleiskaavaehdotusta, onko yleiskaava asetettava uudelleen nähtäville? Muutosten johdosta kaavaehdotus voidaan aina harkinnan mukaan asettaa uudelleen nähtäville. Pakollista se on vain, jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu. Mitä olennaisella muutoksella tässä tapauksessa tarkoitetaan? Toisaalta uudelleen nähtäville asettamisen tarve tutkitaan hallinto-oikeudessa vain, jos päätöksestä sillä perusteella valitetaan.

Oikeustapauksia

Tyypillinen oikeustapaus on KHO 23.2.1978 t 769. Asemakaavaehdotuksen muuttaminen katsottiin olennaiseksi, kun rakennusoikeuksia oli lisätty. Päinvastoin olennaisena ei pidetty asemakaavan muutosehdotusten muuttamista, vaikka (KHO 1983 A II 70) kahdessa korttelissa rakentamisaluetta oli laajennettu puisto- ja kasvitarha-alueille. Toisessa korttelissa rakentamistehokkuutta oli nostettu 0,20:sta 0,30:een. Vielä yhdessä korttelissa rakennusala oli lisätty 2000 k-m² ja poistettu kevyen liikenteen yhteys sekä tehty vielä muitakin muutoksia. KHO perusteli päätöstä kaava-alueen laajuudella ja sillä, ettei ollut väitettykään, että muutoksista aiheutuisi valittajille kohtuutonta haittaa. Samoin useita muutoksia ei katsottu olennaiseksi (KHO 18.6.1999 t 1632). KHO perusteli siinäkin päätöstään kaava-alueen laajuudella. Myös KHO:n päätöksessä (1.9.2016 t 3663) katsottiin että osayleiskaavassa keskustan ulkopuolisen alueen poisrajaamisella kaavasta ei ollut merkitystä keskustan kehittämiseen liittyvän tarkoituksen ja tavoitteiden kannalta eikä kysymys ollut olennaisesta muutoksesta kaavaehdotukseen. Kunnanvaltuuston hyväksymään osayleiskaavaan (KHO 22.5.2013 t 1775) oli nähtävillä olon jälkeen lisätty naapurin muistutuksen johdosta kaavamääräys, jolla alueelle osoitettiin rakennusoikeutta. Sellaisen maanomistajan vaatimuksesta, jota ei ollut kuultu, KHO katsoi päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä. Kysymys oli silloin kuulematta jättämisestä ja maanomistajien yhdenvertaisesta kohtelusta.

MRA 32 §:n säännös kaavaehdotuksen asettamisesta uudelleen nähtäville sisältyy asetuksen 6 lukuun yhteisistä säännöksistä vuorovaikutuksesta kaavoituksessa. Silloin sama säännös koskee kaikkia kaavamuotoja. Luonteensa vuoksi säännös parhaiten sopii yksityiskohtaisten toteuttamissuunnitelmien eli asemakaavojen käsittelyyn. Useimmat oikeustapaukset koskevatkin asemakaavoja.

Oikeuskäytäntö osoittaa, että kaavaehdotus on pantava uudelleen nähtäville, kun useimmiten on kysymys yksityiskohtaisesta kaavasta, jossa on kysymys maanomistajalle osoitetusta rakennusoikeudesta tai muista eduista. Jos maanomistaja on valituksessaan katsonut etujaan häntä kuulematta loukatun, olennaisuuden raja on usein ylittynyt. Sen sijaan laaja-alaisten kaavojen osalta on sallittu suuretkin muutokset.

Keskuspuistoa koskeva muutos ei ole olennainen

Muutoksen olennaisuutta arvioitaessa merkitystä on sillä mihin ja kehen muutos kohdistuu sekä kaavan laajuudella ja muutoksen laadulla. Merkitystä on myös sillä, vaikuttaako muutos lähialueen asukkaiden olosuhteisiin heikentävästi vai parantavasti.

Jos yleiskaavaehdotusta muutetaan niin, että Keskuspuistoon ei lisätä rakentamista, onko se olennainen muutos?

Nähtäville asettamisen vuorovaikutteinen tehtävä huomioon ottaen arvioin, ettei muutos ole pykälässä tarkoitettu olennainen muutos, jonka vuoksi Helsingin yleiskaavaehdotus olisi välttämätöntä asettaa uudelleen nähtäville.

Perusteluina esitän seuraavaa:

- Kysymys on lähes koko kaupungin yleiskaavasta, jolloin yhden kaupunkibulevardiin liittyvän ja Keskuspuistoa koskevan osan muutos ei voi olla yleiskaavakokonaisuus huomioon ottaen olennainen
- Yleiskaavaehdotus ei ole aluevarausyleiskaava, vaan strateginen yleiskaava, jonka yleispiirteisyyttä kaavaselostuksessa korostetaan
- Rakentamisen poistaminen Keskuspuistosta on maakuntakaavan mukaista
- Muutos on voimassa olevien keskuspuiston asemakaavojen ja kaupunginvaltuuston pysyväksi tarkoittaman virkistysaluekäyttötarkoituksen mukainen
- Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Tällä pyritään takaamaan se että viranomaistoiminta on ennakoitavissa.
- Keskuspuiston virkistysalueiden pysyvyyteen kaupunkilaisilla on oikeus luottaa siksi, että kaupunginvaltuusto on koko alueella hyväksynyt nyt voimassa olevat asemakaavat ja runsaalla ja laajasti jaetulla tiedotusmateriaalilla informoinut kaupunkilaisen asemakaavojen sisällöstä. Virkistysalueiden palauttaminen yleiskaavaehdotukseen parantaa lähialueiden ja yleensäkin kaupunkilaisten elinolosuhteita. Kaupungin asiantuntijalautakunnat, yleisten töiden lautakunta, liikuntalautakunta ja ympäristölautakunta ovat yleiskaavasta antamissaan lausunnoissa yksimielisesti vastustaneet lisärakentamista Keskuspuistoon
- Yleiskaavan selostuksen mukaan yleiskaavakartta muodostuu 100x100 metrin ruuduista, jolla korostetaan yleiskaavan yleispiirteisyyttä. Keskuspuistoon ulottuvan rakentamisalueen rajauksena Keskuspuistoon tarkoitettun rakentamisen määrää on vaikea arvioida, koska 100x100 metrin rasteriviiva on tarkkuudeltaan yleensä + - 50 metriä, mutta se voilla jopa + - 100 metriä. Virkistysalueen rajauksen tulee olla yksiselitteinen

- Kaupunkibulevardi on määritelty kaavaehdotuksen yleiskaavamääräyksessä tiealueeksi, joten rakentamisen poistaminen Keskuspuiston alueelta ei tarkoita, että Hämeenlinnanväylä ei tästä syystä voisi säilyä kaupunkibulevardina tai että liikennejärjestelmää pitäisi tästä syystä muuttaa
- Kaupunkisuunnitteluvirasto muistiossaan otsikolla ”Kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamisen arviointia” lausuu ”Yleiskaavan liikennejärjestelmä on suunniteltu kokonaisuutena ja yhden raideyhteyden toteutumisedellytyksien poistaminen vaikuttaa koko liikennejärjestelmään”. Muistiossa esitetyle väitteelle ei löydy todistusaineistoa yleiskaavaehdotuksen karttoja tutkimalla. Pikaraitioteiden muodostama verkosto ei koostu linjoista joiden toiminnallisuus edellyttäisi kaikkien haarojen ja yhteyksien toteuttamista ja yhtäaikaista toimintaa. Tällainen ei ole käytännössä ole mahdollistakaan, sillä verkko toteutuu osissa kymmenien vuosien aikana. Esitetty liikenneverkko kokonaisuudessaan ei voi olla valmis vuonna 2050 ilman että investointitasoa nostetaan nykyisestäään moninkertaiseksi. Muistiossa esitetty väite yhden raideyhteyden merkityksestä ja vaikutuksesta koko liikennejärjestelmään on siten harhaanjohtava, eikä ole totta.
- Yleiskaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen siinä ei ratkaista liikennevälineitä eikä liikennereittejä.
- Kaupunkisuunnitteluviraston muistiossa perustellaan Hämeenlinnan väylän ja Keskuspuistoon rakentamista alueen yhtenäisyydellä ja helpolla toteuttamismahdollisuudella. Tämä pitää paikkansa, sillä onhan helppo rakentaa kaupungin omistamalle virkistysalueelle. Se merkitsee täysin toista ratkaisua ja Keskuspuiston olennaista heikkenemistä ja useasta kohdasta sen sulkeutumista.
- Yleiskaavassa osoitettu uudisrakentamismäärä on 18 milj k-m², vaikka rakentamistarve on 9 milj. k-m². Ylimoitituksen vuoksi rakentamisalueiden vähentäminen Keskuspuiston alueelta ei estä yleiskaavan rakentamistavoitteen toteuttamista
- Muutoksen prosentuaalinen osuus koko yleiskaava-alueesta on pieni. Keskuspuistoon on osoitettu 0,5-0,6 milj.k-m², joka on koko kaavan 18 milj k-m²:n rakentamismäärästä vain 2,7–3,3 %. Pirkkolan ja Maunulan alueille on osoitettu 0,22–0,26 milj. km-2, joka on koko kaavassa osoitetun rakennusoikeuden määrästä vain 1,2–1,4 %.
- Koko Keskuspuiston asemakaava-alueelle on nähtävillä olleessa yleiskaavaehdotuksessa osoitettu rakentamista n. 49,5 ha alueelle, josta Metsäläntien ja Pirkkolantien väliselle alueelle 13,3 ha ja Pirkkolan ja Kehä 1 tien väliselle alueelle 7,4 ha
- Vaikka MRA 32 §:ssä käytetään sanaa kaavaehdotus, muutoksen olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kaavan yleispiirteisyys ja kaavakokonaisuus. Oikeuskirjallisuudessa esitetyt oikeustapaukset koskevat pääosin yksityiskohtaisia asemakaavoja.

Päätöksenteko

Olen edellä esittänyt, että yleiskaavaa käsiteltäessä voidaan ja tulee tehdä päätös yleiskaavaehdotuksen muuttamisesta seuraavasti:

Yleiskaavasta poistetaan sellaiset uudet rakentamisalueet, joita ei ole Keskuspuiston asemakaavoissa.

Asia etenee joustavammin jos jo kaupunginhallitus tekee muutoksen. Sama päätös voidaan tehdä suoraan valtuustossa.

Todennäköistä on että yleiskaavapäätöksestä kaupunkisuunnitteluviraston eri puolilta yleiskaava-
aluetta esille tuomien lukuisien kysymysten vuoksi valitetaan. Myös mahdollinen muutoksen
olennaisuutta koskeva valitus käsitellään samassa yhteydessä eikä se lisää käsittelyaikaa.
Valitusviranomainen todennäköisesti joko hyväksyy yleiskaavan valituksista huolimatta tai kumoaa sen,
jolloin se palautuu uudelleen käsiteltäväksi.

Helsingin yleiskaava 2002 oli hyväksytty kaupunginvaltuustossa 26.11.2003 ja tullut ainakin
Keskuspuiston osalta voimaan 23.12.2004. Tämän yleiskaavan käsittelyaikaa valitusviranomaisessa on
mahdoton arvioida, koska se sisältää monia kiistanalaisia muutoksia edelliseen yleiskaavaan nähden.
Ajan kulumisen johtuu monista muistakin tekijöistä kuin kaavan ja valitusten käsittelyajoista. Aika on
tällaisissa kysymyksissä suhteellista. Selvittäessäni ympäristöministeriölle 2012 ARAn toiminnan
kehittämistä (YM raportteja 18/2012) sain Helsingin ATT:sta tiedon, että niiden hankkeissa kestää
lainvoimaisesti asemakaavoitetun tontin luovutuksesta toimiston hankkeelle siihen, että asukkaat
muuttavat taloon, keskimäärin 5,1 vuotta.

Helsingissä lokakuun 9 päivänä 2016

Olavi Syrjänen

prof. oikeustieteen tohtori

Alkuperäinen lausunto 12.9.2016

Sisäasiainministeriön/ympäristöministeriön kaavoitus- ja rakennusosaston ylijohtaja 1976–84

Väitellyt 1999 Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa aiheenaan ”Harkintavalta kaavoituksessa ja rakentamisessa”

Maankäyttö- ja rakennuslaki selitysteoksen toinen kirjoittaja 2000–2014.

Helsingin yliopiston ympäristöoikeuden professori Kai Kokko 10.10.2016

Muistiinpanot Kai Kokon kannanotoista ja vastauksista Thomas Wallgrenille, Sanna Vesikansalle ja Yrjö Hakaselle koskien Helsingin yleiskaavan mahdollista muuttamista kaupunginhallituksessa tai valtuustossa Keskuspuistoa koskevalta osin. (Kirjannut Yrjö Hakanen, tarkistanut Kai Kokko.)

Maankäyttö- ja rakennuslakia säädettäessä kysymystä siitä, mikä on sellainen olennainen muutos joka edellyttää kaavaehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville, ei käsitelty tarkemmin. Asia jätettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n varaan. Tästä johtuen lain esitöistä ei löydy lisävalaistusta tämän pykälän tarkoituksen tulkintaan.

MRL 65.1 §: Kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (muistutus).

MRL 65.4 §: Kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville säädetään tarkemmin asetuksella.

MRA 32 §: Jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Uudelleen nähtäville asettaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos muutokset koskevat vain yksityistä etua ja niitä osallisia, joita muutokset koskevat, kuullaan erikseen.

Seuraava kysymys on se, löytyykö oikeuskäytännöstä kyseisen säännöksen tulkintaan osviittaa. Se oikeuskäytäntö, joka liittyy tähän lainkohtaan, koskee ennen kaikkea asemakaavoja, ja sieltä ei löydy suoraan tähän yleiskaavaan verrattavia tapauksia. Tässä on kyse yleispiirteisestä yleiskaavasta, jolloin asemakaavoja koskevista ratkaisuksista ei ole suoranaista tukea tässä tapauksessa.

Käytössäni on ollut Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston 22.9.2016 päivätty muistio ja prof. Olavi Syrjäsen 12.9.2016 ja 9.10.2016 päivätyt lausunnot. Kumpikin lähestymistapa, sekä kaupunkisuunnitteluviraston muistiossa että Olavi Syrjäsen lausunnossa esitetty, on juridisesti perusteltavissa, kumpikin lähestymistapa voidaan lähtökohtaisesti hyväksyä jos sille on asianmukaiset perustelut.

Olellaisen muutoksen esikysymyksenä on, voidaanko kaavaa muuttaa maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n sisältövaatimukset täyttävästi.

MRL 39 §: Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja *ekologinen ketävyys*;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, *maiseman* ja *luonnonarvojen vaaliminen*; sekä
- 9) *virikistyksen soveltuvien alueiden riittävyys*.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Mitä kaavasta sitten seuraa, kun muutokseen sovelletaan kyseistä lainkohtaa ja sen jälkeen arvioidaan asiaa maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n pohjalta onko kyseessä olennainen muutos. Voidaanko siis kaavan laatimisperusteet ja sisältövaatimukset täyttää, jos kaavaehdotusta muutetaan niin, että Keskuspuistoon kaavaehdotuksessa esitetty rakentaminen poistetaan? Kun olen lainkohtien tulkintaa pohtinut seurausten perusteella (teleologinen harinta), olen kallistunut enemmän Syrjäsen lausuntojen kannalle.

Käytännössä tällaista tapausta harkittaessa otetaan huomioon ensin maakuntakaavan ohjausvaikutus. Myös se, mitä nykyisissä asemakaavoissa on päätetty, pitää jollain lailla ottaa huomioon, vaikka lähtökohtaisesti yleisempi uusi yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta. Molemmat – sekä maakuntakaava että asemakaavat – tukevat tässä tapauksessa olemassa olevan tilanteen eli Keskuspuiston säilyttämistä kokonaisuudessaan.

Yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa, jossa on tehty ekologisten vaikutusten arviointi, kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, että jos puistoalue kapenee, on riski, että menetetään toimiva ekologinen yhteys. Tässä on juridisesti kyse maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamien sisältövaatimusten harkinnasta, joka jättää siis valtuustolle harkintavaltaa. Harkinnassa on se juridinen tausta, että vaikutukset pitää maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti selvittää ja ne pitää ottaa myös huomioon siinä, minkälaisia aluevarauksia kaavamerkinnöillä tehdään ja kaavamääräyksiä annetaan.

Asemakaavoja koskevassa oikeuskäytännössä muutosta on pidetty olennaisena ja uutta nähtävillä pitoa on tarvittu silloin, jos sillä on vaikutusta yksityisiin maanomistajien intresseihin. Kun tilanne on se, että kaupunki omistaa Keskuspuiston alueen ja toisaalta on kyse yleispiirteisestä yleiskaavasta eikä yksityiskohtaisemmasta asemakaavasta, vastaavaa tarvetta uudelle nähtävillä asettamiselle ei ole, sillä kaupungin valtuusto voi kaavoituksessa päättää muistutusten vuoksi kaupungin omistaman alueen kaavamerkintöjen muuttamisesta rakennuskortteleista puistoalueeksi. Etenkin kun tosiasiallisesti kyse on olemassa olevan tilanteen säilyttämisestä, mitä sekä maakuntakaavoitus että voimassa oleva asemakaavoitus tukee.

Kun maakuntakaavassa ja asemakaavassa on haluttu säilyttää tämä puistoalue, pitäisi linjauksen muuttamiselle esittää asianmukaiset ja lain sisältövaatimukset täyttävät perusteet. Perusteluksi on esitetty, että tehdään kaupunkibulevardit ja tarvitaan lisää rakennusoikeutta, lisää maata rakentamiselle. Tässä on siis kaksi erilaista yleistä intressiä vastakkain – kaupunkirakenteen, rakentamisen tiivistäminen ja virkistyskäyttö-/luonnonsuojeluarvot.

Lisäksi yleiskaavaehdotuksen yleispiirteisyyden takia on vaikea sanoa, missä raja rakentamiselle tosiasiallisesti kulkee toteuttamisvaiheessa. Jos yleiskaavaehdotus hyväksytään ilman muutosta, se tarkoittaa että voimassa olevia asemakaavoja pitää muuttaa. Asemakaavalla voidaan tiettyyn rajaan asti poiketa yleispiirteisen yleiskaava aluevarausmerkinnöistä, jolloin keskuspuiston alue ja sen ekologinen käytävä voivat supistua edelleen yleiskaavassa tarkoitettua uuden valtuuston päätöksellä. Samalla voi käydä niin, että myöskään maakuntakaavan tavoite Keskuspuiston säilyttämisestä kaupunkipuistona ei enää lopulta toteudu alun perin tarkoitettulla tavalla.

Jos yleiskaavan hyväksymispäätöksen jälkeen asia tulisi hallinto-oikeuteen valituksena, valittaja voisi vedota useaan kohtaan: Ei ole noudatettu maakuntakaavan ohjausvaikutusta eikä MRL 39 §:n mukaisia kaavan sisältövaatimuksia siltä osin, mikä koskee kaupunkipuistoa, luonnon monimuotoisuutta ja ekologisia käytäviä jne. Oikeuskäsittelyn logiikka menee niin, että tutkitaan mitä selvityksiä on tehty, miten ne on otettu huomioon laissa olevat kaavan sisältövaatimukset täyttävällä tavalla ja mitä tästä kaavasta seuraa, jos se hyväksytään (teleologinen harkinta). Tuomioistuimet tutkivat kaavojen lainmukaisuuden, mutta tuskin puuttuisivat kaavamuutokseen, koska se on poliittista tarkoituksenmukaisuusharkintaa ja kuuluu kunnille. Jos valtuusto muuttaisi kaavaehdotusta poistamalla Keskuspuistoon esitetyn rakentamisen, sitä voidaan perustella lain asettamalla sisältövaatimuksella, ekologisten vaikutusten selvittämisellä, muistutusten huomioon ottamisella ja maakuntakaavaa ohjausvaikutuksella ja nykyisten asemakaavojen mukaisuudella, mikä turvaisi virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyttä maiseman ja luonnonarvojen vaalimista ja ekologista kestävyyttä ekologisen käytävän muodossa eli ottaisi huomioon sen huolen mikä on esitetty vaikutusten arvioinnissa jne. Tällaiset argumentit puoltaisivat oikeudellisesti muutosta.

Kun kaupunki omistaa tämän maa-alueen, on tullut esiin aito huoli vaikutusarvioissa ja muistutuksissa, maakuntakaavan ohjausvaikutus puoltaa muutosta ja nykyinen asemakaavoitus puoltaa muutosta, valtuusto voi tehdä ratkaisun, jossa se kuulee nämä argumentit ja huolet muuttamalla yleiskaavaehdotusta Keskuspuiston säilyttämiseksi. Koska

muutos on pieni suhteessa yleiskaavan tavoitteiden mittakaavaan ja tämä on yleinen, koko kaupunkia koskeva kaava eikä varsinainen rakentamiskaava, kyse ei ole tässäkään suhteessa olennaisesta muutoksesta. Kuten edellä todettiin, kyse ei ole olennaisesta muutoksesta myöskään siksi, että kaupunki on itse esitetyn aluevarausmuutoksen kohteena olevan alueen maanomistajana. Jos maanomistaja olisi yksityinen ja kaavaehdotusta muutettaisiin rakentamiseen varatuista alueista puistoalueeksi, tilanne olisi toinen.

Valtuustolla on mahdollisuus tehdä tarkoituksenmukaisuusharkintaa siitä, mikä tässä on tärkeämpi yleinen etu ja se voi harkintansa perusteella päätyä (jos haluaa) siihen, että ekologiset arvot ovat Keskuspuiston kohdalla tärkeämpiä kuin jotkut muut, esimerkiksi kaupunkibulevardin toteuttamista tai kaupunkirakenteen tiivistämistä koskevat tavoitteet tämän käsillä olevan alueen suhteen. Se ei siis ole enää oikeusharkinnan piiriin kuuluva asia. Jos muutos yleiskaavaehdotuksen Keskuspuistoa koskeviin aluevarauksiin halutaan tehdä, on selkeintä muutoksia ja asian käsittelyä ajatellen, että Keskuspuisto säilyy asemakaavoissa määriteltyjen rajojen mukaisena. Tämä ei vaikuta Hämeenlinnanväylää koskeviin kaavamerkintöihin.

Lisätietoja:

Kai T. Kokko

Ympäristöoikeuden professori

Oikeustieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopisto

Puhelin:

Sähköposti:

Hämeenlinna 27.9.2016

Helsingin kaupunginvaltuusto / kaupunginhallitus

LAUSUNTO RASTILAN LEIRINTÄALUEESTA

SF-Caravan ry tukee Rastilan leirintäalueen säilyttämistä nykyisellä paikallaan. SF-Caravan ry on matkailuajoneuvon käyttäjien valtakunnallinen keskusjärjestö, jonka jäsenenä on **79** yhdistystä, joissa on yhteensä **63 238** matkailuvaunun tai matkailuauton käyttäjää.

Leirintäalueiden aktiivisimman ja suurimman käyttäjäryhmän edunvalvojana pidämme tärkeänä sitä, että Rastilan leirintäalue säilyy tulevaisuudessa nykyisellä paikallaan. Rastila on ollut ja on oleellinen osa Helsingin kaupungin nykyistä matkailullista vetovoimaa. Rastila merkittävyys perustuu hyvään sijaintiin ja monipuolisiin, laadukkaisiin ja pitkäjännitteisesti kehitettyihin palveluihin. 100 000 Rastilassa vuosittain yöpyvää matkailijaa eivät voi olla väärässä; varsinkin, kun jättävät jälkeensä koko pääkaupunkiseutua hyödyttävän 10,6 miljoonan euron matkailutulon.

Rastila on ainoa leirintäalue koko Euroopassa, jonka portin välittömästä tuntumasta on suora metroyhteys maan pääkaupungin keskustaan. Siten Rastilaan tulevan leirintämatkailijan ulottuvilla ovat pääkaupungin matkailunähtävyydet, ravintolat ja monet muut matkailijan tarvitsemat palvelut käytettävissä ilman omaa autoa. Rastilaa voi ja kannattaa mm. em. syiden vuoksi markkinoida maailmanlaajuisesti kestävä kehityksen kriteerejä korostaen ympäristöstävällisenä leirintäalueena.

Ulkomaisille matkailijoille Rastilasta on tullut tunnettu tuloportti Suomeen ja toisaalta lähtöasema Suomesta pois matkustettaessa. Ensimmäistä kertaa laivalla maahan tulevan automatkailijan kannalta on tärkeää, että voi leirytyä lähelle tulosatamaa. Rastilan olemassaolo, kätevä ja helppo mahdollisuus yöpymiseen hyvätasoisella leirintäalueella heti satamasta tultua, houkuttelee matkailijan tutustumaan myös muuhun pääkaupungin matkailutarjontaan.

Suomen Leirintäalueyhdistyksen ja Haaga-Helian toteuttama ja 27.5.2016 julkistettu tutkimus Rastilan rahavirroista ja työllisyysvaikutuksista osoittaa kiistatta, että Rastilan tuoma ympärivuotinen matkailutulo on merkittävä Helsingin kaupungille. Siten leirintäaluetta ei tule kevyin perustein lakkauttaa; ei ainakaan ennen uuden, vastaavan tasoisen ja yhtä hyvillä liikenneyhteyksillä varustetun leirintäalueen avaamista.

Matkailuelinkeinon menestys edellyttää mahdollisimman monipuolisen majoitustarjonnan olemassaoloa. Siksi ainutlaatuinen, luonnonläheinen Rastila on säilytettävä leirintäalueena.

Yhteistyöterveisin

SF-CARAVAN RY

Juha Hämäläinen
puheenjohtaja
puh.

Timo Piilonen
toiminnanjohtaja
puh.

SF-Caravan ry
Viipurintie 58
FIN-13210 HÄMEENLINNA

Tel. +358 (0)3 615 311

Fax. +358 (0)3 615 3161

sf-caravan@karavaanarit.fi
www.karavaanarit.fi

Helsingfors stadsstyrelse
Helsingfors kommunalfullmäktige

Ärende: Utlåtande om Rastila Camping i Helsingfors

Ärade mottagare

Campingturismen är en av Nordens och Europas mest betydelsefulla turismformer. I Norden finns det idag uppskattningsvis över 2 500 campingplatser och många av dem är belägna i stora städer eller i deras omedelbara närhet. I anknytning till varje nordisk huvudstad bör det finnas en internationellt sett betydelsefull campingplats.

Vi är medvetna om Helsingfors nya förslag till generalplan, som ifall den verkställs som sådan, avskaffar en av Nordens och Östersjöområdets mest betydelsefulla campingplatser. Rastila Camping i Helsingfors är strategiskt sett viktig för turismen och är en viktig del av rutten för turisterna som anländer från och reser till Skandinavien och Mellaneuropa. Helsingfors campingplats stöder rundresandet i Östersjöområdet och fungerar också som en port till campingturismen i hela Norden från St. Petersburgområdet i Ryssland.

Vi föreslår att Helsingfors stad avstår från generalplanens proposition att avskaffa campingplatsen. Samtidigt hoppas vi att staden försäkras den nutida campingplatsen de bästa möjliga förutsättningarna för utveckling.

Nordiskt Campingråd är de nordiska campingorganisationernas förbund. Det är grundat på 1970-talet och medlemmar är SCR Svensk Camping från Sverige, NHO Reiseliv från Norge, Campingrådet från Danmark och Finska Campingplatser rf från Finland.

Högaktningsfullt,

Peter Christiansen
Direktør

Nordiskt Campingråd

Köpenhamn, den 28. september 2016

26.9.2016

Lausunto

RASTILAN LEIRINTÄALUEEN MAHDOLLINEN SIIRTO

Rastila on Suomen suosituin leirintäalue, joka tarjoaa kävijöille viiden tähden laadukkaat leirintäpalvelut luonnonkauniissa ympäristössä meren äärellä ja suoran metroyhteyden kaupungin keskustaan. Monesta pääkaupungista ei löydy tällaista täydellistä yhdistelmää, joka nostaa esille Helsingin parhaat puolet.

Rastila Camping tuo Helsinkiin vajaat 100 000 yöpymistä vuosittain, mikä on lähes kolme prosenttia Helsingin 3,5 miljoonasta yöpymisestä. Se on oleellinen osa kaupungin monipuolista majoitustarjontaa.

Esitetty leirintäalueen jakaminen kahteen osaan, teltat Kivinokkaan ja asuntoautot- ja vaunut kauemmas itään vaikuttaisi olennaisesti yöpymismääriin. Se johtaisi myös siihen, että joudutaan ylläpitämään palveluja kahdessa eri paikassa, rakennettu leirintäalueen infra mökkeineen ja isoine investointeineen menisi hukkaan, autoilla tulijat jättäisivät vierailun kaupungin keskustassa väliin ja matkailijoiden rahankäyttö kaupungissa vähenisi.

Leirintäpalvelujen kysyntä ei lakkaa tulevaisuudessakaan, paitsi jos niitä ei ole enää tarjolla järkevässä paikassa, hyvien julkisten kulkuyhteyksien äärellä. Omalla autolla kenenkään ei haluta tulevan keskustaan.

Rastila Camping tuo Vuosaaren säännöllistä matkailukysyntää ja edesauttaa alueellisten toimijoiden hyvin alkanutta yhteistyötä Visit Vuosaari -verkostossa. Rastila tarjoaa laadukkaita vapaa-ajan palveluja myös kaupunkilaisille.

Toivomme, että Rastila Camping saa kehittyä edelleen nykyisellä paikalla.

Tuulikki Becker
Toimitusjohtaja
Visit Helsinki / Helsingin Markkinointi Oy

ASIA: LAUSUNTO RASTILAN LEIRINTÄALUE

Rastilan leirintäalue tukee koko Helsingin majoitustarjonnan monipuolisuutta ja tuo merkittävää matkailutuloa alueelle. Sen sijainti on leirintäalueena poikkeuksellinen; merellinen kohde, joka kuitenkin on metropolisen sijainnin omaavana ja metromatkan päässä pääkaupungin keskustasta olevana majoituskohteena uniikki. Se tarjoaa myös koko Suomen matkailun kannalta kohderyhmälleen tärkeän maahantulo- ja maasta poistumispisteen. Suomessa vierailevista ulkomaisista matkailijoista 6% ja kotimaisista 11% majoittuu leirintäalueilla.

Urbaanit luontokohteet nostavat merkitystään matkailevan kansainvälisen asiakkaan silmissä. Rastilan leirintäalueella on mahdollisuudet kehittyä uniikiksi leirintäalueeksi kaupungissa, mutta kuitenkin luonnon keskellä olevana kohteena. Sen tarjonnalla ja sijainnilla on potentiaalia kehittyä nykyisten matkailutrendien mukaisesti tarjoamaan edullisen, mutta erilaisen urbaanin majoitusvaihtoehdon nyt hyvin trendikkäiden boutique -hostellien tai glamping-kohteiden tapaan kehittämällä esim. jo olemassa olevaa majoitusvalikoimaa tai ranta- ja saunatarjontaan. Pääkaupunkiseudun matkailun positiivinen kehittyminen vaatii erilaisten matkailukeskusten ja majoituskonseptien olemassa oloa ja jatkuvaa kehittämistä. Tällaisen tuotetarjonnan kehittäminen tuottaa sisältöä myös Visit Finlandin markkinointiin.

Visit Finland katsoo, että Rastilan leirintäalueen mahdollinen lakkauttaminen vie pääkaupunkiseudun matkailun majoitustarjonnasta yhden vetovoimaisista ja kansainväliselle asiakkaalle helposti saavutettavissa olevista edullisista, luonnonläheisistä majoituskohteista pois, joka voi vaikutukseltaan jopa johtaa kohderyhmän koko Suomesta saaman palvelumielikuvan heikkenemiseen. Tuemme siten Rastilan leirintäalueen säilyttämistä.

Paavo Virkkunen
Executive Vice President
Finpro Oy Visit Finland

NÄPIT IRTI RASTILASTA!

*Me allekirjoittaneet vaadimme, että Helsingin kaupunki ja sen poliittiset päättäjät luopuvat täydennysrakennussuunnitelmistaan Rastilan kartanon alueella. **Rastilan leirintäalueen** on säilyttävä Vuosaarella ja kartanopuiston ainutlaatuista kulttuurimaisemaa ei saa tuhota.*

VUOSAAREN TYÖPAIKKAOMAVARAISUUS ON HELSINGIN HEIKOIMPIA

Tilastojen mukaan Vuosaaren työpaikkaomavaraisuus on hälyttävän huono. Leirintäalueen siirtymisen myötä alueelta lähtisi 40 työpaikkaa pois. Suunniteltujen toimien sijaan kaupungin tulisi tehdä edelleen erityistoimia uusien työpaikkojen saamiseksi Vuosaareen. **Vuosaari tarvitsee nyt ensisijaisesti lisää työpaikkoja.** (Työpaikkojen määrä/Helsinki alueittain –sarja)

RASTILA CAMPING ON SUOMEN SUOSITUIN JA TÄRKEIN LEIRINTÄALUE

Rastila Camping on Helsinkiin Keski-Euroopasta tai muualta Suomesta matkailuajoneuvoilla saapuville tärkein saapumis- ja poistumispiste. Vuosittain Rastilassa yöpyy vajaat 100.000 matkailijaa, jotka jättävät alueelle noin 10 miljoonaa euroa matkailutuloa. Rastilasta on muodostunut vuosikymmenten aikana oman alansa legenda. Viiden tähden leirintäalue meren rannalla upeassa kartanomaisemassa. Paikka josta pääsee kätevästi metrolla Helsingin keskustan vilinään. (Leirintäaluematkailun rahankäyttötutkimus/SLY)

MATKAILUN JA HYVINVOINNIN PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN VUOSAARESSA ON HELSINGIN KAUPUNGIN KANNALTA SUURI MAHDOLLISUUS

Vuosaari on ostovoimakertymältään Helsingin merkittävimpiä kaupunginosia. Kun tämä yhdistetään matkailijoiden alueelle tuomaan ostovoimaan, niin se merkitsee Helsingin kaupungille merkittäviä mahdollisuuksia. Helsingin kaupunki on asettanut tavoitteekseen olla Suomen yritysmyönteisin kaupunki vuonna 2016, nykyiset suunnitelmat eivät ole tämän strategian mukaisia. (Asukkaiden ostovoimakertymä/Tilastokeskus)

VUOSAARELAISET – NYT ON AIKA HERÄTÄ OTTAMAAN KANTAA!

Me vuosaarelaiset tiedämme miten hienossa kaupunginosassa asumme. Nyt meidän pitää saada myös kaupungin poliittiset päättäjät ymmärtämään ne mahdollisuudet, jotka liittyvät Helsingin suurimman kaupunginosan myönteiseen kehittämiseen. Asialla on kiire, sillä kaupunginvaltuusto päättää asiasta näillä näkymin syksyllä 2016.

Asiasta huolestuneet vuosaarelaiset asukkaat ovat perustaneet asian ympärille myös Facebook-sivuston. **Sen löydätte Facebookista nimellä Pelastetaan Rastila.** Sieltä löytyy lisäinformaatiota ja ajankohtaiset uutiset asiaan liittyen. Ottakaa asiaan kantaa ja jakakaa sisältöä eteenpäin. Me tarvitsemme asiallemme mahdollisimman suuren näkyvyyden.

Hyvää juhannusta ja kesää kaikille toivoen!

Camping- ja caravan -matkailun tunnuslukuja 2015 / 2016

- Yleisiä leirintäalueita Suomessa n. 300
- Majoitusvuorokausia vuosittain 2 milj.
- Alan liikevaihto 2015 n. **200** meur
- Ala työllistää 2015 **2568** htv
- Alan verokertymä 2015 **72** meur
- Suurimmat leirintäalueet v. 2015
 - 1. Rastila, Helsinki
 - 2. Hiekkasärkät, Kalajoki
 - 3. Nallikari, Oulu

Camping- ja caravan -matkailun tunnuslukuja 2015 / 2016

- Rastilan leirintäalue oli Suomen suurin 2015
 - Majoitusvuorokausia 91 234
 - Liikevaihto 1,3 meur
- Tulo- ja työllisyysvaikutus
 - **101** htv Helsingin seudulle
 - Välitön ja välillinen työllisyysvaikutus 143 htv
 - **10,6** meur matkailutulo Helsingin seudulle
 - Suurin osa kulutuksesta leirintäalueen ulkopuolelle
 - **117** eur/hlö/vrk (vrt. risteilymatkustaja 65 eur/hlö/vrk)

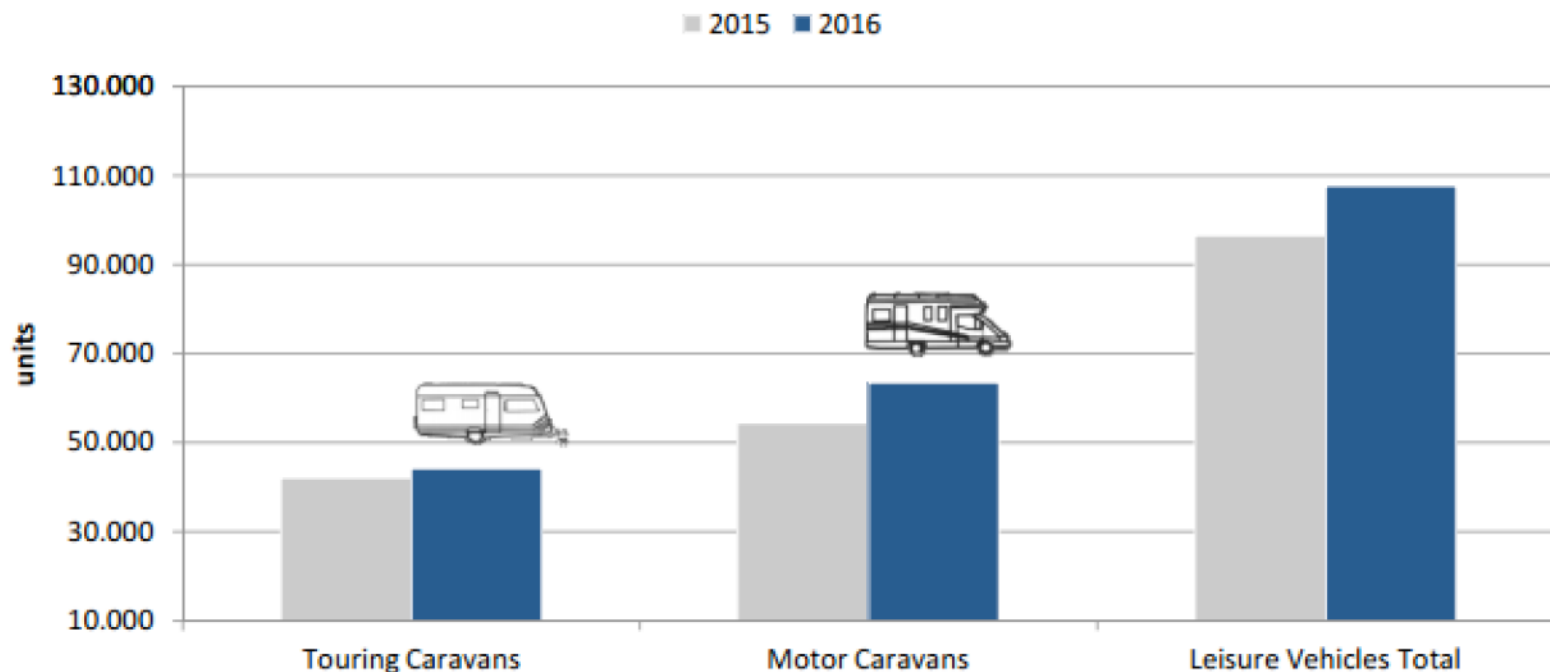

Matkailuajoneuvoala nyt

- Markkina on kasvu-uralla
- Uusien ajoneuvojen rekisteröintimäärät kasvussa
- Tammi-elokuu + **13,4 %** edellisen vuoden vastaavaan aikaan
- Matkailuautot + **22, %**
- Matkailuvaunut + **0,8 %**
- Uusien kaupassa haasteena tehtaiden toimituskapasiteetti

Camping- ja caravan -matkailun tunnuslukuja 2015 / 2016

Euroopan kokonaismyynti 1-6/2016

Camping- ja caravan -matkailun tunnuslukuja 2015 / 2016

EUROPE: Registrations of new Leisure Vehicles January - June 2016

Country	Touring Caravans			Motor Caravans			Leisure Vehicles Total		
	2015	2016	change %	2015	2016	change %	2015	2016	change %
Austria	546	549	+0,5	945	852	-9,8	1.491	1.401	-6,0
Belgium	791	808	+2,1	2.336	2.608	+11,6	3.127	3.416	+9,2
Denmark	1.506	1.646	+9,3	111	152	+36,9	1.617	1.798	+11,2
Finland	379	366	-3,4	648	767	+18,4	1.027	1.133	+10,3
France	4.214	4.263	+1,2	12.291	13.493	+9,8	16.505	17.756	+7,6
Germany	12.046	13.248	+10,0	19.307	23.855	+23,6	31.353	37.103	+18,3
Italy	540	460 **	-14,8	2.722	3.008 **	+10,5	3.262	3.468	+6,3
Netherlands	4.074	4.267	+4,7	943	1.078	+14,3	5.017	5.345	+6,5
Norway	1.641	1.623	-1,1	1.655	1.765	+6,6	3.296	3.388	+2,8
Portugal	62	70 *	+12,9	41	45 *	+9,8	103	115	+11,7
Slovenia	94	97 *	+3,2	82	88 *	+7,3	176	185	+5,1
Spain	753	834	+10,8	991 *	1.506	+52,0	1.744	2.340	+34,2
Sweden	2.016	2.262	+12,2	2.532	3.333	+31,6	4.548	5.595	+23,0
Switzerland	1.230	1.069 **	-13,1	2.440	2.589 **	+6,1	3.670	3.658	-0,3
UK	11.292 */**	11.710 */**	+3,7	6.388 *	7.285 *	+14,0	17.680	18.995	+7,4
Others	879 *	923 *	+5,0	1.025 *	1.088 *	+6,1	1.904	2.011	+5,6
Total	42.063	44.195	+5,1	54.457	63.512	+16,6	96.520	107.707	+11,6

* Estimates

** figures are provisional, UK: figures must be approved by NCC

Rastilan leirintäalueen rahavirrat sekä tulo ja työllisyysvaikutukset Helsingin seudulla.

27.5.2016

Rastilan leirintäalueen rahavirrat sekä tulo ja työllisyysvaikutukset Helsingin seudulla.

Tavoite

Tämän selvityksen kohteena oli laskea Rastilan leirintäalueen Helsingin seudulle synnyttämät rahavirrat sekä tulo ja työllisyysvaikutukset. Työn tilaajana toimi Suomen Leirintäalueyhdistys ja toteuttajana Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, KTT Teemu Moilanen.

Tutkimuksen toteutus

Raportin tulokset perustuvat ”Suomen leirintämatkailun rahavirrat sekä tulo- ja työllisyysvaikutukset” (SLY, 2015) tutkimukseen, jonka aineistosta on nyt laskettu erikseen Rastilan leirintäalueen vaikutukset Helsingin seudulle. Tutkimuksessa selvitettiin kuinka paljon rahaa leirintämatkailijat käyttivät eri tuotteisiin ja palveluihin leirintämatkoillaan. Lisäksi selvitettiin, millaisia ovat matkaseurueet sekä matkustustavat. Tiedonkeruumetodina käytettiin informoitua lomakekyselyä. Tutkimus toteutettiin survey-tutkimuksena 19:lla eri leirintäalueella kesä- ja heinäkuussa (2.6.-12.7.2015). Satunnaisotannalla valitut vastaajat täyttivät kyselylomakkeen itse tai tutkija kysyi kysymykset vastaajilta ja täytti lomakkeen heidän puolestaan. Leirintäalueilla vastauksia kerättiin kello 8.00–21.00 välisenä aikana. Rastilan leirintäalueella satunnaisotannalla valittujen vastaajien lukumäärä oli 91 henkilöä, jolloin tulosten virhemarginaali on $\pm 6,4\%$ ¹.

Työllisyysvaikutukset

Työllisyysvaikutusten laskennalliset perusteet

Leirintämatkailun työllisyysvaikutukset kerrannaisvaikutuksineen perustuvat kansantalouden tilinpiitoon ja Tilastokeskuksen panos-tuotos matriiseihin. Panos-tuotos taulukot kuvaavat yksityiskohtaisesti kansantalouden tuotevirtoja. Ne soveltuvat tuotantotoiminnan rakenteen ja toimialojen välisten riippuvuuksien analysointiin. Panos-tuotos-matriisit kuvaavat toimialojen kokonaistuotoksen työpanos-sisältöä. Työpanoksen yksikkönä on työllinen henkilö. Taulukot kuvaavat kunkin toimialan tuotantoon kohdistuvan miljoonan euron suuruisen kysynnän vaikutukset työllisten lukumäärään toimialalla. Vastaavasti matriisien avulla voidaan määrittää kysynnän kerrannaisvaikutukset muille toimialoille. Taulukot perustuvat koko maan toteutuneisiin vaikutuksiin. (Tilastokeskus 2016.)

Leirintämatkailun kerrannaisvaikutusten syntyminen

Leirintämatkailun taloudelliset ja työllistävät vaikutukset perustuvat hyödykkeiden ja palvelujen kysynnän vilkastumiseen kohdepaikkakunnilla. Matkailun välitön vaikutus (myyntitulot, työvoiman tarve) kohdistuu yrityksiin, joiden tuotteita ja palveluja matkailijat ostavat. Välilliset vaikutukset puolestaan syntyvät, kun matkailijoiden kysyntää tyydyttävät yritykset (leirintäalueet, ravintolat, taksit) suorittavat hankintoja edelleen muista yrityksistä (tukkukauppa, siivouspalvelut, kiinteistöhuoltopalvelut). Näin matkailun taloudelliset vaikutukset ohjautuvat myös sellaisille toimialoille, jotka eivät ole välittömästi yhteydessä matkailuun (esimerkiksi leipomot, elintarviketeollisuus).

Yritysten matkailusta saama tuotto sekä matkailun välittömästi ja välillisesti työllistämän henkilökunnan palkkatulot lisäävät kohdepaikkakunnan saamia verotuloja. Palkkatulojen vaikutus on kerrannol-

¹ Luotettavuusrajalalla 95%, pisteellä 10/90.

linen, sillä osa tuloista kulutetaan ao. paikkakunnalla, jolloin tästä syntyvä työllisyysvaikutus aiheuttaa vuorostaan lisäyksen kohdepaikkakuntien taloudessa.

Rastilan leirintäalueen synnyttämät rahavirrat sekä tulo- ja työllisyysvaikutukset

Rastilan leirintäalueella yövyttiin vuonna 2015 kaikkiaan 91 234 yöpymisvuorokautta, ja leirintäalueen liikevaihto oli 1,3 miljoonaa euroa. Leirintäalueen matkailukulutuksen aluetaloudellinen vaikutus on merkittävästi suurempi, sillä valtaosa matkailijoiden Helsingin seudulle suuntaamasta kulutuksesta tapahtuu leirintäalueen ulkopuolella.

RASTILAN LEIRINTÄALUE								Kokonais-
	Matkailijoiden rahankäytön jakautuminen, €/vrk/hlö	Kulutuksen yhteensä, €	Kulutuksen jakautuminen prosentteina	alv kanta	Kulutuksen yhteensä (alv 0%)	Välitön työllisyysvaikutus (henkilötyövuotta)	Kokonaisvaikutus (välitön + välillinen) (henkilötyövuotta)	
Teatteri	0,50	45 206	0,42 %	10 %	41 096	0	1	
Kesäjuhlat & festarit	5,84	533 186	5,00 %	10 %	484 714	5	8	
Tanssit & lavatanssit	0,23	20 735	0,19 %	10 %	18 850	0	0	
Urheilutapahtumat ja kisat	1,54	140 677	1,32 %	10 %	127 888	1	2	
Huvi- ja vesipuistot	12,73	1 161 851	10,89 %	10 %	1 056 228	10	15	
Ravintola&kahvila	21,00	1 915 873	17,96 %	14 %	1 680 590	18	29	
Erilaiset aktiviteetit (golf, tennis ym)	9,40	857 277	8,03 %	10 %	779 343	7	11	
Kestokulutustarvikkeiden ostaminen (vaatteet, kei	18,79	1 714 134	16,07 %	24 %	1 382 367	19	25	
Ruoka- ja elintarvikkeiden ostaminen	21,86	1 994 534	18,69 %	14 %	1 749 591	24	31	
Alkoholi	4,47	407 776	3,82 %	24 %	328 852	5	6	
Polttoaine ja/tai nestekaasu	10,87	991 643	9,29 %	24 %	799 712	2	3	
Muu	0,54	49 303	0,46 %	24 %	39 761	1	1	
Majoitusliikevaihto	9,18	837 224	7,85 %	10 %	761 113	8	13	
Yhteensä	116,95	10 669 420	100 %		9 250 105	101,13	143,92	

Taulukko 1. Rastilan leirintäalueen synnyttämät rahavirrat sekä tulo- ja työllisyysvaikutukset

Rastilassa yöpyvät matkailijat käyttävät rahaa keskimäärin 117 euroa per yöpymisvuorokausi, joka aikaansaa Helsingin seudulla 10,6 miljoonan euron matkailutulon. Matkailutulon jakauma toimialoitain on kuvattu taulukossa 1. Suurimpia matkailutulon saajia ovat elintarvikekauppa (2,0 milj €), ravintolat ja kahvilat (1,9 milj €), kestokulutustarvikkeiden kauppa (1,7 milj€) sekä huvi- ja vesipuistot (1,2 milj €).

Rastilan leirintäalueella yöpyvien matkailijoiden rahankäytön välitön työllistävä vaikutus Helsingin seudulla on 101 henkilötyövuotta. Kokonaisuudessaan matkailutulosta aiheutuvat työllisyysvaikutukset (välittömät + välilliset työllisyysvaikutukset) ovat 143 henkilötyövuotta, mutta välilliset vaikutukset (43 htv) voivat kohdistua Helsingin seudun lisäksi muualle Suomeen. Helsingin seudulla työllisyysvaikutuksesta suurimpia hyötyjiä ovat elintarvikekauppa (24 htv), kestokulutustarvikkeiden kauppa (19 htv) sekä ravintolat ja kahvilat (18 htv).

Pelastetaan Rastila -kansalaisliike
Pekka Pirkkala
info@pelastetaanrastila.fi
p.

KANNANOTTO

14.10.2016

Helsingin kaupunginhallitus

VIITE

Helsingin kaupungin uudessa yleiskaavaluonnoksessa Rastilan kartanoalue on merkitty tiiveimmällä mahdollisella korttelitehokkuusmerkinnällä (Asuntovaltainen alue A1) ja siitä ollaan tekemässä huomattavan suurta kerrostaloaluetta. Tämä merkitsee myös Rastilan leirintäalueen siirtämistä pois nykyiseltä paikaltaan.

KANNANOTTO

Helsingin kaupungin pitää luopua suunnitelmistaan Rastilan kartanoalueen rakentamista koskien ja säilyttää Rastilan leirintäalue (Rastila Camping) nykyisellä paikallaan.

RASTILA CAMPING

Rastila Camping on viiden tähden kansainvälisesti palkittu leirintäalue meren rannalla upeassa kartanomaisemassa.

Rastila Camping on Suomen suosituin leirintäalue ja Helsinkiin Keski-Euroopasta, Venäjältä tai muualta Suomesta matkailuajoneuvoilla saapuville tärkein saapumis- ja poistumispiste. Sen suosion yhtenä syynä on se, että Rastilasta matkailija pääsee kätevästi metrolla Helsingin keskustaan eri palveluiden pariin.

Rastilassa yöpyy vuosittain noin 100.000 matkailijaa, jotka jättivät vuonna 2015 noin 10,6 miljoonaa euroa matkailutuloa Helsingin seudulle (perustuu Haaga-Helian vuonna 2015 tekemään Rastilan leirintäalueen rahankäyttötutkimukseen). Henkeä kohden Rastilan asiakkaat jättävät Helsingille enemmän rahaa kuin ulkomaiset risteilyvieraat.

Rastila Camping palkittiin vuonna 2015 Booking.comin arvosteluvierailussa 800.000 kansainvälisen toimijan keskuudesta Guest Review Award -palkinnolla.

Rastilasta tehtävä päätös ei koske vain Helsinkiä – sen vaikutus on valtakunnallinen ja kansainvälinen.

VISIT VUOSAARI - MATKAILUN MAHDOLLISUUKSIA

Vuosaassa on käynnistynyt vuonna 2015 paikallisten yritysten ja organisaatioiden toimesta Visit Vuosaari – matkailuhanke, jossa on mukana 8 paikallista toimijaa. Hankkeen tavoitteena on saada alueelle lisää yrityksiä, työpaikkoja ja uusia matkailun, liikunnan ja kulttuurin palveluita asukkaille ja matkailijoille. Alueella pohditaan palveluiden kehittämistä erityisesti ympärivuotisesta näkökulmasta.

Hanke on saanut rahoitusta Ely-keskukselta (Yritysten toimintaympäristöjen kehittämisavustus) ja Vuosaari-Säätiöltä. Rahoituksen avulla on kartoitettu palveluiden tuotteistamiseen ja digitaalisuuden kehittämiseen liittyviä toimia. Visit Vuosaari – hankkeen toimijat ovatkin käynnistäneet yhteisten palvelupakettien tuotteistamisen, jossa yhteistyötä tullaan tekemään myös Visit Helsingin (Helsingin Markkinointi Oy) kanssa

Rastila Campingin rooli Visit Vuosaari-hankkeen ja alueen matkailun kehittämisen kannalta on aivan oleellinen.

VUOSAAREN TYÖPAIKKAOMAVARAISUUS

Vuosaaren työpaikkaomavaraisuus on tilastojen mukaan Helsingin heikointa. Rastila Campingin mahdollinen siirto huonontaisi lukuja entisestään. Nyt suunniteltujen toimien sijaan kaupungin tulisi tehdä edelleen erityistoimia uusien yritysten ja työpaikkojen saamiseksi Vuosaareen sekä laajemmin itään. Vuosaari tarvitsee nyt ensisijaisesti lisää työpaikkoja, ei asuntoja.

Työpaikkojen tasaisempi jakaantuminen ympäri Helsinkiä on yksi pääkaupunkimme merkittävimpiä tulevaisuuden haasteita ja toisaalta myös mahdollisuuksia. Oikein hoidettuna asialla voi olla suuria myönteisiä vaikutuksia muun muassa työpaikkaliikenteeseen, segregaaation torjumiseen ja Helsingin kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämiseen.

TÄYDENNYSRAKENTAMISESTA

Vuosaari on ollut pitkään yksi Helsingin seudun eniten kasvaneista kaupunginosista. Vuosaaren väestö on lähes kolminkertaistunut 30 vuodessa. Mikään muu kaupunginosa tai sen asukkaat eivät ole kantaneet yhtä suurta vastuuta Helsingin kaupungin kasvutavoitteista.

Me emme sinällään vastusta täydennysrakentamista ja sitähan tehdään Vuosaassa edelleen laajalti, mutta Rastilan kartanoalueen rakennuttaminen ja sitä kautta leirintäalueen siirto ei ole Vuosaaren asukkaiden, yritysten tai Helsingin kaupungin kokonaisedun kannalta

järkevä toimi.

Rastilan kartanoalueen rakennuttamisen merkitys laajemmassa mitassa, esimerkiksi Helsingin kaupungin täydennysrakentamista ajatellen, on hyvin marginaalinen. Helsingistä löytyy edelleen myös useita kaupunginosia, joissa väestönkehitys on negatiivinen. Esimerkkeinä näistä mainittakoon Kulosaari, Maunula ja Pukinmäki.

Jos pelkästään uusien asukkaiden saamiseen ja lisäasuntojen rakentamiseen tähtäävä politiikka ratkaisisi Helsingin kaupungin tulevaisuuden ongelmat, niin Vuosaari voisi toimia jo nyt hyvänä malliesimerkkinä.

Totuus on kuitenkin se, että aktiivisen ja toimivan kaupunginosan rakentamiseen tarvitaan muutakin. Vuosaassa se tarkoittaa erityisesti työpaikkoja. Niitä Vuosaassa voi syntyä käytännössä joko sataman yritysalueelle logistiikan ja älykkään meriteollisuuden pariin tai sitten matkailun, liikunnan ja kulttuurin pariin. Sen ovat myös alueen yritykset ja organisaatiot itse havainneet ja ryhtyneet toimiin edellä kuvatulla tavalla. Eikö kaupungin tulisi tukea tätä yrittäjien oma-aloitteisuutta ja aktiivisuutta?

INVESTOINNEISTA JA SIIRRON KUSTANNUKSISTA

Liikuntaviraston teknisen yksikön arvion mukaan Rastila Campingin siirtokustannukset tulisivat olemaan noin 20 milj. + aluesuunnittelu. Kun edelliseen lisätään Rastila Campingiin 2000-luvulla investoidut noin 10 miljoonaa euroa, niin puhutaan helsinkiläisten veronmaksajien kannalta merkittävästä summasta. Löytyykö Helsingin kaupungilta oikeasti rahaa uuden, vastaavan tasoisen leirintäalueen perustamiseen?

Niin kotimaisten kuin ulkomaisten matkailun asiantuntijoiden mukaan leirintäalueen tulisi säilyä nykyisellä paikallaan. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston omat suunnittelijatkaan eivät alkuperäisissä suunnitelmissaan olleet siirtämässä Rastilan leirintäaluetta pois Vuosaaresta.

Olennainen kysymys kuuluukin, että miksi Rastilaan jo tehdyt miljoonainvestoinnit tulisi heittää hukkaan, tuhota matkailijoiden suuresti arvostama ja kaupungille merkittävää matkailutuloa tuottava yksikkö ja kuluttaa kaupunkilaisten rahoja 20 miljoonaa euroa lisää?

Samojen matkailun asiantuntijoiden mukaan siirto voisi olla mahdollinen vain siinä tapauksessa, että jostain löytyy vähintään vastaavaan kokoinen alue, johon leirintäalueen palvelut voisivat siirtyä yhtenä kokonaisuutena. Mikäli uusi leirintäalue ei sijaitsisi

metron välittömässä läheisyydessä, se toisi kestävämmän pysäköintiongelman Helsingin keskustaan. Asiakkaat ruuhkauttaisivat matkailuajoneuvoillaan kaupungin kadut ja täyttäisivät pysäköintialueet.

Kun uusi leirintäalue veisi mahdollisen siirron jälkeen joka tapauksessa saman verran tilaa pois kaupungin täydennys- ja asuinrakentamiselta, niin mikä olisi siirron todellinen hyöty ja perusteet?

MINKÄ TIEDON POHJALTA SUUNNITELMIA JA PÄÄTÖKSIÄ ON TEHTY?

Kaupungin yrittäjien ja kansalaisten näkökulmasta huolestuttaa myös se, että miltä pohjalta Rastilan leirintäalueen siirtoon liittyviä päätöksiä on tehty. Omien selvitystemme mukaan taloudellisten vaikutusten arviointi Rastila Campingin siirtoon liittyen on ollut riittämätöntä. Esimerkiksi Rastilan Campingin Helsingin seudulle tuomasta matkailutulosta suunnittelijoilla tai kaupunginvaltuutetuilla ei ole ollut kattavaa tietoa ja elinkeino-näkökulma on muutenkin jäänyt suunnittelun yhteydessä vähälle huomiolle. Tämä on käynyt ilmi useissa keskusteluissa eri puolueiden edustajien ja KSV:n suunnittelijoiden kanssa.

TUKIJAT

Seuraavat toimijat ovat ottaneet kantaa Rastila leirintäalueen säilymiseksi nykyisellä paikallaan.

Visit Finland, Helsingin Markkinointi Oy, Helsingin Yrittäjät ry., Suomen Leirintäalueyhdistys ry., SF-Caravan ry., Matkailuajoneuvotujat ry, Nordiskt Campingråd, Vuosaari-seura ry., Vuosaari-Säätiö, Vuosaari-lehti ja Visit Vuosaari –hankkeen toimijat.

Ystävällisin terveisin

Pelastetaan Rastila –kansalaisliike

1001 Pikseliä; perustelu rakentamispikseleiden muutoksesta viher- ja kulttuurialuepikseleiksi

Helsingin uuden yleiskaavaehdotuksessa kaikkien helsinkiläisten asumisväljyyden oletetaan kasvavan kahdeksalla kerrosneliömetrillä vuoteen 2050 mennessä. Oletusta on perusteltu Helsingin yleiskaava, ”Suurkaupungistumisen kaupunkitalouden vaikutus yleiskaavan visioon 2050” (yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:14) sivulla 19-20 seuraavasti:

”Viime vuosikymmeninä täällä oli muuta maata korkeampi talouskehitys, mutta esim. jatkuvasti nousevat asuntohinnat 2000 -luvulla söivät saatujen korkeampien palkkojen ostovoiman niin, että lopputuloksena asumistason, väljyyden kehitys on koko ajan jäänyt jälkeen koko maan kehityksestä. Sama ongelma vaivaa myös Tukholmaa, jossa kovan kysynnän ja alhaisen asuntotuotannon aikaansaama asuntojen hintojen nousu on 2000 -luvulla ollut niin suurta, että asumistaso, väljyys siellä jopa alenee.”

Selvityksessä samaistetaan asumistaso ja -väljyys tavalla, jolle ei ole perusteita. Suurkaupungistumisen tilanteessa on luonnollista, että suurkaupunkialueella asumisväljyys ei kasva entisaikojen lineaariseen tapaan. Vertailu muun maan asumisväljyyteen on epäonnistunut. On luonnollista, että suurkaupunkialueen ulkopuolella asutaan väljemmin. Selvityksessä mainittu Tukholma on tämän luonnollisen kehityksen esimerkki.

Suurkaupunkiolosuhteissa asumistason arvioinnissa on huomioitava myös muita kriteereitä kuin asumisväljyys. Asumista on ajateltava asumiskokemuksen näkökulmasta. Asuinpinta-alan tehokkuuteen ja monikäyttöisyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tästä maailmanlaajuinen miniasuntojen suunnittelutrendi on hyvä osoitus.

Uuden tehokkaaseen tilanhyödyntämiseen perustuvan asuntosuunnittelun tärkeä keino on asumiskokemuksen laajeneminen asunnon ulkopuolelle kaupunkilaisten yhteiseen tilaan. Erityisen merkittävästi asumiskokemuksen miellyttäväksi koettuun laajentamiseen vaikuttavat lähivirkistys- ja viheralueet. Ei ole mielekäästä keskittyä henkilökohtaisen asumisväljyyden kasvattamiseen kaupunkilaisten yhdessä hyödyntäminen tilojen kustannuksella.

Helsingin yleiskaavavision oletus kaikkien 860 000 helsinkiläisen asumisväljyyden kasvusta 8 kerrosneliömetrillä vuoteen 2050 mennessä on johtanut yleiskaavaehdotuksen rakentamistarpeen tarpeettomaan ja haitalliseen kasvattamiseen 13 760 000 kerrosneliömetrillä.

Asumistason nousussa pitää keskittyä edellä mainitun suunnitteluperiaatteiden uudelleen arvioinnin lisäksi myös asumismuotojen monipuolistamiseen siten, että ihmiset asuisivat elämäntilanteeseensa nähden oikean kokoisissa asunnoissa. Esimerkiksi Wienissä asuntokannasta 85% on vuokra-asuntoja. Helsingin yleiskaavan valmistelun keskittäminen uuden maanpinnan valtaamiseen on johtanut muiden tärkeiden näkökulmien laiminlyöntiin ja turhaan viheralueille rakentamiseen.

Yleiskaavaehdotuksesta voidaan poistaa liitetiedostossa esitellyllä tavalla noin tuhat pikseliä ilman, että Helsingin tavoite suurkaupungistumisesta vaarantuu. Se olisi päinvastoin merkki suurkaupungistumisen välttämättömän edellytyksen, suurkaupunkimaisen kaupunkiluonnon hyödyntämiskulttuurin, syntymisestä.

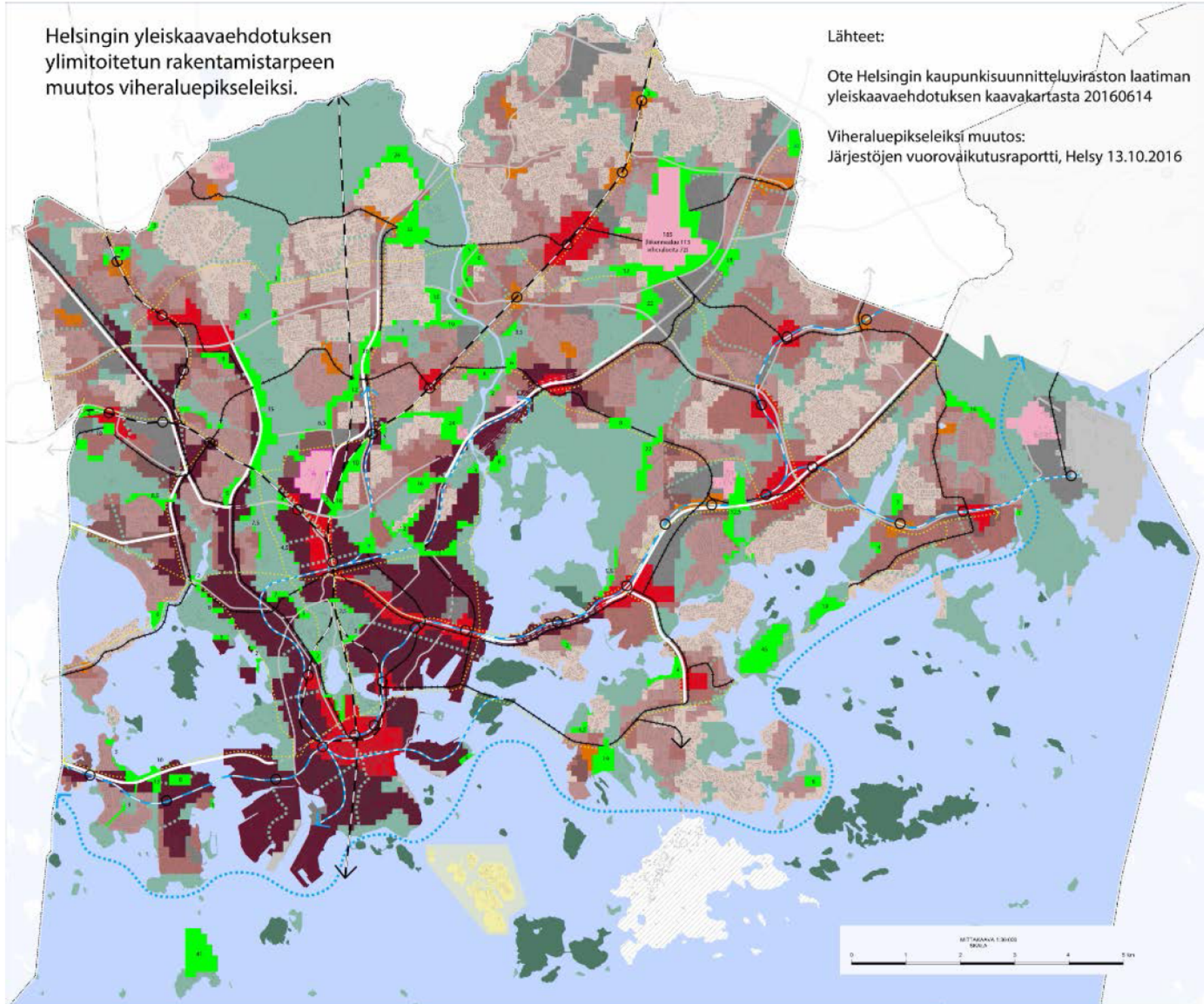
Helsingissä 13.10.2016
Olli Hakanen, arkkitehti

Helsingin yleiskaavaehdotuksen
ylimitoitettun rakentamistarpeen
muutos viheraluepikseleiksi.

Lähteet:

Ote Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston laatiman
yleiskaavaehdotuksen kaavakartasta 20160614

Viheraluepikseleiksi muutos:
Järjestöjen vuorovaikutusraportti, Helsy 13.10.2016

Liite 1. Muistutusten sisällön luokittelu

Luokittelu on tehty aineistolähtöisesti muistutusten sisällön mukaan. Tiettyyn luokkaan on kerätty tieto vain silloin, kun se on ilmennyt muistutuksesta.

Luokka	Luokkamuuttujat	Selitys
Osallinen		Yksityishenkilö Yhdistys Asunto-osakeyhtiö Yritys Ryhmä Julkinen organisaatio
Muistutusalue		Kaupunginosa/kaupunginosat, joita muistutus koskee
Tiivistelmä		Lyhyt, ytimekäs tiivistelmä muistutuksen pääsisällöstä
Muistutuksen sävy	1 = Vastustava 2 = Vastustaa ja kannattaa eri asioita 3 = Kannattava 4 = Muu	Muistuttajan pääasiallinen kanta yleiskaavaasta tai sen osa-alueesta. 1 = Vastustava sävy tarkoittaa tilanteita, joissa muistuttaja toivoo tai vaatii kaavaan muutoksia. 2 = Tarkoittaa ihmisen puoltavan joitakin yleiskaavan osia, mutta toivovan muutoksia toisiin. 3 = Kannattava sävy on suunnitelmia täysin puoltava. 4 = Muistutuksesta ei ole mahdollista tulkita kantaa yleiskaavaan (esim. ehdotukset yms.).
Suhtautuminen rakentamiseen muistutuksessa mainituilla alueilla	1 = Vastustaa mainituilla alueilla 2 = Vastustaa ja sallii eri alueilla 3 = Sallii mainituilla alueilla 4 = Sallii Helsingin ulkopuolella 5 = Sallii jossain (ei määritelty) Huom. Luokat 1-3 ovat toisensa poissulkevia. Luokat 4 ja 5 voivat olla lisätietona ensimmäisille luokille	1 = Vastustaa rakentamista mainitsemillaan alueilla Helsingissä (joko pieni osa-alue tai ylipäänsä Helsingissä) 2 = Vastustaa rakentamista Helsingissä osalla mainituista alueista, mutta sallii rakentamisen toisilla alueilla Helsingissä 3 = Sallii rakentamisen Helsingissä muistutuksessa mainituilla alueilla 4 = Sallii rakentamisen jossain Helsingin ulkopuolella 5 = Sallii rakentamisen, mutta paikkaa ei ole määritelty, eli ei voida tietää, tarkoittaako Helsinkiä vai muuta Suomea Tavoitteena kartoittaa yleisesti muistuttajan kanta lisärakentamiseen ilman, että eritellään alueita tai tehokkuutta/määrää. Näin saadaan tieto, kuinka moni hyväksyy rakentamisen ylipäänsä edes jossain ja kuinka moni vastustaa edes jossain, jos nämä asiat on ylipäänsä mainittu. Rakentamisella tarkoitetaan kaikkea rakentamista; liikenneväyliä, asuinalueita, viheralueita yms.
Mainitsee tietyn rakentamispaikan	Avoin vastaus	Kaikki muistuttajan mainitsemat sallitut tai ehdotetut rakennuspaikat merkitään avoimena vastauksena. Mainittu rakentamispaikka voi koskea mitä tahansa aluetta Helsingissä, myös jo rakennettua aluetta, esim. "Lauttasaareen saa rakentaa kantakaupunkimaista vain metroasemien läheisyyteen." Kirjataan myös vaihtoehtoinen tiivistäminen, esim. "tänne saa rakentaa matalatehoista rakennuskantaa" Mukaan ei oteta Helsingin ulkopuolisia alueita.

Viher- ja merialueen rakentaminen	<p>1 = Vastustaa</p> <p>2 = Vastustaa tietylle viheralueelle, sallii toiselle viheralueelle</p> <p>3 = Sallii, jos reunaehdot täyttyvät</p> <p>4 = Kannattaa</p>	<p>1 = Vastustaa muistutuksessa mainituille viher- tai merialueille rakentamista</p> <p>2 = Muistuttaja vastustaa rakentamista jollekin viher- tai merialueelle, mutta hyväksyy rakentamisen jollekin toiselle viher- tai merialueelle. Tämä merkintä laitetaan vain silloin, kun tiedetään selvästi, että muistuttaja tarkoittaa viher- tai merialuetta.</p> <p>3 = Tarkoittaa tilannetta, jossa hyväksytään jonkinlainen rakentaminen viher- tai merialueille, mutta rakentamiselle on asetettu reunaehtoja (esim. "hyväksyn rakentamisen, jos rakennetaan matalaa talokantaa"), reunaehdot kirjataan kommentteihin</p> <p>4 = Kannattaa viher- tai merialueen rakentamista</p>
Asuinalueen tiivistäminen	<p>1 = Vastustaa tietylle asuinalueelle</p> <p>2 = Vastustaa tietylle asuinalueelle, sallii toiselle asuinalueelle</p> <p>3 = Sallii, jos reunaehdot täyttyvät</p> <p>4 = Kannattaa</p>	<p>1 = Vastustaa täydennysrakentamista tai tiivistämistä asuinalueelle Helsingissä, eikä muistutuksessa ole otettu kantaa vaihtoehtoisin rakennuspaikkoihin</p> <p>2 = Vastustaa lisärakentamista tietylle asuinalueelle tai sen osalle, mutta sallii rakentamisen jollekin muulle asuinalueelle</p> <p>3 = Sallii lisärakentamisen tietyin reunaehdoin (esim. "jos alueen ominaispiirteet säilyvät", "jos tehokkuutta pienennetään" tai "jos viheralue/alueet säilytetään"), reunaehdot kirjataan kommentteihin</p> <p>4 = Kannattaa asuinalueen lisärakentamista</p>
		Huom. Tiivistäminen voi koskea pienempää asuinluetta, kaupunginosaa tai koko kaupunkia.
Toimitila- ja teollisuusalueiden tiivistäminen/muuttaminen asuinkäyttöön	<p>1 = Vastustaa</p> <p>2 = Sallii, jos reunaehdot täyttyvät</p> <p>3 = Kannattaa</p>	<p>1 = Vastustaa toimitila- tai teollisuusalueen tiivistämistä/asuinkäyttöön muuttamista</p> <p>2 = Sallii toimitila- tai teollisuusalueen tiivistämisen/muuttamisen asuinkäyttöön tietyin reunaehdoin (esim. "jos palvelut pystytään turvaamaan", "jos lisärakentaminen sopii alueen ilmeeseen" tai "jos viheralue/alueet säilytetään"), reunaehdot kirjataan kommentteihin</p> <p>3 = Kannattaa toimitila- tai teollisuusalueen tiivistämistä/asuinkäyttöön muuttamista</p>
Kaavassa käytetty Helsingin väestöennuste	<p>1 = Liian suuri tai epärealistinen</p> <p>2 = Sopiva tai realistinen</p> <p>3 = Liian pieni tai alimitoitettu</p>	<p>Muistutuksessa mainittu kanta yleiskaavassa käytettyyn väestöennusteeseen</p> <p>1 = Väestöennuste on liian suuri tai epärealistinen</p> <p>2 = Väestöennuste on sopiva tai realistinen (esim. "yleiskaavan suunnitelmat väestön lisäämiseksi ovat tarpeelliset")</p> <p>3 = Väestöennuste on liian pieni tai alimitoitettu (esim. "Helsinkiin mahtuisi enemmänkin ihmisiä")</p>
Suhtautuminen kaupunkibulevardisointiin	<p>1 = Vastustaa</p> <p>2 = Kriittinen kanta / Sallii, jos reunaehdot täyttyvät</p> <p>3 = Kannattaa</p>	<p>1 = Vastustaa bulevardisointia joko yleisenä kehityssuuntana tai vain tietyn bulevardin osalta</p> <p>2 = Suhtautuu bulevardeihin kriittisesti (esim. muistuttaja ei lähtökohtaisesti vastusta bulevardeja, mutta ilman lisäselvityksiä ei sallisi bulevardia) tai sallii bulevardit tietyin reunaehdoin (esim. "jos viheralueet säilyvät" tai "jos selvitykset tehdään kunnolla"). Reunaehdot kirjataan kommentteihin.</p> <p>3 = Kannattaa bulevardisointia</p>
Malmin lentokentän rakentaminen	<p>1 = Vastustaa</p> <p>2 = Sallii, jos reunaehdot täyttyvät</p> <p>3 = Kannattaa</p>	<p>1 = Vastustaa Malmin lentokentän rakentamista ja lentotoiminnan lopettamista</p> <p>2 = Sallii Malmin lentokentän rakentamisen tietyin reunaehdoin, esim. tilanteet, joissa myönnytään lisärakentamiselle, mutta samalla edellytetään lentotoiminnan jatkumista, tai kun edellytetään viheralueiden säilyttämistä. Reunaehdot kirjataan kommentteihin.</p> <p>4 = Kannattaa Malmin lentokentän rakentamista ilman reunaehtoja</p>
Harrastusfasiliteettien rakentaminen	<p>1 = Vastustaa</p> <p>2 = Sallii, jos reunaehdot täyttyvät</p> <p>3 = Kannattaa</p>	<p>1 = Vastustaa sellaisten harrastusfasiliteettien rakentamista, jotka vaativat erityistä rakennettua infrastruktuuria, kuten hevos- ja koirakeskukset, urheilukentät ja venesatamat.</p> <p>2 = Sallii harrastusfasiliteettien rakentamisen tietyin reunaehdoin, esim. jos läheinen kulttuuriympäristö säilyy. Reunaehdot kirjataan kommentteihin.</p> <p>4 = Kannattaa harrastusfasiliteettien rakentamista</p>
		Huom. Kategoria ei koske ilmailuharrastusta.

Esitystapa	1 = Puutteellinen / epäonnistunut 2 = Onnistunut	Muistuttajan kanta yleiskaavaehdotuksen kaavakartan (myös teemakartat) tekniseen esitystapaan ja kaavamerkintöihin.
Kommentit esitystapaan		Tarkentavia kommentteja, mieluiten suorina lainauksina muistutuksesta.
Vuorovaikutus	1 = Puutteellinen / epäonnistunut 2 = Onnistunut	Muistuttajan kanta yleiskaavaprosessin aikana käytyyn vuorovaikutukseen viranomaisten ja osallisten välillä sekä osallisten vaikutusmahdollisuuksiin.
Kommentit vuorovaikutukseen		Tarkentavia kommentteja ja suoria lainauksia muistutuksista vuorovaikutukseen liittyen
Selvitykset ja vaikutustenarvioinnit	1 = Puutteelliset selvitykset ja arvioinnit 2 = Kattavat / onnistuneet selvitykset ja arvioinnit	Muistuttajan kanta yleiskaavaehdotuksessa esitettyjen ratkaisujen vaikutusten ja toteutusmahdollisuuksien selvityksiin (sis. myös palvelut, liikenne yms.). Tähän laitetaan merkintä myös, kun muistuttaja on puhunut selvitysalueista.
Kommentit selvityksiin		Tarkennus muistuttajan kantaan selvityksistä ja vaikutustenarvioinneista.

Luokka	Luokkamuuttajat	Selitys
Luonnon virkistysarvot	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa kaikkia luonnossa tapahtuvia harrastuksia (esim. juoksu, hiihto), luonnosta nauttimista sekä kaikkia koettuja aineettomia luontoarvoja, kuten luonnonrauha tai "hieno luonto".
Luonnon monimuotoisuus	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa tilannetta, jolloin muistuttaja vetoaa tärkeisiin fyysisiin luontoarvoihin, kuten lajistoon, elinympäristöihin, geologiaan tms. Tärkeät luontoarvot on voitu mainita myös ilman että on eritelty esim. mitä lajia tarkoitetaan.
Harrastukset	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa kaikkia sellaisia harrastusmuotoja, jotka vaativat erityistä rakennettua infrastruktuuria, kuten hevos- ja koirakeskukset, urheilukentät, venesatamat tms. Kategoria ei koske lentoharrastusta, sillä Malmin lentokenttä käsitellään erikseen.
Opetus/luontokasvatus	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa sekä instituutioiden (koulut, päiväkodit) että yksityishenkilöiden edistämää ympäristökasvatusta ja lasten luontosuhteen kehittymistä.
Luonnon terveysvaikutukset	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa luonnon ihmiselle tuottamia terveyshyötyjä: fyysisiä, mielenterveydellisiä ja hyvinvoinnillisia.
Rakennettu kulttuuriympäristö	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa sekä paikan arkkitehtonista miljöötä että kaikkia muita kulttuurihistoriallisia kohteita ja muinaisjäännöksiä.
Luonnonläheisyys osana alueen identiteettiä	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa tilannetta, jossa luonnonläheisyys (esim. merellisyys tai vehreys) nähdään kuuluvaksi asuinalueen tai kaupunginosan luonteeseen. Viheralueet on voitu mainita myös syyksi muuttaa kyseiselle alueelle.
Maisema-arvot	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa sellaisia maisema-arvoja, jotka on muistutuksessa todettu selvästi esim. maisemana tai näkymänä. Maisema voi sisältää luonnonympäristöä tai rakennettua ympäristöä
Viittaus lainsäädäntöön	1 = MRL 2 = Hallintolaki 3 = Muu	Tarkoittaa tilannetta, jossa yleiskaava ei muistutuksen mukaan noudata maankäyttö- ja rakennuslakia, hallintolakia tai muuta lainsäädäntöä. 1 = Maankäyttö- ja rakennuslakiin viittaus 2 = Hallintolakiin viittaus 3 = Muut lakiviittaukset, merkitään kommentteihin
Viheralueiden saavutettavuuden heikkeneminen	1 = Mainittu muistutuksessa	Muistutuksessa mainittu viheralueiden häviämisen aiheuttama heikkeneminen niiden saavutettavuuteen sekä välimatkan että ajan kannalta. Esim. "jos tämä lähiviheralue häviää, en pääsee enää helposti virkistymään luontoon koska minulla ei ole autoa"
Luonnon merkitys koko Helsingin tai Suomen imagolle	1 = Mainittu muistutuksessa	Muistuttaja on maininnut Suomen tai Helsingin imagon vihreänä kaupunkina ulkoapäin tarkasteltuna, esim. matkailun tai elinkeinoelämän näkökulmasta.

Luokka	Luokkamuuttajat	Selitys
Tulevat sukupolvet	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa tilannetta, jossa muistuttaja on tuonut selvästi esiin tulevien sukupolvien näkökulman yleiskaavan suunnitelmiin liittyen.
Epätasa-arvo	1 = Alueellinen epätasa-arvo 2 = Sukupuolten välinen epätasa-arvo 3 = Sukupolvien välinen epätasa-arvo 4 = Muu epätasa-arvo	1 = Muistutuksessa on mainittu alueellinen epätasa-arvo, esim. jos jotakin aluetta käsitellään epätasa-arvoisesti johonkin toiseen alueeseen verrattuna (Miksi täältä hävitetään viheralueet, mutta tuonne ne jätetään”. Alueiden välinen epätasa-arvo sisältää virkistysalueet, palvelut, työpaikat jne. sekä kokonaisuutena pk-seudun kehittäminen muuta Suomea voimakkaammin. 2 = Muistutuksessa on mainittu sukupuolten välinen epätasa-arvo, esim. ”Naisvaltaista harrastusta ei tueta tarpeeksi” 3 = Muistutuksessa on mainittu sukupolvien välinen epätasa-arvo, esim. ”Ikäihmisiä ei ole ajateltu tässä kaavassa tarpeeksi” 4 = Muistutuksessa on mainittu jokin muu epätasa-arvo, kuten toisen käyttäjäryhmän suosiminen toisen kustannuksella.
Asuinalueen/asunnon arvonalennus	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa asuinalueen tai asunnon arvon alenemista yleiskaavasta johtuvien muutosten vuoksi. Arvon aleneminen voi johtua viheralueiden vähenemisestä, lisärakentamisesta, maisemahaitoista tms.
Sosiaaliset haasteet kasvavat	1 = Mainittu muistutuksessa	Tarkoittaa viheralueiden vähentymisestä johtuvia sosiaalisia haasteita, kuten huono-osaisuuden, syrjäytymisen ja levottomuuden lisääntymistä tai yhteisöllisyyden heikentymistä.
Ympäristöriskit/häiriöt	1 = Viheralueiden häviämisestä aiheutuvat 2 = Rakentamisesta aiheutuvat 3 = Suuret ympäristöriskit, kuten ilmastonmuutos, mainittu	1 = Viheralueiden häviämisestä aiheutuvat ympäristöhäiriöt voivat liittyä mm. hulevesien lisääntymiseen ja tulvariskiin. 2 = Rakentamisesta aiheutuvat haitat sisältävät mm. melu- ja saasteongelmat. Rakentamiseen luetaan mukaan bulevardit ja merentäytöt. 3 = Muistutuksessa on mainittu jokin suuri ympäristöriski tai -häiriö, kuten ilmastonmuutos tai monimuotoisuuden häviämiseen.

Liite 2

Mainintojen lukumäärät muistutuksissa säilytettäviksi esitetyistä alueista kaupunginosittain

KAUPUNGINOSA	VIHERALUEET	YHT.	KULTTUURIYMPÄRISTÖT	YHT.	HARRASTUSALUEET	YHT.	ASUINALUEET	YHT.
HAAGA	Nuijamiestentien ja Nurmijärven moottoritien välinen katajametsä	1						
	Riistavuoren puisto	1						
HERTONIEMI	Saunalahden ympäristö	6	Herttoniemen kartano ympäristöineen	1			Herttoniemen pientaloalueet	9
	Herttoniemen viheralueet	5	Länsi-Herttoniemen kulttuurihistoriallinen alue	1				
	Länsi-Herttoniemen metsäalue	5						
	Mäenlaskijantien viheralueet	4						
	Suksipuiston viheralueet	2						
	Kipparlahden vesialue	1						
	Herttoniemen kartanon puisto	1						
KAARELA	Fastholma	1						
	Malminkartanon Kartanonmetsä	7	Kartanonmetsä	3			Kartanonkaari	1
	Malminkartanon viheralueet	4	Mätäjoen laakso	1			Malminkartanon asuinalueen luonne	1
	Kartanonkaaren varsi peltoineen	2	Kartanonkaaren alue	1				
	Honkasuo	1						
KAIVOPUISTO	Raikukallio	1						
	Kaarelan puisto	1						
KATAJANOKKA	Kaivopuiston puistomiljö		Kaivopuiston puistomiljö	1				
	Matruusinpuisto	15	Katajanokan kärjen satama-alue	9			Katajanokan kärjen 70- ja 80-luvun arkkitehtuuri	5
	Katajanokan ranta-alue	12	Katajanokan kaakkoisranta	2			Katajanokan kärjen asuinalue	3
	Katajanokan kärjen puistoalue	4	Katajanokan ranta-alueet	1			Katajanokan vanha osa	1
KESKUSPUISTO	Katajanokka		Katajanokka	1			Katajanokka	1
	Keskuspuisto	70						
	Keskuspuistoon liittyvät alueet	8						
	Keskuspuiston ja Helsinginpuiston väliset viheryhteydet	1						
KOSKELA	Keskuspuiston viljelypalstat	1						
	Koskelan viheralueet	5	Koskelan kaivokset	1			Koskelan puutalot	1
	Kotoniitynpuisto	1					Koskelan omakotitaloalue	1
KULOSAARI	Koskelan sairaalan alue	1						
	Kivinokka	2	Kivinokka	1				
	Suolakivenkadun ja Kipparlahden välinen rantavyöhyke	1						
KUMPULA	Kipparlahden puisto	1						
	Kymintien metsä (metsäalue Kymintien pohjoispuolella tai alue, joka rajautuu Koskelantiehen, Kymintiehen, Intiankatuun ja Valtimontiehen)	70	Kumpulan siirtolapuutarha	1	Kumpulan maaumala	1	Kumpula	22
	Vallilanlaakso (sis. Mäkelänkadun varsi)	11	Vallilanlaakso	1			Puu-Kumpula	3
	Kumpulan viheralueet	9						
KÄPYLÄ	Gadoliininkadun ja Kustaa-Vaasan tien välinen viheralue	2						
	Taivaskallio	17	Taivaskallio	2			Käpylän eri asuinalueet	6
	Louhenpuisto	13					Puu-Käpylä	5
	Nyyrikinpuisto	1					Olympiakylä	3

KAUPUNGINOSA	VIHERALUEET	YHT.	KULTTUURIYMPÄRISTÖT	YHT.	HARRASTUSALUEET	YHT.	ASUINALUEET	YHT.
LAAJASALO	Laajasalon Yliskylänlahden viheralueet ja rannat	13			Laajasalon liikuntapuisto	4	Laajasalon 1950-60 -luvun arkkitehtuuri	5
	Laajasalon ranta- ja viheralueet	8			Yliskylän venetelakka/kerho	3	Jollaksen pientaloalueet	4
	Tengströmin puisto	6			Laajasalon satamat	1	Yliskylän asuinalue	2
	Tonttuvuori	5					Hepokallion pientaloalue	1
	Itä-Jollaksen viheralueet	3					Puuskaniementien asuinalue	1
	Karoliinivuori	3						
	Puuskaniemen viheralueet	2						
	Tullisaaren viheralueet	2						
	Jollas	1						
	Kruunuvuoren sillan alue	1						
	Kruunuvuorenranta	1						
	Saunalahden rannat	1						
	LAUTTASAARI	Kotkavuori	47	Jugend-huvila Kotkavuorella	1	Pyrkän kenttä (ja muut harrastusalueet)	56	Lauttasaaren asuinalueet
Lauttasaaren viheralueet		44	Lauttasaaren eteläkärjen viheralueet linnoituksineen	1	Lemislahden venesatama	21	Lauttasaaren luonne	23
Melkki		41	Ruukinlahdenpuisto	1	Lauttasaaren venesatamat	11	Lauttasaaren pohjois- ja koillisosan asuinalueet	16
Lauttasaaren rannat		37	Melkin saaristomiljöö yhdessä Suomenlinnan kanssa	1	NJK:n venesatama Koivusaarella	4	Vattuniemi	2
Lauttasaaren ranta- ja ulkoilureitit		32					Puistokaaren asuinalue	1
Koirakivenniemi		30						
Viheryhteys Myllykalliolta Länsiulapanniemelle		30						
Lauttasaaren rantapuistot		21						
Lauttasaaren pohjoisrannat		16						
Lauttasaaren pohjoisosan viheralueet ja ulkoilureitit		15						
Laukkaniemen viheralue		9						
Koivusaaren ranta- ja viheralueet		4						
Nackapuisto		4						
Lemissaari		4						
Lauttasaaren eteläkärjen viheralueet		3						
Vattuniemi		1						
Annansaari		1						
Pajalahden ranta		1						
Viherväylä rannasta Kotkavuorelle		1						
Viheryhteys Myllykalliolta Katajanharjuun		1						
Veijarinvuorenpuisto	1							
LÄNSI-SATAMA	Hernesaaren ranta-alue	1						

KAUPUNGINOSA	VIHERALUEET	YHT.	KULTTUURIYMPÄRISTÖT	YHT.	HARRASTUSALUEET	YHT.	ASUINALUEET	YHT.
MALMI	Malmin lentokenttää ympäröivät viheralueet	63	Malmin lentokenttä	228	Malmin moottoriurheilupuisto	1	Pihlajamäen 60-luvun asuinalueet	3
	Savelanpuisto ympäristöineen	21	Falkulla	1	Liikunta-alueet	1	Savelan asuinalue	1
	Pihlajamäen viheralueet (ja Pihlajisto)	11					Malmin lentokenttää ympäröivät asuinalueet	1
	Longinojan ympäristö	7					Sunnuntaipalstat	1
	Aarnikanmäen metsät	6					Puistola	1
	Tattarisuon metsä	4						
	Maasälväpuisto	2						
	Malmin kirkkopuisto	2						
	Malmin ulkoilualueet	1						
	Kiillepuisto	1						
	Malmin palstaviljelyalueet	1						
	Porraskallio	1						
	Rapakivenpuisto	1						
	Vantaanjoen nuorisopuisto	1						
	Falkulla	1						
Savelan puutarhapalstat	1							
MEILAHTI	Meilahti	1						
	Seurasaari	1						
MELLUNKYLÄ	Mellunmäen reunan luonnonsuojelualue	1						
MUNKKINIEMI	Munkkivuoren virkistymetsä Ulvilantien pohjoispuolella	27					Munkkivuoren 50-luvun rakennettu ympäristö	2
	Munkkivuoren virkistysalueet	3						
OULUNKYLÄ	Koskelan-Veräjämäen metsä	195	Vantaanjoen ympäristö	2	Pirkkolan urheilupuisto	4	Oulunkylän rivitaloalueet	6
	Pirunkallion metsäalue	40	Koskelan-Veräjämäen metsät	2	Oulunkylän urheilukenttä	1	Veräjämäen huvila-alue	3
	Metsälä - Maunulan viheralue	28	Veräjämäen metsä	1			Vanhan Maunulan asuinalue	1
	Oulunkylän metsät ja viheralueet	17	Pirunkallio	1			Metsälän pientaloalue	1
	Vantaanjoen varsi ympäristöineen	16	Metsälä-Maunula metsäalue	1				
	Patolan viheralue	13						
	Itsenäisyyden puisto	13						
	Aidasmäen metsä (Ylänkötien päässä)	11						
	Veräjämäen laki	9						
	Pikkukosken alue ja ranta	8						
	Maunulanpuro	3						
	Kylänvanhimman puisto	2						
	Oulunkylän siirtolapuutarha ympäristöineen	2						
	Pirkkolan ulkoilumetsä	1						
Patolan koirapuisto (Risupadon koirapuisto)	1							
PAKILA	Toivolapuisto	6					Pakilan pientaloalueet	4
PITÄJÄNMÄKI	Pajamäen viheralueet	7	Talin siirtolapuutarha	1	Talin golfkenttä	2	Pajamäen asuinalueet	2
	Talin alue siirtolapuutarhoineen	2			Pajamäen liikunta-alueet	1		
	Mätäjoen varsi (Länsipuisto)	2						
	Talin golfkentän ympäröivät viheralueet	1						

KAUPUNGINOSA	VIHERALUEET	YHT.	KULTTUURIYMPÄRISTÖT	YHT.	HARRASTUSALUEET	YHT.	ASUINALUEET	YHT.
PUKINMÄKI	Pukinmäen rantapuisto	3	Vantaanjoen maisema-alue	1				
	Pukinmäenkaaren viheralue	3						
	Sinimetsä	2						
	Närepuisto	1						
	Pukinmäen viheryhteydet (urheilupuistoon ja Longinojaan)	1						
SUURMETSÄ	Suurmetsäntien pohjoispuolen metsä	2	Vanha museotie Puistolassa (Maamiehentie ja Maamiehenpolku, Aurinkomäentie)	3	Puistolan liikuntapuisto	2	Puistolan pientaloalueet	3
	Puistolan Koudantien alueen metsät	2			Puiston Aurinkomäentiellä oleva ratsastustalli ja sen pellot	1		
	Puistolan urheilupuiston viereinen metsäalue	1						
	Maamiehenpolku	1						
	Suuntimopuisto	1						
SUUTARILA	Siltämäen-Suutarilan rantapuiston viheryhteys Vanhaan Puustellinmetsään (Vaskiniityn ja Suutarilan puiston kautta)	1					Suutarilan-Tapaninvainion asuinalue	1
SÖRNÄINEN	Kalasataman, Sörnäisen ja Hakaniemen rannat	1						
	Merihaan puisto	1						
TOUKOLA	Toukoniityn lähimetsä	1						
	Arabian viheralueet	1						
	Bokvillanin kallion lähimetsä	1						
	Annalan alueen metsät	1						
TUOMARINKYLÄ	Tuomarinkylä ympäristöineen	202	Tuomarinkylän alue	85	Vinttikoirakeskus toimintaedellytyksineen	505	Paloheinän pientaloalueet	3
	Tuomarinkylän pellot	42	Tuomarinkartanon alue	70	Ratsastuskeskus toimintaedellytyksineen	283	Torpparinmäen pientalovaltaisuus	1
	Siliuksenmäki	35	Haltialan tila	1	Torpparinmäen liikuntapuisto	1	Torpparinmäki	1
	Koirakeskus ympäristöineen	15	Torpparinmäen alue	1			Tuomarinkylän pientalovaltaisuus	1
	Tuomarinkartano ympäristöineen	14	Lystikukkula	1				
	Lystikukkula	11						
	Haltiala	8						
	Ratsastuskeskus ympäristöineen ja ratsastusmaastoineen	2						
	Torpparinmäen viheralueet	2						
TÖÖLÖ	Rajasaari ympäristöineen	5	Kisahallin ja Olympiastadionin ympäristö	2	Rajasaarenpenkereen satama-alue	2		
	Mäntymäki	2			Rajasaarenpenkereen melontakeskus	1		
	Rajasaarenpengeri	2						
	Viheryhteys Eläintarhanpuisto-Hesperianpuisto	1						
	Töölönlahti	1						
	Eläintarha	1						
	Alppipuisto	1						

KAUPUNGINOSA	VIHERALUEET	YHT.	KULTTUURIYMPÄRISTÖT	YHT.	HARRASTUSALUEET	YHT.	ASUINALUEET	YHT.
VANHAKAUPUNKI	Vanhankaupunginlahti ympäristöineen	12						
	Verkatehtaanpuisto	2						
VARTIOKYLÄ	Karhunkaatajan metsäalue	3						
	Vartionkylänlahden viherkäytävä	1						
	Vartionkylänlahden rannat	1						
VARTIOSAARI	Vartiosaari	47	Vartiosaari	13	Vartiosaaren vesilentokonehangaari	1		
	Vartiosaaren Jatasalmen puoleinen rantavyöhyke	1						
VIIKKI	Pornaistenniemi	11	Latokartanon alueen keskiaikaisperäinen historiallinen maisema	1			Eko-Viikki	1
	Viikin pellot	7						
	Viikin viheralueet	4						
	Hallainvuori metsineen	4						
VUOSAARI	Ramsinniemi	25	Rastilan leirintäalue	4			Aurinkolahti	1
	Meri-Rastilan viheralueet	10	Rastilan kartanoalue	3			Vuosaaren asuinalueet	1
	Mustavuoren metsäalue	5	Uutelan kanavan itäpuoli	3			Meri-Rastilan pientaloalue Rysäpuiston vieressä	1
	Vuosaaren viheralueet	4	Meri-Rastilan muinaismuistot	1				
	Uutela	3						
	Kallahti	1						
	Viheryhteys Kallahdenniemiltä Meri-Rastilaan	1						
	Kalvikin niemi	1						
ÖSTERSUNDOM	Östersundom	4						
HELSINGIN LAAJEMMAT ALUEET	Helsingin viheralueet (laajat alueet, kaupunkimetsät, lähimetsät ja -viheralueet, vihersormet ylipäänsä ym.)	75	Helsingin kulttuuriympäristöt ja -maisemat	7	Helsingin venesatamat	2	Helsingin parhaat perinteiset historialliset ominaispiirteet	1
	Vantaanjokivarren viheralueet, Vantaanjokilaakso	13	Arabia-Vanhankaupunginkoski-Toukola-Annala-Kumpulan kulttuurialueet	2	Koillis- ja Pohjois-Helsingin harrastusalueet	1	Itä-Helsingin asuinalueet	1
	Helsingin rannat ja saaristoalueet	10	Siirtolapuutarhat	1			70-luvun metsälähiöt	1
	Koillinen vihersormi (Kivinokasta Sipoonkorpeen)	7	Pientaloalueet	1			Vantaanjokilaakson ja sen lähialueen pientalovaltaiset asuinalueet	1
	Itä-Helsingin meri-, ranta- ja viheralueet	4	Helsingin kulttuuriympäristöt	1				
	Arvokkaat luonto- ja viheralueet	2	Viikki-Kivikko -vihersormen kulttuuriympäristöt	1				
	Helsingin ulkoilureittiverkosto	2						
	Arabia-Vanhankaupunginkoski-Toukola-Annala-Kumpulan viheralueet	1						
	Helsingin luonnonsuojelualueet	1						
	Kaupunkipuisto itä-länsi ja pohjois-etelä -suunnassa	1						
	Metsäyhteys Taivaskalliolta Veräjämäen kautta Vantaanjoelle	1						
	Siirtolapuutarhat	1						
	Vantaanjoen Natura-alue	1						
	Viheryhteys Malmin kentältä Tapulikaupungin ja Puustellinmetsän kautta Keravanjoelle	1						
	Viheryhteys Vallilanlaakso-Arabia-Vanhakaupunki-Viikki-Pikkukoski	1						

TOIMITILA-ALUEET	Mainintoja yhteensä		Mainintoja yhteensä	
Vattuniemen toimitilat	15	Tattarisuon toimitilat	2	
Lauttasaaren palvelut ja työpaikat	4	Konalan Ruduksen toimitilat	1	
Herttoniemen-Roihupellon toimitilat	2	Teknoksen toimitilat	1	

Väliraportti 14.10.2016

Järjestöjen vuorovaikutusraportti Helsingin yleiskaavasta

Osallisten näkemyksiä viheralueista,
kulttuuriympäristöistä ja vuorovaikutuksesta

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Aineisto ja menetelmät.....	4
2.1. Materiaali	4
2.2. Muistutusten sisällön luokittelu ja analysointi.....	5
3. Yhteenveto muistutuksista	7
4. Muistutusten teemallinen tarkastelu	9
4.1. Yleinen suhtautuminen rakentamiseen	9
4.2. Viheralueet	12
4.2.1. Viheralueiden säilyttämistä koskevat perustelut	15
4.3. Kulttuuri- ja harrastusalueet	17
4.4. Täydennysrakentaminen	19
4.4.1. Asuinalueet	19
4.4.2. Toimitila-alueet.....	20
4.5. Kaupunkibulevardit	21
5. Kaavan valmistelu ja vuorovaikutus	24
5.1. Vuorovaikutus ja vaikutusmahdollisuudet	24
5.2. Kaavakartan esitystapa.....	26
5.3. Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit.....	27
6. Alueellinen tarkastelu	28
6.1. Tuomarinkylä.....	29
6.2. Malmi.....	31
6.3. Vartiosaari	33
6.4. Keskuspuisto.....	35
6.5. Lauttasaari	37
6.6. Kumpula.....	38
6.7. Oulunkylä.....	39
7. Puutteet ja mahdolliset virhelähteet.....	40
8. Alustavia johtopäätöksiä.....	41
9. Lähteet	44
Liitteet.....	44

1. Johdanto

Helsingin uusi yleiskaava on ollut valmisteilla 13.11.2012 lähtien (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016a). Yleiskaava laaditaan Helsingissä noin kymmenen vuoden välein, ja se ohjaa asemakaavoitusta. Tuleva yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta noin vuoteen 2030 asti (Helsingin kaupunki 2016).

Uuden yleiskaavan tavoitteena on ollut kehittää Helsinkiä raideyhteyksiin perustuvana verkostokaupunkina, joka tarjoaa asukkailleen hyvän kaupunkielämän puitteet ja yrityksille vireän toimintaympäristön (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016a). Keskeinen tavoite on ollut laajentaa kantakaupunkia muuttamalla moottoritiemäisten väylien varsia kaupunkibulevardeiksi.

Kaavassa on varauduttu merkittävään väestönkasvuun; kaavan taustalla on käytetty kolmesta kaupungin tietokeskuksen väestöennusteesta niin sanottua nopean kasvun versiota, jonka mukaan Helsingissä olisi vuonna 2050 noin 860 000 asukasta (Helsingin kaupunki 2012, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016a). Työpaikkojen osalta on käytetty oletusta, jonka mukaan työpaikat lisääntyvät siten, että vuonna 2050 Helsingissä olisi 560 000 työpaikkaa.

Kaupungin kasvusta johtuen uutta kaavavarantoa on osoitettu runsaasti. Noin kolmannes rakentamistavoitteesta saavutetaan kaupungin mukaan kaupunkibulevardien ympäristössä, kolmannes täydennysrakentamisella ja yksi kolmannes ottamalla uusia alueita rakennuskäyttöön (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016a). Jos käytetyn väestöennustevaihtoehdon mukainen nopea kasvu toteutuisi, myös liikennejärjestelyjä on muutettava sujuvan liikkumisen takaamiseksi.

Yleiskaava on visiovaiheesta lähtien herättänyt paljon keskustelua. Moniin kaavassa esitettyihin teemoihin on koettu liittyvän ristiriitoja, ja kaavan strategisuutta on pidetty sekä uhkana että mahdollisuutena. Kaavan suuret kehityskohteet ja teemat, kuten kaupunkibulevardit, Malmin lentokenttä sekä viheralueiden rakentaminen, ovat saaneet kaupunkilaiset aktivoitumaan ja ottamaan kantaa oman asuin ympäristön tulevaisuuteen. Yleiskaavan esitysten pohjalta on lisäksi perustettu erilaisia kollektiiveja ja liikkeitä, jotka pyrkivät vaikuttamaan kaavan lopputulokseen.

Yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 27.11.2015 ja 29.1.2016 välisenä aikana. Ehdotuksesta jätettiin 1 444 muistutusta, joissa otettiin kantaa yleiskaavassa esitettyihin maankäytön muutoksiin. Tämän vuorovaikutusraportin tavoitteena on selvittää, mitä asioita muistutuksissa on käsitelty sekä eritellä niiden sisältöä. Järjestöjen vuorovaikutusraportti tarjoaa katsauksen siihen, mitkä alueet osalliset näkevät säilyttämisen arvoisina, millä seikoilla alueiden säilyttämistä perustellaan ja toisaalta, mille alueille olisi muistuttajien mukaan mahdollista tai toivottua rakentaa. Raportissa eritellään myös osallisten näkemyksiä vuorovaikutuksesta ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumisesta, kaavakartan esitystavasta sekä selvitysten ja vaikutusten arviointien riittävydestä. Osallisten näkemyksiä tarkastellaan lisäksi yksityiskohtaisemmin aluetasolla.

Järjestöjen vuorovaikutusraportin toisena tavoitteena on verrata raportissa esiin tuotuja näkökohtia Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston omaan 14.6.2016 julkaistuun vuorovaikutusraporttiin, joka on

tiivistäen pyrkinyt esittämään yleiskaavaehdotuksesta jätettyjen muistutusten sisältöä sekä vastaamaan osallisten näkemyksiin omasta näkökulmastaan. Järjestöjen vuorovaikutusraportin lähtökohtana on sen sijaan ollut muistutusten sisällön välittäminen eteenpäin mahdollisimman objektiivisesti. Verrattuna kaupungin raporttiin tämä työ tarjoaa myös numeerisen katsauksen muistutusten sisällöstä. Lisäksi raporttia on elävöitetty sitaateilla, jotka tuovat esille muistutusten alkuperäistä luonnetta.

Työssä keskityttiin pääosin viheralueisiin ja kulttuuriympäristöihin. Etukäteen oli tiedossa, että suurin osa muistutuksista koski viher- ja kulttuurialueita, minkä vuoksi näihin teemoihin keskittyminen koettiin perustelluksi. Raportti jää tästä syystä joidenkin teemojen osalta rajalliseksi. Kuitenkin viher- ja kulttuurialueita koskevista näkemyksistä tämä raportti tarjoaa kaupungin vuorovaikutusraporttia syvällisemmän kuvan.

Tämä raportti on projektin ensimmäinen vaihe ja työtä jatketaan mahdollisesti myöhemmin tarkemmilla analyyseillä. Raportin on tilannut Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja sitä ovat lisäksi rahoittaneet Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri, Pro Tuomarinkylä, Malmin lentoaseman ystävät ry, Vartiosaari-seura ry sekä Keskuspuistoryhmä.

Raportin ovat suunnitelleet ja toteuttaneet Helsingin yliopiston ja Aalto-yliopiston opiskelijat Hanna-Maija Kehvola, Jasmina Lindgren ja Mia Puttonen. Selvitystyön ideointiin ovat osallistuneet Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen puheenjohtaja Jarmo Nieminen ja varapuheenjohtaja Antti Halkka. Myös Helsingin yliopiston ympäristötieteiden laitoksen tutkija Kati Vierikko on ollut mukana työn suunnittelussa.

2. Aineisto ja menetelmät

2.1. Materiaali

Järjestöjen vuorovaikutusraportin materiaalina olivat yleiskaavaehdotuksesta 27.11.2015 ja 29.1.2016 aikavälillä jätetyt muistutukset, jotka saatiin Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirastosta paperisina versioina. Muistutusten saaminen sähköisenä olisi kuitenkin helpottanut raportin työstämistä.

Muistutuksia oli yhteensä 1 444 kappaletta. Tässä työssä tarkastelussa on ollut mukana 1 439 muistutusta, sillä muutamassa kaupungilta saadussa tulosteessa teksti oli niin huonolaatuista, ettei niiden lukeminen ollut mahdollista. Nähtävillä oloajan jälkeen lähetettyjä, kirjeiksi kirjatut muistutukset eivät sisälly tähän tarkasteluun. Kaikki käsittelyssä olleet 1 439 muistutusta on luettu ja niiden sisältö luokiteltu.

Kaupunkisuunnitteluviraston vuorovaikutusraporttiin (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016b) on tässä työssä viitattu yleisesti kaupungin raporttina tai esimerkiksi toteamalla ”kaupungin mukaan...” tai ”kaupunki toteaa, että...”.

2.2. Muistutusten sisällön luokittelu ja analysointi

Työn lähtökohtana oli muistutusten kvantitatiivinen luokittelu, jotta aineistosta voitiin johtaa määrällisiä kuvauksia. Luokitteluun kerättäviä tietoja suunniteltiin alustavasti etukäteen, mutta luokittelu tarkentui aineistolähtöisesti työn kuluessa. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että luokittelun toimivuutta testattiin ensin useaan kertaan noin kahdensadan muistutuksen joukolle, jonka jälkeen loput muistutukset käytiin läpi samalla luokittelulla.

Muistutusten lähettäjiä kerättiin perustiedot, kuten mahdolliset yhteystiedot sekä tieto siitä, onko muistutuksen jättäjä esimerkiksi järjestö vai yksityishenkilö. Perustietojen jälkeen muistutusten varsinainen sisältö ja mahdolliset perustelut kerättiin luokitteluun. Perusteluja kerättiin pääosin viheralueiden säilyttämiseen liittyen. Työssä käytetty täydellinen luokittelu ja eri luokkien selitteet ovat raportin liitteenä (Liite 1). Kaikkia muistutuksia on käsitelty työssä samanarvoisina ja painottamatta joitakin muistuttajatyyppejä, kuten järjestöjä. On kuitenkin muistettava, että useiden muistutusten allekirjoittajina on lukuisia osallisia.

Luokittelun lähtökohtana käytettiin muistuttajan omaa näkökulmaa ja perusteluja. Tekstiä pyrittiin näin tulkitsemaan mahdollisimman vähän, jotta työ kuvaisi mahdollisimman objektiivisesti sisältöä. Käytännössä se tarkoitti sitä, että muistutuksista kerättiin vain ne tiedot, jotka olivat selkeästi ilmaistu tai joista kanta oli selvästi havaittavissa. Esimerkiksi tietty alue määriteltiin kulttuurihistoriallisesti tärkeäksi alueeksi silloin, kun muistutuksessa alueesta on puhuttu tästä näkökulmasta. Epäselvissä tilanteissa parhaiten kuvaava luokka pyrittiin löytämään raportin laatijoiden kesken yhdessä.

Luokittelun jälkeen aineistoa käsiteltiin ja analysoitiin taulukkolaskennalla. Raportoinnissa on käytetty prosenttiosuuksia ja frekvenssejä, joista laadittiin kuvaajia raporttiin. Tiettyjä osajoukkoja ja teemoja kuvaamaan on nostettu myös suoria sitaatteja muistutuksista. Sitaateista on voitu korjata kirjoitusvirheitä luettavuuden parantamiseksi.

Varsinaisen sisällön luokittelun lisäksi muistutuksista kerättiin kaikki maininnat alueista, joiden rakentamista muistuttajat vastustivat. Alueet kategorisoitiin viiteen eri luokkaan: viheralueisiin, kulttuuriympäristöihin, harrastusalueisiin, asuinalueisiin ja toimitila-alueisiin, sen mukaan, mistä näkökulmasta muistuttaja alueesta puhui. Esimerkiksi Tuomarinkylä luokiteltiin viheralueeksi silloin, kun muistuttaja puhui alueesta viheralueiden tai luonnon virkistyskäytön kannalta. Lisäksi yksi muistuttaja on voinut mainita enemmän kuin yhden aluetyypin. Tällöin esimerkiksi Tuomarinkylä on luokiteltu sekä harrastusalueeksi että viheralueeksi, kun muistuttaja on puhunut näistä molemmista näkökulmista.

Luokittelussa on pääosin siis käytetty aineistolähtöistä menetelmää. Kuitenkin tilanteissa, joissa muistutuksista ei ilmennyt mitään näkökulmaa, on luokittelussa jouduttu päättämään, mihin kategoriaan alue kuuluu. Tuomarinkylän osalta alue määriteltiin tällöin kulttuurihistorialliseksi alueeksi. Malmin lentokenttä määriteltiin myös aina kulttuurihistorialliseksi alueeksi. Ilmailuharrastusta ei tässä sisällytetty harrastusalueeseen, mikä tulee huomioida kuvaa 2 tarkasteltaessa.

Eniten mainintoja saaneet alueet on esitetty taulukkomuodossa kutakin aluetyyppiä käsittelevässä osiossa. Näissä samaa aluetta tarkoittavat maininnat on voitu yhdistää samaksi alueeksi. Täydellinen taulukko maininnoista on raportin liitteenä (Liite 2).

Säilytettäväksi esitettyjen aluiden keräämisessä käytettiin seuraavaa kategorisointia:

Viheralueisiin luokiteltiin kaikille avoimessa käytössä olevat viher- ja luontoalueet, kuten metsät, ulkoilualueet, pellot, niityt, meri- ja ranta-alueet, saaret ja jokivarret. Viheralueiksi ei siten sisällytetty esimerkiksi golf-kenttiä. Tähän kategoriaan kuuluu myös Malmin lentokentän ja Tuomarinkylän alue silloin, kun muistuttaja on selkeästi puhunut alueesta viherympäristön ja virkistyskäytön näkökulmasta.

Kulttuuriympäristöihin sisällytettiin ne kulttuurihistoriallisesti tärkeät kohteet ja ympäristöt, jotka eivät ole asuinkäytössä. Kategoriaan kuuluivat esimerkiksi Malmin lentokenttä sekä Tuomarinkylän alue silloin, kuin muistuttaja määritteli alueen kulttuuriympäristöksi. Myös viheralueet laskettiin kulttuuriympäristöiksi, jos niissä mainittiin olevan esimerkiksi muinaisjäänöksiä.

Harrastusalueisiin luokiteltiin kaikki sellaiset harrastusmuodot, jotka tarvitsevat toimiakseen infrastruktuuria. Kategoriaan sisällytettiin esimerkiksi liikunta- ja urheilupuistot, hevos- ja koiraharrastuksen vaatimat toimintaympäristöt sekä venesatamat. Ilmailuharrastus ei sisälly kategoriaan, mikä tulee huomioida kuvaa 5 tarkasteltaessa.

Asuinalueisiin luokiteltiin asuinkäytössä oleva maa-alue joko yksittäisen asuinalueen tai kaupunginosan tarkkuudella riippuen muistuttajan ilmaisusta. Asuinalueisiin voitiin viitata esimerkiksi niiden luonteen tai ominaispiirteisiin liittyen.

Toimitila-alueisiin sisällytettiin toimitila- ja teollisuusalueet. Näihin lukeutuivat esimerkiksi Herttoniemen ja Tattarisuon teollisuusalueet sekä Vattuniemen toimitila-alue. Toimitila-alueen säilymisellä tarkoitetaan sitä, ettei toimitila-alueita muutettaisi asuinkäyttöön. Malmin lentokenttää ei ole huomioitu toimitila-alueeksi.

Säilytettäväksi esitettyjen alueiden lisäksi muistutuksista kerättiin kaikki maininnat alueista, joita ehdotettiin, sallittiin tai toivottiin rakentamiseen (Taulukko 1).

3. Yhteenveto muistutuksista

Tässä raportissa on huomioitu 1 439 yleiskaavaehdotuksesta jätettyä muistutusta. Näistä 1 267 oli yksityishenkilöiden jättämiä. Seuraavaksi eniten muistutuksia olivat jättäneet erilaiset yhdistykset (96 kpl), asunto-osakeyhtiöt (46 kpl) ja yritykset (15 kpl). Joukossa oli mukana myös erilaisia ryhmiä ja yhteisöjä (12 kpl) sekä muutama julkinen organisaatio, joihin lukeutuivat yksi alakoulu, Suomenlinnan hoitokunta sekä Viikin opetus- ja tutkimustila. Tuntemattomasta syystä nämä luvut jonkin verran poikkeavat kaupungin raportissa esitetyistä luvuista.

Osoitetietonsa antaneista muistutusten jättäjistä (1 072 kpl) 63 prosenttia oli helsinkiläisiä ja 37 prosenttia muualta. Ulkopaikkakuntalaisten suhteellisen korkea osuus selittyy sillä, että Tuomarinkylän harrastustoiminnan ja Malmin lentokentän ilmailukäytön intressiryhmät ovat Helsinkiä laajemmat. Näitä alueita koskevia muistutuksia oli kaikista muistutuksista suuri osa, yhteensä noin 58 prosenttia kaikista muistutuksista.

Sisällöltään muistutukset olivat hyvin vapaamuotoisia ja vaihtelevia. Osassa muistutuksista vaatimukset, ehdotukset ja argumentit oli kuvattu hyvin yksityiskohtaisesti, kun taas toisissa tuotiin esille vain muutosehdotus ilman erityisiä perusteluja. Osassa muistutuksissa otettiin kantaa vain yhteen alueeseen tai teemaan, ja toisissa käsiteltiin useita erilaisia aihepiirejä ja alueita.

Muistutuksissa ilmenevä suhtautuminen yleiskaavaehdotuksen suunnitelmiin oli pääosin erittäin kriittinen. Yhteensä 97 prosentissa muistutuksista otettiin kantaa yleiskaavassa koettuihin epäkohtiin. Osassa näistä sekä kritisoitiin että kannatettiin joitakin yleiskaavaehdotuksessa käsiteltyjä teemoja. Noin yksi prosentti kaikista muistutuksista oli säilyttään yleiskaavaehdotuksen suunnitelmia puhtaasti kannattava. Lisäksi muutamissa muistutuksissa ei ollut havaittavissa selvää kantaa, vaan ne olivat esimerkiksi neutraaleja huomautuksia tai omien suunnitelmien esittelyjä.

Rakentamistavoitteiden osalta yleiskaavaehdotusta pidettiin ylimitoitettuna. Myös kaupungin esittämä väestöennuste koettiin muistutuksissa pääosin epärealistiseksi. Lähes kaikille uusille alueille osoitettuja rakentamisvarauksia vastustettiin. Erityisesti korostui huoli viheralueille rakentamisesta, sillä noin 62 prosentissa muistutuksista vastustettiin edes jollekin viheralueelle rakentamista. Säästettäväksi toivotut viheralueet vaihtelivat koko kaupungin kattavasta viherverkostosta yksittäisiin metsä-, puisto- tai ranta-alueisiin. Viheralueita koskevissa muistutuksissa painottuivat muun muassa Tuomarinkylä, Lauttasaari ja Keskuspuisto sekä Vantaanjokivarren ympäristön viheralueet, kuten Veräjämäki ja Savela. Lisäksi monessa muistutuksessa käsiteltiin viheralueita koko Helsingin tasolla. Viheralueiden säilyttämisen tärkeyttä perusteltiin yleensä virkistys- ja luontoarvoilla, mutta myös esimerkiksi terveysvaikutusten, luontokasvatuksen ja kulttuurihistoriallisten arvojen kautta.

Toisena vahvana huolenaiheena muistutuksista välittyi kulttuurihistoriallisille alueille ja harrastusalueille rakentaminen. Tuomarinkylän koira- ja ratsastuskeskuksen ympäristön muuttamista asuinvaltaiseksi alueeksi vastustettiin muistutuksissa määrällisesti eniten. Tuomarinkylän säilyttämistä ennallaan perusteltiin valtakunnallisestikin merkittävän koira- ja ratsastuskeskuksen harrastustoiminnalla, alueen virkistyskäytöllä, luontoarvoilla, kulttuurihistoriallisilla arvoilla sekä naisvaltaisen harrastuksen

merkityksellä. Myös Malmin lentoaseman lentotoiminnan lopettaminen ja lentokentän ympäristön muuttaminen asuinvaltaiseksi alueeksi koettiin epätoivottavana. Ilmailutoiminnan lisäksi lentokentän säilyttämistä perusteltiin kulttuurihistorialla sekä alueen virkistys- ja luontoarvoilla.

Osassa muistutuksista otettiin kantaa olemassa olevien asuinalueiden ominaispiirteiden säilyttämiseen. Todettiin muun muassa, että yleiskaavan mukaiset rakentamistehokkuudet ovat liian suuria alueiden luonteen säilymisen kannalta. Tässä yhteydessä korostuivat muun muassa Lauttasaaren, Kumpulan, Käpylän ja Katajanokan asuinalueet. Joissakin muistutuksissa tuotiin esille myös tiivistämistä kannattavia näkökantoja, erityisesti liikekeskuksiin, raideliikenteen varsiin ja asemanseutuihin liittyen. Toimitilalueiden osalta osassa muistutuksista toivottiin, että alueita säästetään ja kehitetään yritys- ja palvelualueina, kun taas toisissa niitä esitettiin muutettavan asunnoiksi. Täydennysrakentamista ehdottavat muistutukset olivat kaikkien muistutusten joukossa selvä vähemmistö, ja niissäkin yleensä ensisijaisesti vaadittiin jonkin viheralueen, harrastusalueen tai kulttuuriympäristön säästämistä.

Yleiskaavan liikennesuunnitelmista ehdottomasti eniten otettiin kantaa Helsingin sisääntuloväylien bulevardisointiin. Muistutuksista ilmeni kriittisyys kaupunkibulevardeja kohtaan sekä epävarmuus siitä, mitä kaupunkibulevardeilla käytännössä tarkoitetaan. Kaupunkibulevardien vastustus liittyi usein johonkin tiettyyn alueeseen, kuten Länsiväylään Lauttasaassa, sekä siihen, että bulevardeja suunnitellaan rakennettavaksi samanlaisella mallilla jokaiselle alueelle. Muistutuksissa toivottiin joustavuutta paikallisten ominaispiirteiden huomioimiseksi, erityisesti viheralueiden säästämisen näkökulmasta. Kriittisesti kaupunkibulevardeihin suhtauduttiin etenkin liikenteen sujuvuuden, terveellisyyden sekä asumisviihtyvyyden kannalta.

Yleiskaavaa varten tehdyt selvitykset ja vaikutusten arvioinnit koettiin asiaan kantaa ottaneissa muistutuksissa pääosin puutteellisina. Teemallisesti eniten selvitystyötä kritisoitiin bulevardisointiin ja Malmin lentokenttään liittyen. Näitä myös vaadittiin muutettavan selvitysalueiksi. Osassa muistutuksissa yleiskaavaehdotuksessa käytettyjä perusteluja esimerkiksi väestöennusteen suhteen pidettiin katteettomina. Viheralueiden säilyttämistä vaativien muistutusten joukossa toivottiin muun muassa virkistysarvojen, luontoarvojen ja luonnon hyvinvointivaikutuksen tarkempaa selvittämistä.

Yleiskaavaehdotuksen esitystapa herätti muistutusten jättäjien joukossa pääosin vastustusta. Kaavakarttaa pidettiin epäselvänä ja vaikeasti hahmotettavana. Pikselimuotoinen kaavakartta koettiin suurpiirteiseksi ja tulkinnanvaraiseksi sekä katsottiin, ettei se riittävästi ohjaa asemakaavoitusta erityisesti viheralueiden ja kulttuuriympäristöjen osalta. Muistutuksissa toivottiin, että luonnonsuojelualueet tuotaisiin kaavakartalle ja että rakennuspikseleiden alle jäävät viheralueet merkittäisiin näkyviin.

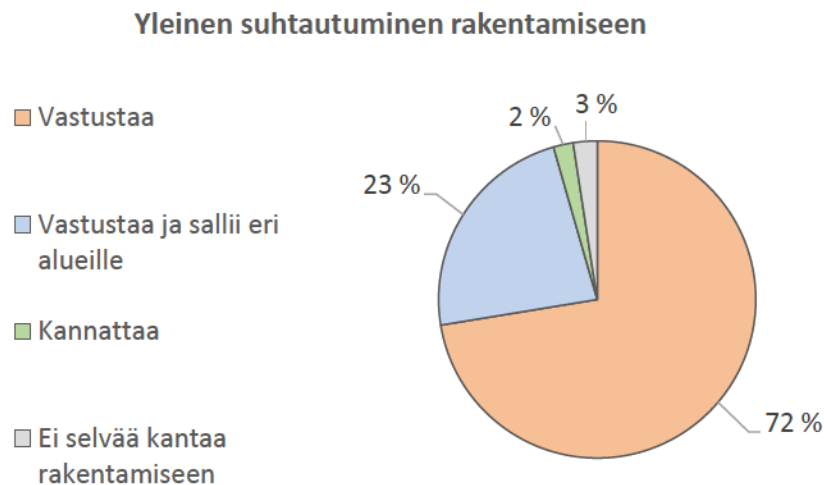
Muistutuksissa otettiin runsaasti kantaa vuorovaikutuksen ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumiseen yleiskaavassa ja sen valmistelussa. Keskeinen näkemys oli, ettei kaupunki ole ottanut huomioon osallisten näkemyksiä. Muistutuksissa myös todettiin, että suunnitelmista tiedottaminen on ollut osin puutteellista. Lisäksi esitettiin, että asukkaille järjestetyt suunnittelutilaisuudet tuntuivat näennäisiltä ja ettei niissä huomioitu jo päätetyistä suunnitelmista poikkeavia näkökulmia. Monissa muistutuksissa vaadittiin yleiskaavaehdotuksen siirtämistä seuraavalle valtuustokaudelle demokraattisen päätöksenteon varmistamiseksi.

4. Muistutusten teemallinen tarkastelu

4.1. Yleinen suhtautuminen rakentamiseen

Aineistosta kartoitettiin muistuttajien kantaa rakentamiseen usean eri muuttujan kautta. Rakentamista koskevan yleisen suhtautumisen lisäksi työssä tarkasteltiin muistuttajien suhtautumista viher-, kulttuuri- ja harrastusympäristöjen rakentamiseen, asuinalueiden ja toimitila-alueiden tiivistämiseen sekä kaupunkibulevardien rakentamiseen.

Lähes kaikissa muistutuksissa (97,6 %) otettiin kantaa rakentamiseen joko suorasti tai epäsuorasti. Rakentamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkea rakentamista asuintaloista liikenneyhteyksiin. Suhtautuminen oli epäsuoraa esimerkiksi silloin, kun muistuttaja toivoi jonkin viheralueen säilyttämistä, mikä tulkittiin rakentamisen vastustamiseksi kyseisellä alueella. On olennaista huomata, että tulosten tarkastelussa on aina kyse suhtautumisesta rakentamiseen vain niillä alueilla, joita muistutukset koskivat. Tällöin muistuttajan suhtautumista rakentamiseen jollain muulla alueella tai koko kaupungin tasolla ei voida tietää.

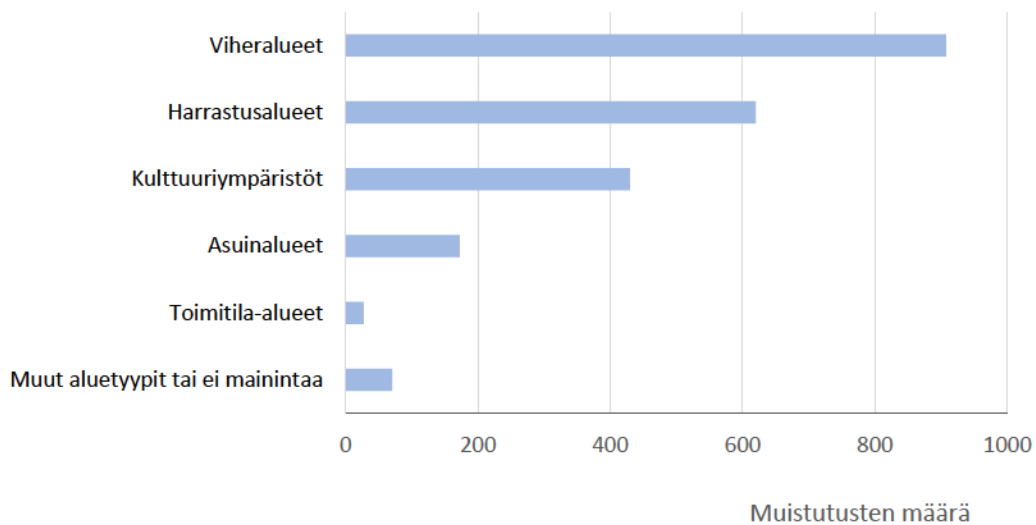
Kuva 1. Muistutuksissa (n= 1 439) ilmenevä yleinen suhtautuminen rakentamiseen muistutuksissa mainituilla alueilla.

Valtaosassa muistutuksista vastustettiin ainakin jonkinlaista rakentamista Helsingissä (kuva 1). Pelkkä vastustava kanta ilmeni 72 prosentissa muistutuksista. Hieman alle neljänneksessä muistutuksista vastustettiin jonkin alueen rakentamista, mutta samalla sallittiin tai toivottiin rakentamista jonnekin muualle. Tähän on laskettu sekä tarkasti mainitut rakennuspaikat että rakentamista jollain tasolla

kannattavat kommentit, kuten *"asuntoja voi rakentaa muualle"*. Jälkimmäisen tapaisissa muistutuksissa vastustettiin ensisijaisesti jonkin muun alueen rakentamista.

Rakentamista vastustavien muistuttajien mainitsemat säilytettäväksi toivotut alueet esitetään aluetyypeittäin kuvassa 2. Eniten muistutuksissa vastustettiin viheralueille, harrastusalueille tai kulttuurihistoriallisesti tärkeille alueille rakentamista. Lisäksi asuinalueiden ominaispiirteiden säilyttämistä pidettiin jokseenkin tärkeänä. Toimitila-alueiden säilyttämistä ehdottaneet muistuttajat toivoivat, ettei toimitila-alueita muuteta asumiskäyttöön. Kuvassa 2 esitetyt aluetyypit kattavat lähes kaikki säilytettäväksi toivotuista alueista; loput on laskettu kategoriaan "muut aluetyypit".

Säilytettäväksi esitettyjen aluetyyppien jakautuminen

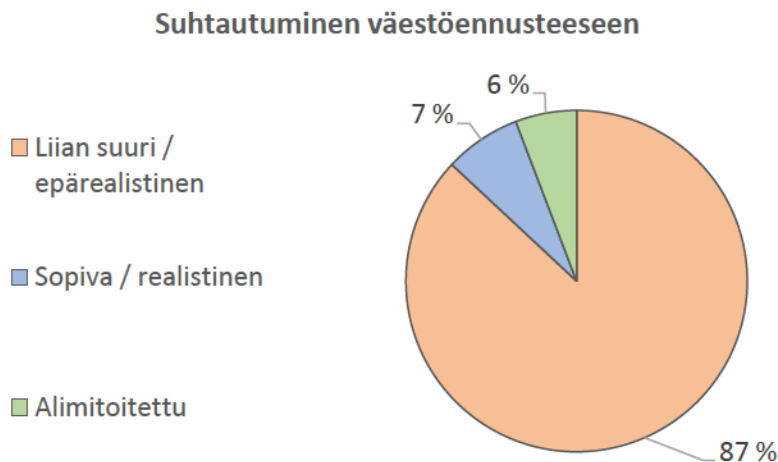

Kuva 2. Niiden muistutusten lukumäärät, joissa mainittiin edes johonkin viiteen kategoriaan (viheralueet, kulttuuriympäristöt, harrastusalueet, asuinalueet, toimitila-alueet) kuuluva, säilytettäväksi toivottu alue. Yhdessä muistutuksessa on voitu mainita moneen eri kategoriaan kuuluvia alueita, jolloin kyseinen muistutus on laskettu mukaan jokaiseen mainittuun kategoriaan. Malmin lentokentän ilmailuharrastus ei sisälly harrastusalueisiin. Yhteensä 4,9 prosentissa kaikista muistutuksista ei mainittu mitään näihin viiteen luokkaan sisältyvää aluetta.

Monissa rakentamiseen kriittisesti suhtautuvissa muistutuksissa otettiin myös kantaa rakentamisen taustalla olevaan Helsingin väestöennusteeseen. Kuvasta 3 nähdään, että väestöennuste mainittiin yhteensä 69 muistutuksessa, joista valtaosassa ennustetta pidettiin ylivoimaisesti tai epärealistisena. Katsottiin muun muassa, että vuoteen 2050 asti ulottuva ennuste ei ole luotettava. Muistutuksissa myös ihmeteltiin, miksi väestöpainetta ei kohdisteta Helsingin rajojen ulkopuolelle hyvien kulkuyhteyksien päähän. Yhteensä 44 muistutuksessa ehdotettiin rakentamista muualle kuin Helsinkiin, pääasiassa Helsingin ympäryskuntiin. Monessa muistutuksessa peräänkuulutettiin metropolialueen yhteistä suunnittelua ja

yhteistyötä: *"Kaavoittakaa uudet asuinalueet yhteistyössä radanvarren kaupunkien ja kuntien kanssa."* Lisäksi muutamat muistuttajat esittivät vaatimuksen Helsingin ja muun Suomen tasapuolisesta kehittämisestä.

Kahdessa prosentissa muistutuksista esiintyi pelkästään salliva suhtautuminen rakentamiseen (kuva 1). Näiden muistutusten joukossa oli muun muassa niitä, jotka kannattivat kaavaehdotuksen mukaista tiivistä kaupunkirakennetta: *"Rakastan kaavan suuntaa rakentaa lisää kantakaupunkia, bulevardeja ja raitiovaunureittejä."* Tähän lukuun kuuluivat myös ne, joissa kannatettiin vain esimerkiksi tietyn asuinalueen täydennysrakentamista.

Kuva 3. Muistutusten jättäjien suhtautuminen yleiskaavassa käytettyyn väestöennusteeseen niissä muistutuksissa, joissa asiaan otettiin kantaa (n=69).

Osa niistä, jotka suhtautuivat rakentamiseen positiivisesti, pitivät myös väestöennustetta sopivana ja realistisena tai jopa liian pienenä (kuva 3). Muistutuksissa muun muassa todettiin, että *"Yleiskaavaehdotuksessa on riittävästi kaavavarantoa vuosiksi eteenpäin"* ja pidettiin kaupungin varautumista väestönkasvuun tärkeänä asiana. Samalla osassa kuitenkin huomautettiin, että arvokkaat viheralueet tulee väestönkasvuun varautumisesta huolimatta säilyttää. Esimerkiksi Urban Helsinki -kollektiivi kannatti Helsingin tiivistämistä ja kantakaupungin laajentamista arvokkaat viheralueet säilyttäen. Kollektiivi myös esitti vaihtoehdoisen yleiskaavan, jossa varaudutaan suurempaan väestönkasvuun.

Taulukkoon 1 on kerätty alueita, joihin sallittiin tai esitettiin eniten rakentamista Helsingissä. Taulukkoon on laskettu alueet, jotka mainittiin muistutuksissa rakennettaviksi vähintään viisi kertaa. Rakentamishdotuksessa on voinut ollut kyse tiivistämisestä (kuten kantakaupungissa) tai uusien alueiden rakentamisesta.

Taulukko 1. Enintään 5 mainintaa saaneet alueet, joita muistutuksissa ehdotettiin tai toivottiin rakentamiskäyttöön.

Rakennettavaksi ehdotettu alue	Mainintoja yhteensä
Kantakaupunki	41
Lauttasaari *	39
Malmin lentokentän ympäristö	29
”Entinen Sipoo”	25
Tuomarinkylän pellot	11
Talin golf-kenttä	11
Herttoniemen teollisuusalue	10
Laajasalon asuinalueet	9
Käpylän asuinalueet	9
Laajasalon viheralueet	7
Herttoniemen asuinalueet	7
Kumpulan viheralueet	7
Koskelan sairaala-alue	7
Koskelan varikko	6
Tattarisuon teollisuusalue	6
Viikin pellot	5
Pitäjänmäen teollisuusalue	5

*Suurin osa toivoi kantakaupunkimaisen rakentamisen rajoittamista metroaseman välittömään läheisyyteen.

4.2. Viheralueet

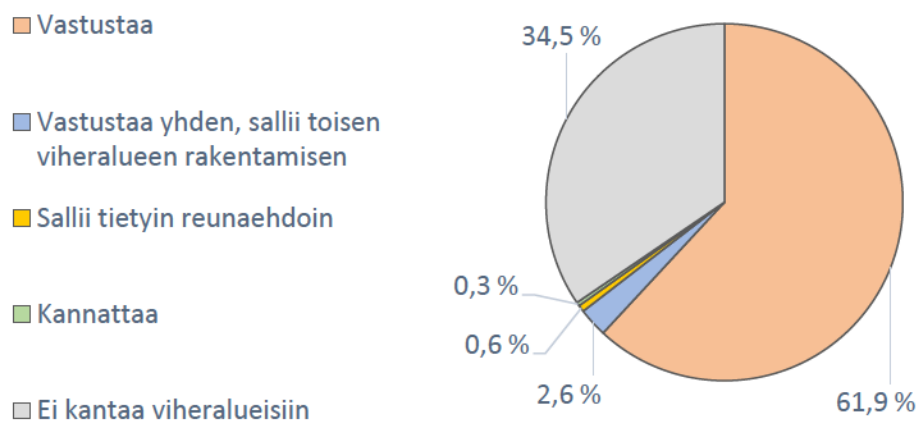
”Metsikkö ulkoilureitteineen on erittäin tärkeä virkistys- ja lähiliikuntapaikka sekä päivittäinen henkireikä seudun kaikenikäisille asukkaille.”

Työn keskeisenä tavoitteena oli selvittää muistutuksissa esiintyviä näkemyksiä viheralueisiin liittyen. Tässä raportissa viheralueilla tarkoitetaan kaikkia luonto-, puisto- ja vesialueita, lukuun ottamatta rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja harrastuspaikkoja, kuten golfkenttiä, urheilukenttiä, siirtolapuutarhoja ja venesatamia. Luokittelu eroaa näin ollen kaupungin raportista, jossa luontoalueet käsitellään erikseen ja virkistys-, viher- ja harrastusalueet yhdessä.

Viheraluetarkasteluun laskettiin mukaan vain ne muistutukset, joissa selvästi viitattiin viher- tai vesialueisiin, niiden virkistyskäyttöön tai luontoarvoihin. Lukuihin ei ole sisällytetty esimerkiksi niitä noin kolmeasataa Tuomarinkylää koskevaa muistutusta, joissa alue mainittiin vain harrastusten tai kulttuuriarvojen näkökulmasta. Kyseiset muistutukset on otettu huomioon kohdissa harrastusalueet ja kulttuuriympäristöt. Myös Malmin lentokentän osalta mukaan on laskettu vain ne muistutukset, joissa alueesta puhuttiin viheralueen näkökulmasta.

Kaikista muistutuksista 65,5 prosenttia käsitteli edes jossain määrin viheralueita. Näistä lähes kaikissa vastustettiin viheralueiden rakentamista Helsingissä (kuva 4). Useimmiten tämä tarkoitti kaavassa osoitettuja rakentamismerkintöjä, mutta myös uudet joukkoliikenneyhteydet ja bulevardit koettiin haitallisiksi viheralueiden kannalta. Osa viheralueille rakentamista vastustavista kuitenkin samalla salli jonkin toisen viheralueen rakentamisen.

Suhtautuminen viheralueiden rakentamiseen

Kuva 4. Muistutuksissa ilmenevä suhtautuminen viheralueiden rakentamiseen Helsingissä (n= 1 439).

Yhdeksässä muistutuksessa (0,6 %) sallittiin rakentaminen jollekin viheralueelle tietyin reunaehdoin. Muistutuksissa muun muassa todettiin, että rakentaminen voidaan sallia, mikäli se toteutetaan pienessä mittakaavassa ja alueen luonne ja ominaispiirteet huomioidaan. Vain viidessä muistutuksessa (0,3 %) kanta viheralueelle rakentamiseen oli pelkästään positiivinen. Maininnat viheralueista, jotka sallitaan rakentaa, koskivat pääosin entisen Sipoon maita sekä Helsingin peltoalueita, kuten Tuomarinkylän ja Viikin peltoja.

Muistutuksissa mainittiin yhteensä noin 1 850 viheraluetta, joiden toivottiin säilyvän. Osassa muistutuksista Helsingin viher- ja merialueista puhuttiin koko kaupungin tasolla. Esimerkiksi Kansallinen Kaupunkipuisto Helsinkiin -liike toimitti 74 eri yhteisön allekirjoittamana muistutuksen, jossa esitettiin kansallisen kaupunkipuiston perustamista Helsinkiin. Pääosin maininnat koskivat kuitenkin yhtä tai useampaa tiettyä viheraluetta. Taulukossa 2 on listattu kaikki ne säilytettäväksi toivotut viheralueet, jotka mainittiin yli

viidessätoista muistutuksessa. Täydellinen luettelo säilytettäväksi esitetyistä viheralueista on raportin liitteenä (Liite 2).

Viheralueista eniten muistutuksissa puolustettiin Tuomarinkylän viheralueita sekä Koskelan-Veräjämäen metsiä (taulukko 2). Lisäksi Vantaanjoenvarrella olevista viheralueista oltiin huolissaan: *“Koko Longinojan lähiympäristö metsineen ja Vantaanjokivarsineen on säilytettävä ennallaan. Alueella on erittäin suuri merkitys lähialueen asukkaille.”* Huomionarvoista on, että Keskuspuiston ja Malmin lentokentän säilyttämiseen otettiin kantaa viheralueen näkökulmasta lähes yhtä monessa muistutuksessa. Myös Lauttasaaren viheralueet korostuvat muistutuksissa.

Osa niistä, jotka vastustivat Helsingin viheralueille rakentamista, ehdottivat joitakin muita rakennuspaikkoja. Viheralueiden sijaan muistuttajat katsoivat rakentamisen sopivan jo rakennetuille alueille ja olemassa olevan infrastruktuurin lähelle, kuten raide- ja tieverkoston varrelle. Osassa muistutuksista peräänkuulutettiin nimenomaan korkeaa rakentamista tärkeiden viheralueiden säilyttämiseksi. Rakentamista toivottiin myös mieluummin sellaisille alueille, joissa *“ei ole hiilinieluja ja luontoarvoja menetettävänä”*.

Kaupungin raportin mukaan muistutuksissa: *“Toivottiin, että olemassa olevien virkistysalueiden laatua ja kunnossapitoa tulee kehittää, jotta alueilla on todellista arvoa niiden varsinaisessa käyttötarkoituksessa.”* Tämä näkemys ilmeni kuitenkin vain joissakin muistutuksissa, esimerkiksi Vartiosaaren osalta. Sen sijaan muistutuksissa korostui pikemmin näkemys siitä, että viheralueet tulisi säilyttää sellaisenaan.

Kaupunki toteaa, että kaavan tavoitteena on helposti saavutettava viherverkosto ja että kasvava väestö tarvitsee riittävästi virkistysalueita. Samalla kuitenkin myönnetään, ettei kaikkia virkistykseen soveltuvia alueita voida yleiskaavalla turvata.

Taulukko 2. Eniten mainintoja saaneet viheralueet, joita esitettiin säilytettäväksi. Täydellinen taulukko raportin liitteenä (Liite 2).

VIHERALUEET	Mainintoja
Tuomarinkylä ympäristöineen	202
Koskelan-Veräjämäen metsä	195
Helsingin viheralueet	75
Keskuspuisto	70
Malmin lentokentän ympäristö	63
Lauttasaaren rannat	53
Kotkavuori	47
Vartiosaari	47
Lauttasaaren viheralueet	44

4.2.1. Viheralueiden säilyttämistä koskevat perustelut

Viheralueiden säilyttämistä perusteltiin pääosin virkistysarvoilla (kuva 5). Tällöin viitattiin joko suoraan virkistyskäyttöön tai luontoalueilla tapahtuviin ulkoiluharrastuksiin sekä ylipäänsä luonnossa oleiluun ja siitä nauttimiseen. Valtaosassa muistutuksista koettiin, että kaavaehdotus vähentää asukkaiden mahdollisuuksia luonnossa virkistäytymiseen: *“...nykyisiltä (samoin kuin uusilta) asukkailta evätään mahdollisuus virkistykseen lähimetsässä. Esimerkiksi Pirunkallion ja Veräjämäen-Koskelan metsistä jäisi vain rippeet jäljelle. Läpinäkyvä metsä, josta kaikki liikenteen melukin kuuluu läpi, ei virkistä.”*

Nimenomaan metsät, rannat ja muut luonnontilaiset alueet koettiin virkistykseen kannalta usein tärkeimmiksi: *“Rakennetut puistot ja urheilukentät eivät korvaa lähimetsää virkistyspaikkana.”* Myös kaupungin raportissa todetaan, että viheralueiden säästämistä perusteltiin eniten virkistyskäytöllä. Aiheen käsittely jää kuitenkin vaillinaiseksi siihen nähden, että luonnon säilyminen nimenomaan virkistyskäytön kannalta on muistutusten merkittävin huolenaihe.

Luontoarvoihin viitattiin jollain tasolla yli kolmessasadassa muistutuksessa. Suurimmassa osassa luontoarvoja tuotiin esille yleisellä tasolla viittaamalla esimerkiksi lajistoon tai luonnon monimuotoisuudesta yleisesti: *“Pajamäen metsäalueilla on monia merkittäviä luonto- ja virkistysarvoja. Kohteessa viihtyvät monet petolintulajit ja pikkutikka.”* Tarkemmin teemaa eriteltiin erityisesti yhdistysten muistutuksissa. Osassa muistutuksista esitettiin, että yleiskaavaehdotus heikentää kaupungin luontoarvoja. Tässä yhteydessä kaupungin raportissa viitataan Kaupunkiluonto -teemakartan oikeusvaikutuksiin suojelualueiden osalta sekä luonnon monimuotoisuutta koskeviin kaavamääräyksiin. Kaupungin mukaan keskeiset luontoarvot pystytään turvaamaan rakentamisesta huolimatta ja ne otetaan huomioon tarkemmassa suunnittelussa.

Luontoarvoja koskevat kommentit liittyivät pääosin metsiin. Osassa muistutuksista painotettiin erityisesti metsä- ja viheralueiden yhtenäisyyttä ja kytkeytyneisyyttä: *“Helsingin asukasmäärän kasvaessa tulee myös viher- ja virkistysalueiden tarve kasvamaan. Se edellyttää lähipuistojen lisäksi riittävän laajoja metsä- ja viheralueiden kokonaisuuksia, jotta voidaan turvata luonnon monimuotoisuus ja kestävyys.”*

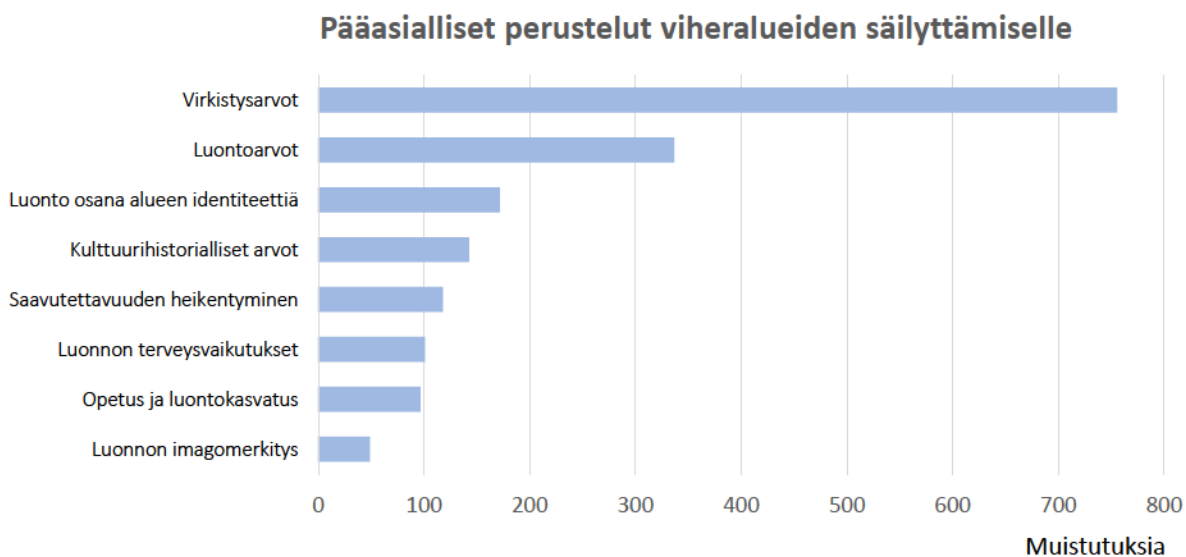
Kolmanneksi eniten perusteluissa esiintyi luonnonläheisyys osana alueen identiteettiä. Tämä korostui erityisesti tietyillä asuinalueilla, kuten Lauttasaarella ja Kumpulassa. Muistutuksissa kuvattiin muun muassa alueen väljyyttä ja vehreyttä ja todettiin, että luonnonläheisyys oli nimenomainen syy muuttaa alueelle: *“Mellunmäki on alueena väljästi rakennettu lähelle luontoa. Aukkaat ovatkin valinneet kotinsa tältä alueelta juuri tästä syystä.”* Myös viheralueisiin liittyvät kulttuurihistorialliset arvot, kuten muinaismuistot ja kulttuurimaisemat, tuotiin esille monissa muistutuksissa. Tässä yhteydessä erityisesti Tuomarinkylän alue korostui. Myös esimerkiksi Vartiosaaren säilyttämistä perusteltiin luontoarvojen ja virkistykseen lisäksi sen kulttuurihistorialla.

Yli sadassa muistutuksessa viitattiin selkeästi viheralueen saavutettavuuteen ja sen heikkenemiseen. Huomautettiin esimerkiksi, ettei kaikilla ole mahdollisuutta matkustaa kaukana sijaitseville luontokohteille. Lisäksi osassa muistutuksista puhuttiin “lähimetsistä” tai “lähivirkistysalueista”. Nämä on huomioitu mukaan vain silloin, kun muistutuksessa on tarkemmin viitattu saavutettavuuden heikkenemiseen.

Luonnon terveysvaikutuksiin otettiin kantaa lähes yhtä monessa muistutuksessa. Tähän laskettiin mukaan kaikki maininnat, joissa selvästi puhuttiin luonnonympäristön positiivisista hyvinvointivaikutuksista. Osassa viitattiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin: *“Luonnolla - mitä luonnontilaisemmalla, sitä parempi - on todettu olevan suurta terveyshyötyä. Luonto mm. alentaa verenpainetta, laskee stressitasoa ja vähentää allergioita. -- On todella käsittämätöntä, että yleiskaavassa ei luonnon terveysvaikutuksia ole huomioitu alkuunkaan riittävästi.”*

Viheralueiden rakentamisen nähtiin heikentävän mahdollisuuksia opetuksessa ja luontokasvatuksessa. Tämä korostui erityisesti alueilla, joilla sijaitsee koulu tai päiväkotiki, kuten Kumpulassa ja Koskelassa. Yksi muistuttajista oli Koskelan ala-aste, ja sen allekirjoittajina olivat opettajien lisäksi metsän säilymistä toivovat koululaiset. Huomionarvoista on, ettei kaupungin raportissa oteta kantaa viheralueiden merkitykseen opetuksen ja kasvatuksen kannalta eikä vastata muistuttajien huoleen asiasta.

Osassa muistutuksista viher- ja merialueet nostettiin lisäksi esille keskeisinä tekijöinä koko Helsingin tai Suomen imagon kannalta: *“Helsingin lähes koko viehäytys perustuu vihreään luontoon. - - Tämä linja tulisi säilyttää jatkossakin ja pitää Helsinki viihtyisänä, vihreänä kaupunkina, joka pystyy kilpailemaan lähimaiden kanssa.”* Viheralueet, merellisyys ja luonnonläheisyys nähtiin kaupungin vetovoimatekijöinä esimerkiksi turismin näkökulmasta ja todettiin muun muassa, että Helsinki on portti muuhun Suomeen, joten luontoa tulisi nimenomaan korostaa pääkaupungissa.

Kuva 5. Eniten esiintyvät perustelut (n=1 773) viheralueiden säilyttämistä puolustavissa muistutuksissa.

Viheralueita puolustettiin myös monilla muilla argumenteilla. Luontoalueiden, erityisesti metsien, roolia painotettiin ympäristöhäiriöitä, kuten melua ja pienhiukkasia, vähentävinä tekijöinä. Koettiin, että viheralueen rakentamisen myötä epämieluisat ympäristöhaitat lisääntyvät. Muutamissa muistutuksissa viheralueet nähtiin myös sosiaalisesti tärkeinä ympäristöinä ja kohtaamispaikkoina. Viheralueiden

merkitystä korostettiin kaikille avoimena ja tasa-arvoisena ympäristönä, jonne kaikilla on mahdollisuus mennä nauttimaan ja virkistymään: *“Metsäalue on tasa-arvoisinta aluetta koko kaupungissa – siellä liikkuminen ei vaadi käyttömaksuja keneltäkään.”* Säilyttämistä perusteltiin myös sillä, että viheralueet ovat suosittuja ja niiden käyttöaste on suuri: *“Alue on asukkaiden vilkkaassa vapaa-ajanvietto-, ulkoilu- ja kuntoilukäytössä päivittäin, ympäri vuoden.”*

Osassa muistutuksista otettiin lisäksi kantaa siihen, että väestön kasvaessa tulisi nimenomaan turvata riittävät virkistysalueet eikä vähentää niitä: *“Minkä takia yhtenäisiä viheralueita ei pikemminkin LISÄTÄ, kun väkiluku lisääntyy?”* Muutamissa muistutuksissa painotettiin lisäksi viheralueiden laajempaa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Osassa viheralueita koskevissa muistutuksissa koettiin, että yleiskaava kohtelee alueita eriarvoisesti. Esimerkiksi Lauttasaaren pohjoisosan viheralueiden merkitseminen rakentamiseen koettiin epäreiluna muuhun Lauttasaareen verrattuna. Korostettiin, että viheralueiden tulisi olla kaikkien saavutettavissa riippumatta niiden luontoarvoista: *“Myös tavallinen viherympäristö voi olla käyttäjälleen arvokasta, ja kaikilla kaupungin asukkailla tulee olla tasa-arvoinen oikeus vihreään lähiympäristöön riippumatta sen suojeleuarvoista.”*

Muistutuksissa esiintyi myös kritiikkiä siitä, miksi kaikkien käytössä olevia viheralueita tuhoetaan samalla kun pienen ryhmän harrastusalueita säilytetään: *“Myös Talin golfkenttä on, miten avoimena se pidetäänkin, vain pienen ihmismäärän harrastuspaikka, kaupunkimetsässä kulkeminen taas tuottaa, kaavaehdotuksen sanoin, 'hyvää elämää' kymmenille tuhansille.”*

4.3. Kulttuuri- ja harrastusalueet

Viheralueiden lisäksi muistutuksissa korostui huoli kulttuurihistoriallisesti tärkeiden alueiden sekä erilaisten harrastusalueiden kohtalosta. Nämä olivat viheralueiden jälkeen eniten mainitut säilytettäväksi toivotut aluetyypit (kuva 2). Kaikki maininnat säilytettäväksi esitetyistä kulttuuri- ja harrastusalueista ovat liitteessä 2. Joissakin muistutuksissa esitettiin kulttuurihistoriallisesti tärkeille alueille tai harrastusalueille myös rakentamista, vaikka tämä oli selvä vähemmistö muistutuksista. Esimerkiksi Malmin lentokentän ympäristöön ehdotettiin rakentamista noin 30 muistutuksessa.

Yhteensä 30 prosenttia (430 kpl) muistuttajista mainitsi jonkin kulttuuriympäristön säilytettäväksi. Lisäksi myös viheralueiden tai asuinalueiden rakentamatta jättämistä perusteltiin kulttuurihistoriallisilla arvoilla. Esimerkiksi osassa muistutuksista vaatimuksena oli asuinalueen viereisen viheralueen säilyttäminen, sillä sen katsottiin olevan keskeinen osa asuinalueen arkkitehtonista ja kulttuurihistoriallista ilmettä: *“Keskuspuistoon liittyvät alueet, kuten Metsälä-Maunula metsäalue, ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä, ja osin kansallisen arkkitehtuurin osia, eikä niiden ottamista muuhun hyötykäyttöön voi sallia.”*

Kulttuurihistoriallisesti tärkeinä alueina korostuivat etenkin Malmin lentokenttä sekä Tuomarinkylän alue (taulukko 3), joita käsitellään tarkemmin alueellisessa tarkastelussa osioissa 5.1. ja 5.2. Myös monien asuinalueiden, kuten Lauttasaaren, Käpylän ja Herttoniemen, kohdalla painotettiin kulttuurihistoriallisia

arvoja, kuten arkkitehtuuria ja rakennustaiteellista omaleimaisuutta: *“Puu-Käpylä, Olympiakylä ja Kisakylä ovat aikakautensa arkkitehtuurin ja maisemasuunnittelun ehjiä kokonaisuuksia ja näin ainutlaatuisia. Täydennysrakentamista suunniteltaessa tämä tulee huomioida.”* Itse asuinalueita tarkastellaan tarkemmin täydennysrakentamista käsittelevässä kappaleessa 3.1.4. Muita mainittuja kulttuurihistoriallisesti tärkeitä alueita olivat muun muassa kartanoympäristöt, huvila-alueet, siirtolapuutarhat sekä muinaisjäännökset. Joissakin muistutuksissa puolustettiin lisäksi yleisellä tasolla Helsingin kulttuuriympäristöjen arvoja yksilöimättä tarkemmin, mitä alueita tarkoitetaan: *“-- väite luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen säilymisestä Helsingissä ei saa tukea nyt esillä olleen uuden yleiskaavaehdotuksen sisällöstä.”*

Osassa muistutuksista kulttuuriympäristöjä koskevia merkintöjä toivottiin varsinaiselle kaavakartalle. Rakennustaiteen Seura ry:n muistutuksessa pidettiin myönteisenä sitä, että valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on kaavaehdotuksen liitekartassa huomioitu oikeusvaikutteisina. Kaupungin raportissa kulttuuriympäristöjä koskeviin huoliin vastataan viittaamalla nimenomaan Kulttuuriympäristöt -teemakartan oikeusvaikutuksiin sekä kulttuuriympäristöä koskeviin kaavamääräyksiin.

Noin 630 muistutuksessa otettiin edes jossain määrin kantaa harrastusalueisiin. Tämä sisältää kaikki sellaiset harrastukset, jotka vaativat toimiakseen infrastruktuuria. Lukuun ei sisälly Malmin lentokentän ilmailuharrastus, jota käsitellään osana Malmin alueellista tarkastelua.

Näistä yli kuudestasadasta harrastusalueita koskevasta muistutuksesta valtaosa, noin 580, koski Tuomarinkylän harrastustoimintojen jatkumista. Koira- ja hevosharrastus vaadittiin säilytettäväksi toimintaedellytyksineen, eli tarvittavine maastoineen ja ympäristöineen itse harrastuskeskuksen liepeillä. Lisäksi muistutuksissa oltiin huolissaan urheilukenttien ja venesatamien kohtalosta: *“Pienvenesatamat ja pursiseurat ovat avainasemassa tuhansien helsinkiläisten vapaa-ajanvietossa ja niiden vaatimille laitureilla ja talvisäilytyspaikoille on varattava tilaa yleiskaavassa ja rahaa budjetissa.”* Erityisesti Lauttasaaren sijaitseva Pyrkän urheilukenttä sekä Lauttasaaren venesatamat koettiin uhatuiksi. Harrastusalueina esiin nousivat myös muun muassa Töölön Rajasaari, jonka kaavamerkintää toivottiin muutettavan ja alueen säilyvän melojien, veneilijöiden ja muiden toimijoiden työssijana. Myös erilaiset urheilupuistot, kuten Pirkkolan ja Laajasalon urheilupuistot, saivat muutamia mainintoja. Noin 15 muistutuksessa esitettiin jonkin harrastusalueen rakentamista. Näistä pääosa koski Helsingin golfkenttiä.

Taulukko 3. Eniten mainintoja saaneet säilytettäväksi ehdotetut ja toivotut kulttuuriympäristöt ja harrastusalueet.

KULTTUURIYMPÄRISTÖT	Mainintoja yhteensä
Malmin lentokenttä	228
Tuomarinkylän alue	155
HARRASTUSALUEET	
Tuomarinkylän vinttikoirakeskus ympäristöineen	505
Tuomarinkylän ratsastuskeskus ympäristöineen	283
Lauttasaaren Pyrkän kenttä	56
Lauttasaaren venesatamat	36

4.4. Täydennysrakentaminen

4.4.1. Asuinalueet

Yhteensä 234 muistutuksessa eli 16,3 prosentissa kaikista muistutuksista otettiin kantaa asuinalueiden täydennysrakentamiseen. Tarkastelussa asuinalueeksi määriteltiin sekä yksittäiset asuinalueet että laajemmin kaupunkilaisten asuinympäristö kaupunginosan tai koko kaupungin tasolla. Muistutuksissa täydennysrakentamisesta ja asuinalueiden tiivistämisestä puhuttiin usein rakentamistehokkuuteen tai korkeuteen viittaamalla, tai ylipäänsä viittamalla eri tavoin rakentamisen määrään alueella. Yhdessä muistutuksessa otettiin selvästi kantaa myös asuinpinta-alan pienentämiseen tiiviimmän asumisen mahdollistamiseksi.

Asuinalueiden tiivistämiseen kantaa ottaneista muistutuksista noin puolessa vastustettiin täydennysrakentamista. Eniten korostuivat Lauttasaari, Kumpula, Käpylä sekä Katajanokan, Herttoniemen ja Laajasalon asuinalueet (taulukko 4). Asuinalueille rakentamista vastustettiin pääosin siksi, että lisärakentamisen koettiin pilaavan alueiden nykyisen luonteen. Muistuttajat olivat huolissaan muun muassa rakennuskannan kulttuurihistoriallisten arvojen tai asuinalueen väljyyden ja vehreyden menettämisestä: *“Kaupunginosan liian voimakas tiivistäminen aiheuttaisi vakavaa haittaa saaren viheralueille ja meriluonnolle.”* Kumpulassa ja Käpylässä erityisesti puutalovaltaisuus nähtiin arvona, joka tulisi myös lisärakentamisessa huomioida. Lisäksi osassa muistutuksista koettiin täydennysrakentamisen voimakkuuden kohdistuvan kaavassa eri alueille epätasa-arvoisesti. Useimmin näin koettiin Lauttasaarella.

Taulukko 4. Muistutuksissa vähintään neljä mainintaa saaneet säilytettäväksi toivotut asuinalueet.

ASUINALUEET	Mainintoja yhteensä
Lauttasaaren asuinalueet	70
Kumpula	25
Käpylän eri asuinalueet	11
Katajanokan kärjen asuinalueet	10
Herttoniemen pientaloalueet	9
Oulunkylän rivitaloalueet	6
Laajasalon 1950-60 -luvun asuintalot	5
Jollaksen pientaloalueet	4
Pakilan pientaloalueet	4

Noin puolet täydennysrakentamiseen kantaa ottaneista salli asuinalueiden tiivistämisen joko täysin tai tietyin reunaehdoin. Tiivistämistä perusteltiin muun muassa ekologisuudella: *"Täydennys- ja tiivistysrakentaminen on hyvä, ekologinen ja järkevä tapa."* Sopiviksi täydennysrakennuspaikoiksi esitettiin muun muassa asemanseudut sekä Laajasalon, Pukinmäen ja Meri-Rastilan liikekeskusten ympäristöt. Monilla alueilla raideliikenteen ympäristöt koettiin hyväksi rakennuspaikoiksi tiiviille ja korkealle rakentamiselle, jotta viheralueet tai väljät pientaloalueet voidaan muualla säilyttää: *"Tervehdin ilolla korkeaa ja tiivistä uutta 'suurkaupunkimaista' kaupunginosaa, jos se auttaa säilyttämään ihastuttavat, tuuhean tummanvihreät ja heleän vaaleat metsämme toisaalla."* Yhteensä asuinalueiden tiivistämistä edes jollain tasolla sallivien osuus kaikista muistutuksista oli alle 10 prosenttia.

Joissakin muistutuksissa esitettiin, että esikaupunkialueet ovat jääneet varsinaisen kehittämisen ulkopuolelle ja toivottiin palveluiden ja liikenneyhteyksien turvaamista. Esimerkiksi Siltämäki-Suutarila -seura piti kaavaehdotuksen suunnitelmia pääosin positiivisina, mutta kenties jopa riittämättöminä alueen kehittämisen ja palveluiden turvaamisen kannalta. Myös Mellunmäessä ja Puotilassa täydennysrakentaminen erityisesti liikekeskustojen ympäristöissä nähtiin positiivisena, kunhan se toteutetaan asuinalueiden luonteet huomioiden.

Vaikka osassa muistutuksissa kannatettiin jo rakennettujen alueiden tiivistämistä uusien aluevarausten, kuten viheralueiden, rakentamisen sijaan, kaupunki ei näe tällaista täydennysrakentamista riittävänä turvaamaan asuntoja kasvavassa kaupungissa. Sen sijaan uusille alueille rakentaminen on kaupungin mukaan välttämätöntä asuntotarpeen täyttämiseksi. Kaupunki perustelee tätä sillä, että täydennysrakentaminen on hidasta eikä se maanomistuksesta tai tonttien olosuhteista ole aina mahdollista. Kaupunki kuitenkin toteaa, että täydennysrakentaminen on uusien alueiden rakentamista edullisempaa.

4.4.2. Toimitila-alueet

Yhteensä 68 muistutuksessa otettiin kantaa toimitila-alueiden tiivistämiseen (taulukko 5). Näistä 25 muistutuksessa vastustettiin toimitila-alueiden muuttamista asumiskäyttöön. Pääosa maininnoista koski Lauttasaaren palvelu- ja toimitila-alueita, erityisesti Vattuniemeä: *"Vattuniemen osalta yleiskaava tulee palauttaa luonnoksessa esitettyyn asuun, jossa viimeisiä toimitila-alueita ei sallita muuttaa asunnoiksi. Ei nukkumalähiöitä!"* Lisäksi esitettiin säilytettäväksi muutamia muita toimitila-alueita, kuten Herttoniemen, Roihupellon, sekä Teknos Oy:n ja Rudus Oy:n toimitilat.

Toimitila-alueita ehdotettiin rakennettavaksi 43 muistutuksessa. Näistä noin neljäsosa koski Herttoniemen teollisuusaluetta, josta toivottiin monipuolista asumista, palveluita, teollisuutta ja liikennettä yhdistävää kaupunkialuetta (taulukko 1). Tattarisuon toimitila-aluetta ehdotettiin kehitettävän monialaiseksi yrityspuistoksi, joka toimisi yhteistyössä Malmin lentokentän kanssa. Pitäjänmäellä alueen luonteen säilyttämistä yritys- ja teollisuusalueena korostettiin asuinrakentamisen ohella.

Taulukko 5. Muistutuksissa asuinrakentamiselta säilytettäväksi toivotut toimitila-alueet.

TOIMITILA-ALUEET	Mainintoja yhteensä
Vattuniemen toimitilat	15
Lauttasaaren palvelut ja työpaikat	4
Herttoniemen-Roihupellon toimitilat	2
Tattarisuon toimitilat	2
Konalan Ruduksen toimitilat	1
Teknoksen toimitilat	1

Muutamassa muistutuksessa esitettiin, että yleiskaavaehdotus ei tällä hetkellä tarjoa tarpeeksi monipuolisia kehityssuuntia Helsingin toimitila-alueille. Esimerkiksi kaavamerkintöjä kaivattiin joustavimmiksi sekä paremmin muutoksiin sopeutuviksi, jotta tyhjillään seisovia toimitiloja voidaan tarvittaessa muuttaa asunnoiksi tai asuntoja toimitiloiksi.

Toimitilojen muuttamista asunnoiksi kannattivat pääasiassa yksityishenkilöt, ja näkemystä perusteltiin muun muassa asuntopulan helpottumisella ilman merkittävien viher- ja virkistysalueiden menettämistä: *“Toimistorakennuksia on koko ajan tyhjillään valtavasti, mieluummin muutetaan ne asuinkäyttöön, kun tuhotaan kaupungin hienoimmat viheralueet ja harrastusmahdollisuudet”*. Edellä mainittujen toimitila-alueiden lisäksi asuinrakentamista ehdotettiin muutamissa muistutuksissa Koskelan sairaala-alueelle ja Koskelan varikkoalueelle. Joitakin yksittäisiä mainintoja saivat lisäksi Roihupellon teollisuusalue, Vattuniemen toimitila-alue, Keski-Pasilan ratapiha, Laajasalon öljysäiliöalue sekä Ruoholahden, Kalasataman ja Jätkäsaaren vanhat satama-alueet

4.5. Kaupunkibulevardit

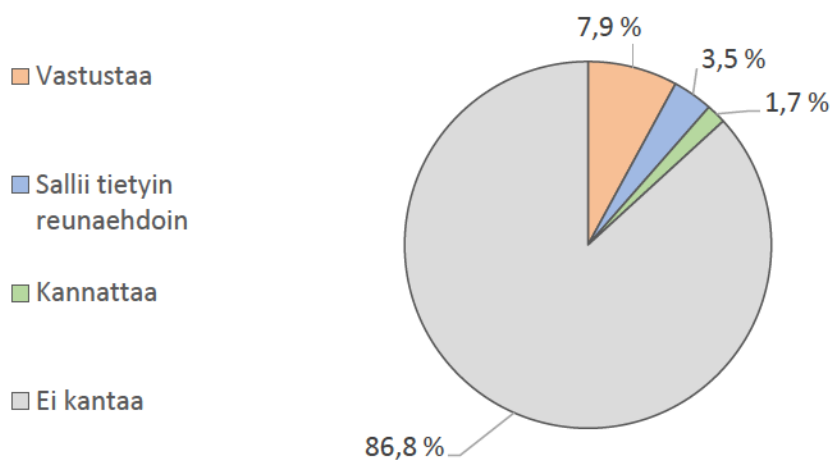
“Suhtaudumme epäilevästi kaupunkibulevardien positiiviseen vaikutukseen, kun asiaa tarkastellaan ympäristön, liikenteen ja viheralueverkoston kannalta.”

Yleiskaavaehdotuksen rakentamisvarauksista noin kolmannes on pyritty löytämään Helsinkiin johtavien sisääntuloväylien varsilta. Sisääntuloväylien muuttaminen niin kutsutuiksi kaupunkibulevardeiksi on osa kaupungin visiota verkostokaupungista, jossa kaupunkilaiset asuvat tiiviisti hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja palveluiden lähellä.

Kaupunkibulevardit nousivat teemana esiin 190 muistutuksessa. Näistä valtaosassa (114 kpl) vastustettiin kaupunkibulevardeja (kuva 6). Osa muistuttajista puhui vain tietystä kaupunkibulevardista, osa kaupunkibulevardeista kokonaisuutena. Vastustuksen syihin lukeutuivat muun muassa liian vähäiset

selvitykset liikenteeseen ja asumisviihtyvyyteen liittyen sekä melu- ja saastehaitat. Suomen hankalia sääolosuhteita pidettiin myös haasteena kaupunkibulevardien idean toteutumiselle. Isossa osassa muistutuksista syy bulevardien vastustukselle oli niistä johtuva viheralueiden tai rantojen rakentaminen. Tältä kannalta vastustusta herättivät erityisesti Länsiväylän ja Hämenlinnanväylän bulevardisointi. Kuitenkin myös Vihdintien ja Laajasalon bulevardisuunnitelmiin kohdistettiin kritiikkiä. Monessa muistutuksessa otettiin kantaa lisäksi siihen, ettei kaupunkibulevardeille ole esitetty kunnollista määritelmää. Tämä aiheuttaa epätietoisuutta ja epävarmuutta toteutuksen suhteen.

Suhtautuminen kaupunkibulevardeihin

Kuva 6. Muistutusten jättäjien suhtautuminen kaupunkibulevardeihin. Bulevardeihin kantaa ottaneita oli yhteensä 190 kappaletta (n. 13 %) kaikista muistuttajista.

Bulevardisointiin kantaa ottaneista muistutuksista 27 prosenttia (51 kpl), sallivat bulevardisoinnin tietyn reunaehdoin. Osa saattoi pitää bulevardeja lähtökohtaisesti hyvänä asiana, mutta tämänhetkisten suunnitelmien mukaan eivät niitä hyväksyisi. Ehtoina pidettiin muun muassa, että viheralueet ja rannat säästyvät rakentamiselta, merentäyttöjä ei toteuteta, joukkoliikenteen sujuvuus turvataan, bulevardia ympäröivän rakentamisen tehokkuutta lasketaan, terveyttä haittaavat melu- ja ilmanlaatuongelmat ratkaistaan tai kaupunkibulevardien kustannustehokkuus taataan. Lisäksi Haagassa toivottiin, että bulevardia aloitettaisiin vasta Vihdintien päässä, jotta Keskuspuisto säästyy rakentamiselta.

Yleisesti bulevardien koettiin olevan liian kyseenalaisia, sillä selvityksiä ei ole tehty tarpeeksi. Muistutuksissa esimerkiksi ehdotettiin, että suunnitelmissa valittaisiin ensin yhden sellaisen kaupunkibulevardin toteuttaminen, jonka suunnitteluvirheillä ei olisi korvaamattomia vaikutuksia. Näin välttäisiin tuhoamasta arvokasta kaupunkiympäristöä ja seuraavat bulevardisointihankkeet voitaisiin toteuttaa huolellisemmin

vaikutukset huomioiden. Lisäksi muistutuksissa huomautettiin, että kaupunkibulevardit tulisi toteuttaa jokainen yksilönään, eikä samaa suunnittelukaavaa voida käyttää eri alueilla.

Kaupunkibulevardisointia kannatettiin 25 muistutuksessa eli 13 prosentissa niistä muistuttajista, jotka kantansa ilmoittivat. Näistä osa piti kaupunkibulevardeja lähtökohtaisesti merkittävänä parannuksena urbaaniin kaupunkiympäristöön myös katutasossa, osa kannatti kaupunkibulevardien tuomaa tiivistä rakennetta, mikä säästää mahdollisimman paljon viheralueita.

Osassa muistutuksista viitataan Helsingin nykyisiin bulevardimaisiin katuihin, kuten Mäkelänkatuun tai Mannerheimintiehen, ja ihmetellään, ovatko ne eläviä ja viihtyisiä katuja. Joissakin muistutuksissa viihtyisää katutilaa heikentävänä tekijänä pidettiin raskasta liikennettä, etenkin Länsiväylällä. Muistutuksissa esimerkiksi kysyttiin, kuinka raskas liikenne Länsisatamasta voidaan sovittaa yhteen mielikuviin viihtyisästä kaupunkibulevardista saaste- ja meluongelmien takia.

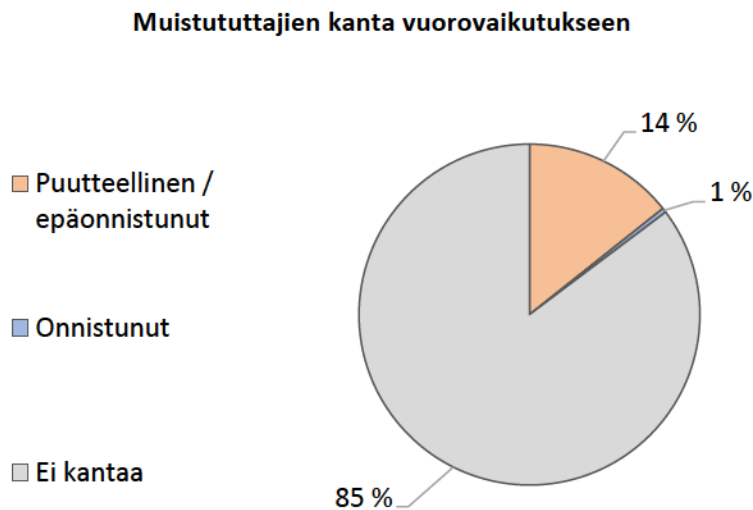
Kaupungin vuorovaikutusraportissa tuodaan varsin seikkaperäisesti muistutuksissa ilmenneitä ajatuksia koskien kaupunkibulevardeja ja muita liikenteellisiä ratkaisuja. Liikenneosion pääsisältö ei kuitenkaan ole muistutusten sisällön kuvaamisessa tai niihin vastaamisessa vaan liikenneratkaisujen selittämisessä. Siihen nähden, kuinka paljon kaupunkibulevardeihin ja muuhun liikenteeseen kantaa ottaneita muistutuksia oli, on kaupungin raportissa teemaa käsittelevä osio hyvin pitkälinen. Huomattavaa on, että kaupungin raportin mukaan bulevardeihin liittyvää maankäyttöä pidettiin muistutuksissa pääsääntöisesti hyvänä. Myönteisesti bulevardeihin suhtautuneiden osuus oli kuitenkin asiaa kantaan ottaneissa muistutuksissa vähemmistö.

5. Kaavan valmistelu ja vuorovaikutus

5.1. Vuorovaikutus ja vaikutusmahdollisuudet

"Miksi pieni ryhmä ihmisiä, kaavoittajat ja Helsingin kaupunginvaltuusto, rakentavat yleiskaavaehdotuksen kuntalaisten selkeän tahtotilan vastaisesti?"

Kaavaprosessin yleisenä heikkoutena on koettu aitojen vaikutusmahdollisuuksien puute. Yhteensä 212 muistutuksessa (15 % kaikista muistutuksista) otettiin kantaa yleiskaavaprosessin vuorovaikutukseen ja osallisten vaikutusmahdollisuuksiin. Näistä kuudessa vuorovaikutusta ja vaikutusmahdollisuuksia kuvailtiin onnistuneiksi (Kuva 7). Lopuissa 206 muistutuksessa vuorovaikutusta pidettiin puutteellisena tai epäonnistuneena. Yleisesti tyytymättömyyttä aiheuttivat osallisten näkemysten sivuuttaminen sekä koettu vaikutusmahdollisuuksien puute. Kaavaehdotusta toivottiin muutettavan vastaamaan paremmin asukkaiden toiveita.

Kuva 7. Muistutusten jättäjien kanta yleiskaavan vuorovaikutukseen ja vaikutusmahdollisuuksiin (n=1439).

"Kansalaisdemokratia ei Suomessa toimi ja ihmisten mielipiteille ei anneta mitään arvoa, juhlapuheista huolimatta."

Muistutuksissa tuotiin esille kollektiivisen tahdon sivuuttaminen. Kaupunkisuunnitteluvirastolle on yleiskaavaprosessin aikana toimitettu adresseja eri alueilta, mutta niiden ei ole koettu vaikuttavan päätöksentekoon. Erityisesti Malmin lentokentän rakentamista vastustavan yli 70 000 tuhatta nimeä keränneen, kaupungin mukaan epävirallisen kansalaisadressin huomiotta jättäminen koettiin demokratian

toteutumisen vastaiseksi. Runsaslukuisia adresseja oli lähetetty myös esimerkiksi Tuomarinkylästä, Lauttasaaresta ja Keskuspuistosta. Lisäksi kaupungin aiempien vuorovaikutus- ja asukaskyselyraporttien esitettiin sivuuttavan osallisten yhteistä tahtoa, sillä ne eivät muistuttajien mukaan ole välittäneet oikeaa kuvaa kaupunkilaisten mielipiteistä.

"Vuorovaikutustilaisuudet ovat olleet silmänlumetta ja ylhäältäpäin saneltua pakkosyöttöä."

Osassa muistutuksista esitettiin, että kaupungin järjestämät asukastilaisuudet olivat epäonnistuneita ja näennäisiä. Muistuttajat kertoivat, että asukastilaisuuksissa vallitsee yhteisen keskustelun ja asiantuntemuksen puute. Joidenkin muistuttajien mukaan tilaisuuksissa ei vastaanoteta kaupungin virallisesta kannasta eroavia mielipiteitä, eikä esimerkiksi Malmin lentokentän rakentamista vastustavien ole annettu vaikuttaa tilaisuuksissa. Monessa muistutuksessa koettiin, että päätökset yleiskaavasta oli tehty jo ennen kuin osallisille annettiin mahdollisuus vaikuttaa. Muistuttajilla oli tunne, että vaikka osallisia olisi kuultu, heitä ei ole kuunneltu. Lisäksi toivottiin erillisen viheralueisiin keskittyvän tilaisuuden järjestämistä.

"Maankäyttö- ja rakennuslain tavoite turvata osallistumismahdollisuus ja avoin tiedottaminen käsiteltävissä kaavoitusasioissa ei toteudu."

Yleiskaavaehdotukseen liittyvistä suunnitelmista tiedottaminen koettiin muistutuksissa puutteelliseksi. Erityisesti Kumpulan alueen asukkaat kokivat, että heitä ei ole informoitu avoimesti alueen suunnitelmista, ja että Kymintien metsäalueen rakentamissuunnitelmat tulivat asukkaille yllätyksenä. Kumpulan alueelta esitettiin useita asiaa koskevia hallintomenettelyvalituksia. Yleisesti muistutuksissa kannettiin huolta myös niin sanotun "hiljaisen enemmistön" ottamisesta huomioon suunnittelussa. Lisäksi tiettyjen asukasryhmien, kuten nuorien ja aktiivisten urbaania elämää viettävien asukkaiden ääni koettiin kuuluvan päätöksenteossa muita ryhmiä enemmän. Esimerkiksi maahanmuuttajien ja ikääntyvän väestön tarpeet eivät muistuttajien mukaan välity vuorovaikutusprosessissa riittävästi.

"Yhden valtuustokauden aikana on hyväksytty vuosikymmenien visio, käynnistetty ja suunniteltu yleiskaavatyö ja pyritään hyväksymään se ennen vaaleja. Näin ohitetaan demokraattinen vaikutusmahdollisuus asiaan kuntavaaleissa."

Joidenkin muistuttajien mielestä demokraattinen suunnittelu ei toteudu tilanteessa, jossa yleiskaavaehdotus käsitellään vain yhden valtuustokauden aikana. Muistuttajat kokivat, että näin menetellen kaupunkilaisilta evätään mahdollisuudet vaikuttaa oman kaupunkinsa kehitykseen vaaleissa. Rärkeimmillään muistutuksissa väitettiin kaupunkisuunnitteluviraston toimineen yleiskaavaprosessissa lainvastaisesti. Vuorovaikutukseen kantaa ottaneista muistutuksista 36 prosentissa viitattiin lainsäädäntöön, yleensä maankäyttö- ja rakennuslakiin. Kaupungin raportin mukaan kaavoituksesta on informoitu riittävästi ja lakisääteisesti.

Kaupungin raportissa ei vastata huolenaiheeseen asukkaiden ja yhteisöjen jättämien kommenttien ja aloitteiden huomiotta jättämisestä.

5.2. Kaavakartan esitystapa

”Miksi kaupunki haluaa hämätä kaupunkilaisia?”

Noin 10 prosentissa muistutuksista (146 kpl) otettiin kantaa yleiskaavaehdotuksen kaavakartan esitystapaan. Näistä kahdessa kiiteltiin strategisen yleiskaavan joustavaa luonnetta, jotta kaupungin kehittäminen olisi muuttuvissa olosuhteissa mahdollista. Yhteensä 144 muistutuksessa kanta yleiskaavaehdotuksen kaavakartan esitystapaan oli kuitenkin kriittinen.

Esitystapaa kritisoineista muistutuksista suuri enemmistö koski kaavakartan pikselimuotoa, joka koettiin epäselvänä ja tulkinnanvaraisena. 100 x 100 metrin ruuduista koostuva pikselikartta koettiin liian suurpiirteiseksi, vain suuntaa antavaksi ehdotukseksi, joka heikentää yleiskaavan ohjausvaikutusta. Huomautettiin, ettei oikeusvaikutteisen kaavakartan tulisi olla tulkinnanvarainen ja katsottiin, että esitystapa siirtää liikaa vastuuta ja valtaa asemakaavataso suunnittelulle. Joissakin muistutuksissa yleiskaavaehdotusta kuvattiin *”avoimeksi valtakirjaksi, joka mahdollistaa rakentaa kaupunkia miten tahansa”*.

Osa muistuttajista oli erityisen huolissaan siitä, ettei kaavakartta turvaa viheralueiden säilymistä jatkosuunnittelussa, ja erityisesti viheralueiden osalta toivottiin selkeämpiä kaavamerkintöjä. Osa muistuttajista vaati viheralueiden erottamista muista maankäytön alueista viivamerkinnällä sekä niiden merkitsemistä rakennettaviksi osoitettujen alueiden sisällä. Myös rantaviivoja vaadittiin merkittäväksi kartalle viivoina, eikä meren päälle ulottuvina pikseleinä, kuten Lauttasaaren pohjoisosassa oli toimittu. Nykyinen rantojen merkitsemistapa herätti muistutusten jättäjissä pelkoa merentäytön mahdollisuudesta. Lisäksi muistutuksissa vaadittiin viheralueiden saavutettavuuden turvaamista.

Osassa muistutuksista esitettiin huoli vierekkäisten pikseleiden monitulkintaisuutta kohtaan. Muistutuksissa vastustettiin sitä, että pikselimallinen kaavaesitys mahdollistaa rakentamisen levittäytymisen vieressä oleville pikseleille, esimerkiksi viheralueelle. Näissä muistutuksissa tuotiin esille, että pikseleihin pohjautuva esitystapa edistää nimenomaan rakentamisalueiden laajentamista, sillä on epätodennäköistä, että viheralue levittäytyisi rakennettavaksi osoitetun alueen päälle.

Viheralueiden ja rakennettavien alueiden esittämiseen kaivattiin tasa-arvoisempaa lähestymistapaa. Muistutuksissa muun muassa ihmeteltiin, miksi viheralueet esitetään kaavakartalla kaikki samanarvoisina, kun taas rakennettaville alueille on varattu useita eri pikselityyppejä. Esimerkiksi urheilukenttien, luonnontilaisten metsäalueiden tai ekologisten käytävien merkitseminen kaavassa samalla merkinnällä koettiin riittämättömäksi. Etenkin luonnonsuojelu- ja Natura-alueet toivottiin näkyviin oikeusvaikutteiseen yleiskaavakarttaan omina kokonaisuuksinaan.

Muistutuksissa todettiin myös, että kartan visuaalinen ilme vaikeutti yleiskaavan hahmottamista. Aluumerkintöjen värisävyt koettiin haastavaksi erottaa toisistaan, ja nimistön puuttumisen koettiin heikentävän alueiden tunnistamista kaavakartalla. Muutamit muistuttajat lisäksi toivoivat, että nykyiset rakennetut alueet erotettaisiin kaavakartalla, jotta yleiskaavan tuomat todelliset muutokset olisivat paremmin havaittavissa. Kaavan tuomia muutoksia ehdotettiin myös esitettäväksi kokonaan erilliselle

kartalle. Muutamissa muistutuksissa otettiin kantaa myös yleiskaavaehdotuksen liitteinä olevien teemakarttojen esitystapaan ja karttojen puutteisiin.

Joissakin muistutuksissa vaadittiin selvitysalue-merkinnän käyttöön ottamista yleiskaavaehdotuksessa. Selvitysalueiksi vaadittiin tai ehdotettiin ennen kaikkea Tuomarinkylää, Malmin lentokenttää ja bulevardeiksi osoitettuja alueita sekä Melkkiä. Siirtolapuutarhat toivottiin puolestaan merkittävän erikseen omalla RP - siirtolapuutarha-/palstaviljelyalue -merkinnällä. Lisäksi ympäryskuntien maankäyttö toivottiin merkittävän näkyväksi kaavakartalle.

5.3. Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit

"Kaavaa ei ole selvitetty sillä tarkkuudella mitä laki oikeusvaikutteiselta yleiskaavalta edellyttää."

Yhteensä 191 muistutuksessa (13,3 %) otettiin kantaa selvitysten tai vaikutusten arvioinnin toteutumiseen yleiskaavaehdotuksessa. Näistä 189 muistutuksen kanta selvitys- ja valmistelutyötä kohtaan oli kriittinen. Kahdessa muistutuksessa todettiin, että yleiskaavaehdotus perustuu onnistuneesti laajaan tausta-aineistoon ja selvitystyöhön.

Teemoittain eniten (55 kpl) muistutuksissa kritisoitiin kaupunkibulevardien valmistelua. Muistuttajat kokivat, että kaupunkibulevardien talous-, liikenne- ja ympäristövaikutuksia ei ole selvitetty riittävästi. Huolet koskivat esimerkiksi ilmanlaatu- ja meluhaittoja, liikenneturvallisuutta, eri liikennemuotojen ja erityisesti yksityisautoilun sujuvuutta, Suomen sääolosuhteiden vaikutusta sekä kustannusarvioita. Lisäksi kritisoitiin, että bulevardeja ollaan toteuttamassa samanlaisena ratkaisuna kaikille alueille ilman kunkin alueen ominaispiirteiden huomioimista. Monessa muistutuksessa todettiin, että kaupunkibulevardit tulisi merkitä kaavaan selvitysalueina.

Toiseksi eniten (48 kpl) muistutuksissa kritisoitiin Malmin lentokentän rakentamiseen liittyviä selvityksiä. Muistutuksissa huomautettiin, että kaupunki ei ole valmistelutyössään osoittanut vaihtoehtoista paikkaa lentokentän eri toimijoille. Osassa muistutuksista esitettiin, ettei Malmin lentokentän potentiaalia elinkeinoelämän ja innovaatioiden kannalta ole tutkittu riittävästi. Lisäksi oltiin huolissaan riittämättömistä luonto- ja kulttuurialueselvityksistä sekä lentokenttäalueen maaperästä, joka ei muistuttajien mukaan sovellu rakentamiseen ilman mittavia lisäkustannuksia. Niin ikään Malmin lentokenttää vaadittiin selvitysalueeksi yleiskaavassa.

Lauttasaaren eteläpuolella sijaitsevaa Melkin saarta koskevia selvityksiä kritisoitiin 25 muistutuksessa. Pääasialliseksi puutteeksi koettiin saarelle kohdennettujen liikennejärjestelyjen tarkastelun puuttuminen. Kymmenessä muistutuksessa huomautettiin Tuomarinkylään liittyvien selvitysten olevan riittämättömiä. Erityisesti huolta herättivät hevos- ja koirakeskusta palvelevan liikenteen järjestelyt sekä mahdolliset turvallisuusriskit eläinten, lisääntyvän liikenteen ja ihmismäärän yhteensovittamisesta. Sekä Melkille että Tuomarinkylän alueelle vaadittiin selvitysalue-kaavamerkintää.

Muita alueellisia selvityksiä kaivattiin esimerkiksi (mihin liittyen?) Vartiosaassa, maantäyttöihin liittyen Lauttasaassa, epäedullisen maaperän tutkimiseen Katajanokalla, sekä arkeologisiin tutkimuksiin Munkkiniemen virkistysmetsässä.

Osassa muistutuksista kaivattiin yleisesti laajempia viherympäristön vaikutusten arviointeja. Muun muassa lähiluonnon tuottamia terveyshyötyjä, luontoarvoja sekä yleiskaavan vaikutuksia luonnon virkistyskäyttöön ja ekologisen verkostoon ei koettu olevan tarpeeksi selvitetty. Muutamissa muistutuksissa korostettiin inhimillisten virkistysarvojen tarkastelun tarpeellisuutta tuottavuuslukujen sijaan. Lisäksi otettiin kantaa yleiskaavaehdotuksen sosioekonomisten vaikutusten puutteelliseen arviointiin koko Helsingin tasolla.

Joitakin yleiskaavaehdotuksessa käytettyjä perusteluja pidettiin muistutuksissa katteettomina. Tällaisia olivat muun muassa kaavassa käytetty väestöennuste, kadunvarsipalvelujen ja kauppakeskusten kannattavuuden kasvu, turismiin vetoaminen sekä pyöräilyn ja katukahvilakulttuurin yleistyminen. Muistuttajat kokivat väitteet epärealistisina muun muassa Suomen sääolosuhteista ja tulevaisuuden teknologian kehityksestä johtuen.

6. Alueellinen tarkastelu

Suurin osa muistutuksista (n. 1100 kpl) käsitteli vain jotakin tiettyä kaupunginosaa Helsingissä. Lopuissa käsiteltiin useampia alueita, koko Helsinkiä tai useamman kaupunginosan kattavaa kokonaisuutta, kuten Keskuspuistoa. Alueellisessa tarkastelussa keskityttiin kohteisiin, jotka ovat aiheuttaneet eniten keskustelua ja jotka nousivat muistutuksissa useimmin esille. On kuitenkin tärkeää muistaa, että myös kaikki muut alueet tulee ottaa tasavertaisesti huomioon kaavan valmistelussa ja päätöksenteossa.

Tässä osiossa tuodaan esille alueiden pääasiallinen sisältö tiivistetyssä muodossa. Tavoitteena on samalla selvittää, kuinka kaupungin raportti vastaa muistutusten sisältöä ja katsoa, miten kaupunki on vastannut muistutuksissa esitettyihin huoliin.

Yleisesti voidaan sanoa, että kaupungin vuorovaikutusraportissa referoidaan pääosin hyvin ja kattavasti muistutusten sisältöä. Joidenkin alueiden osalta aineistossa esiintyvien näkemysten kuvaus jää kuitenkin puutteelliseksi eikä kaikkiin esitettyihin huoliin tai kysymyksiin ole otettu kantaa asianmukaisella riittävyydellä. Tässä raportissa keskitytään siten aineistossa nousseisiin tärkeimpiin epäkohtiin, eikä muistutusten täysivaltaista referoimista koettu tässä raportissa tarpeelliseksi.

6.1. Tuomarinkylä

“Helsingissä ei ole paikkaa, jossa voi harrastaa koirien ja hevosten kanssa yhtä upeasti kuin Tuomarinkartanon mailla.”

Yhteensä 580 muistutuksessa otettiin kantaa Tuomarinkylää koskeviin suunnitelmiin. Osoitetietonsa antaneista yksityishenkilöistä 65 prosenttia oli pääkaupunkiseudulta ja loput muualta Suomesta. Ulkopaikkakuntalaisten suuri määrä selittyy sillä, että Tuomarinkylän harrastusalueet ovat laajasti käytössä, ja erityisesti vinttikoirakeskus houkuttelee alan harrastajia myös kauempaa.

Yksityishenkilöiden lisäksi 21 yhdistystä, 3 asunto-osakeyhtiötä, 5 yritystä ja yksi ryhmä (Pro Tuomarinkylä -liike) jättivät Tuomarinkylää koskevan muistutuksen. Kaupungin vuorovaikutusraportissa tuodaan esille Pro Tuomarinkylä -liikkeen muistutus ja siihen yhtyneiden tahojen määrä. Valtakunnalliset järjestöt, kuten Kennelliitto ja Ratsastajainliitto, jäävät kaupungin raportissa erikseen mainitsematta.

Yleiskaavassa esitetään, että Tuomarinkylän alue muuttuu osin asuntovaltaiseksi alueeksi ja Jokeri 2 -reitti linjataan Tuomarinkylän alueen halki. Pitkällä aikavälillä vinttikoirakeskukselle osoitettaisiin uusi paikka Tuomarinkylän pohjoisemmasta päästä.

Yli 90 prosentissa Tuomarinkylää koskevista muistutuksista otettiin kantaa koira- ja hevosharrastusten säilyttämiseen. Yhtä lukuun ottamatta näissä kaikissa vastustettiin harrastusalueita koskevia yleiskaavan rakennussuunnitelmia. Harrastuskeskusten haluttiin säilyvän kaikkine toimintaedellytyksineen, eli ratsastus- ja ulkoilumaastoineen, tarvittavine pelto- ja laidunalueineen sekä parkkipaikkoineen. Tuomarinkylä mainittiin lisäksi 11 muussa muistutuksessa, joissa ei erikseen käsitelty aluetta, mutta esitettiin Tuomarinkylän peltoja rakentamiseen (taulukko 1).

Tuomarinkylän hevos- ja koirakeskusten tarvitsemien alueiden säilyttämistä perusteltiin alueen merkityksellä lajien harrastamisen ja toiminnan kannalta, harrastuksiin liittyvillä virkistys- ja hyvinvointiarvoilla sekä muun muassa saavutettavuudella ja erilaisilla tasa-arvonäkemyksillä. Erityisesti koirakeskuksen säilymistä puolustettiin (taulukko 3).

Kaupungin vuorovaikutusraportissa huomautetaan, että kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti 3.12.2012 vinttikoirakeskus rajattiin asemakaavaehdotuksen nro 12072 ulkopuolelle. Tuolloin kaupunginhallitus kehotti kaupunkisuunnittelulautakuntaa selvittämään ulkopuolelle rajatun alueen täydennysrakentamismahdollisuuksia. Samalla päätettiin, että täydennysrakentamisen yhteydessä tulee turvata ratsastus- ja koiratoiminnan jatkuminen, kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen sekä alueen asema osana Helsinki-puistoa. Muistuttajien mukaan yleiskaava ei noudata annettuja reunaehtoja. Alueen yrittäjät ovat luottaneet päätökseen tehdessään investointeja ja muistuttajat katsovat yrittäjien oikeusturvan siksi vaarantuneen. Täydennysrakentamista alueelle kaupunki perustelee sillä, että *“uusi*

asuntovaltainen alue vahvistaa Helsinkiä raideliikenteen verkostokaupunkina sijoituessaan tulevaisuudessa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle, Raide-Jokeri 2:n varrelle.”

Kaupunki toteaa, että vinttikoirakeskus voi ensi vaiheessa toimia pitkälle nykyisellä paikallaan, ja pitkällä aikavälillä keskus on mahdollista siirtää pohjoisemmaksi. Kaupunki ei kuitenkaan vastaa suoraan kritiikkiin koskien uuden koirakeskuksen sijoituspaikan sopivuutta toiminnalle. Muistuttajien keskuudessa uutta pohjoisempaa sijoituspaikkaa moottoritien vieressä pidettiin kelvottomana, muun muassa melun sekä kisa- ja näyttelyaikaisten liikenne- ja pysäköintiongelmien takia. Osa muistuttajista piti siirtoa koirakeskuksen loppuna pitkällä aikavälillä, sillä keskuksen uudelleenrakentaminen vaatii varoja. *“Soveliaan sijoituspaikan lisäksi avoimena on, miten koirakeskuksen puitteiden uudelleen rakentaminen rahoitettaisiin.”* Nykyinen koirakeskus on rakennettu pitkälti talkootyövoimin, eikä kaupunki ole sitoutunut rahoittamaan uuden keskuksen rakentamista. Muistutuksissa ihmeteltiin, miksi elinvoimainen ja toimiva harrastuskeskus pitää siirtää ja näin tuhota.

Muistutuksissa oltiin huolissaan myös Tuomarinkylän liikenteen sujuvuudesta. Todettiin, ettei liikenteen järjestelyistä esimerkiksi harrastuskeskuksille ole tehty riittäviä selvityksiä. Huomautettiin, että hevos- ja koiratoiminta varusteineen edellyttävät riittävää liikenteellistä kapasiteettia. Muistuttajat huomauttivat, että varsinkin tapahtumien, kuten kilpailujen ja koiranäyttelyiden aikaan, tilapäisiä parkkipaikkoja tarvitaan runsaasti. Kaupungin vastauksen mukaan *“hyvien liikenneyhteyksien tuntumaan sijoittuvien, hyvin rakennettavaksi soveltuvien alueiden varaamista maantasoiksi tilapäispysäköintialueiksi ei kuitenkaan voida pitää mielekkäänä, vaan jatkosuunnittelussa tulee löytää tiivistyvän kaupungin tarpeisiin paremmin soveltuva ratkaisu.”* Kaupunki ei siis suoraan vastaa, mikä tällainen kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu voisi olla.

Muistutuksissa huomautettiin myös turvallisuusnäkökulmasta. Alueen turvallisuuden koetaan heikentyvän, jos lisääntynyt määrä asukkaita jakaa yhä pienemmän virkistysalueen hevosten ja koirien kesken. Lisäksi huomautettiin hevosten aiheuttamasta hajuhaitasta. Asutuksen rakentaminen liian lähelle hevoskeskusta voi muistuttajien mukaan aiheuttaa hajun takia erimielisyyksiä hevoskeskuksen ja asukkaiden välillä. Jättämällä tarpeeksi tilaa hevoskeskuksen ympärille vältetään kyseiset haasteet. Ratsastusreitistön osalta muistutuksissa todetaan, että toteutuessaan yleiskaavaehdotus supistaisi oleellisesti reitistöä. Kaupungin mukaan reitistö on mahdollista säilyttää rakentamisesta huolimatta vaihtelevana ja monipuolisena. Reitistön säilyttämistä on kaupungin mukaan tarkasteltu alueelle yleiskaavan tueksi laaditussa maankäyttötarkastelussa. Muistutuksissa kritisoidaan sitä, ettei tällaista tarkastelua ole heille toimitettu pyynnöstä huolimatta. Epäselväksi jää, mihin tarkasteluun kaupunki viittaa.

Osassa muistutuksista esitettiin, että yleiskaavaehdotuksen myötä tasa-arvo uhkaa heiketä. Kaupungin koettiin käsittelevän harrastusmuotoja eriarvoisesti ja kysyttiin, miksi golfharrastusta ja jäähalleja tuetaan, mutta koira- ja hevosharrastukselle ei anneta samoja mahdollisuuksia toiminnan edellytyksille. 29 prosenttia epätasa-arvon maininneista (38 muistuttajaa) piti kyseenalaisena myös sitä, että naisvaltainen koira- ja hevosharrastus ajetaan ahtaalle, kun taas miesvaltaiset jäähallipaikat säilytetään. *“Vähintä mitä*

tasa-arvoisten harrastusmahdollisuuksien eteen voidaan tehdä, on Tuomarinkylän vinttikoiraja ratsastuskeskuksen säilyttäminen nykyisessä käytössä.”

Osassa muistutuksista huomautettiin myös Tuomarinkylän maisema-arvoista. Esimerkiksi nostettiin kartanonmäen historialliset pellot, jotka koettiin olevan olennainen osa paitsi lähimaisemaa, myös kaukomaisemaa. Lisäksi ihmeteltiin, miten Tuomarinkartanon alue voi säilyttää kulttuurihistorialliset arvonsa tehokkaan asutuksen läheisyydessä: *”Yleiskaavaehdotuksen toteutuessa kartanonmäki jäisi kummajaiseksi hyvin tehokkaasti rakennetun kerrostalokeskittymän kylkeen.”* Vuorovaikutusraportissaan kaupunki viittaa tarkemman tason suunnitteluun ja vastaa, että *”Kulttuuriympäristön keskeisimmät arvot kartanonmäen ja Vantaanjokilaakson avoimeen maisemaan liittyen voidaan säilyttää. Ratkaisu edellyttää rakentamisen, harrastustoimintojen, pysäköinnin ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamista tarkemmassa suunnittelussa.”*

Muistutuksissa esitettiin myös huoli Jokeri 2-reitin linjauksesta Tuomarinkartanon peltöjen halki. Kaupunki muistuttaa raportissaan, että raidevaraus on ohjeellinen, ja Jokeri 2-reitin vaihtoehtoista linjausta pohjoisempaan (Kirkonkyläntien ja Vanhan Tuusulantien kautta) harkitaan jatkosuunnittelussa. Tätä pohjoisempaa linjausta toivottiin osassa muistutuksista.

Vajaassa 200 muistutuksessa on alueen säilyttämistä perusteltu myös nimenomaan luonnon virkistyskäytöllä. Lisäksi noin kolmanneksessa Tuomarinkylää koskevassa muistutuksessa tuotiin esille alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, kuten kulttuurihistoriallisesti tärkeät pellot ja Tuomarinkartanon alueen kuuluminen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Myös luontoarvot mainittiin osassa muistutuksista. Erään muistuttajan sanoin *”Peltoalue [Uusipelto] itsessään on arvokas linnustoalue ja samoin peltoa reunustavat metsät, Lystikukkula ja Siliuksenmäki. Lystikukkula on myös arvokas lepakkoalue. Näiden metsäisten mäkien silhuetti ja ehjät metsänreunat luovat luonnollisen taustan Tuomarinkylän kartanoalueelle.”* Huomautettiin myös, että *”Siliuksenmäen rakentaminen pirstoisi ekologisesti yhtenäisen luonnonalueen, jossa nyt on virkistyskäytön kannalta merkittävät ratsastus- ja kevyen liikenteen reitit.”*

Kaupungin raportin referointi muistutusten sisällöstä on pääosin onnistunut ja kuvaa muistuttajien huolenaiheita. Kaupunki vastaa joihinkin esitetyistä ajatuksista, mutta osaan viitataan jatkosuunnittelussa tehtävillä ratkaisuilla. Muistutuksissa kuitenkin koettiin, ettei yleiskaavan asettamien lähtökohtien pohjalta ole mahdollista turvata harrastustoiminnan jatkumista ja että keskeiset ratkaisut tulisi tehdä jo yleiskaavavaiheessa.

6.2. Malmi

”Malmin lentoasema on historiallisesti ja arkkitehtonisesti arvokas kokonaisuus, jonka suurin arvo on siinä, että se toimii edelleen alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan. Kenttä on merkittävä kaupunkitila, osa Helsingin identiteettiä ja kulttuurimatkoille kohde.”

Lähes kaikki Malmia koskevat muistutukset liittyivät Malmin lentokenttään. Lentokenttää koskevia muistutuksia oli yhteensä 248 kappaletta, kun taas muita Malmin kaupunginosaan liittyviä muistutuksia oli kahdeksan. Ne koskivat pääosin Savelanpuistoa ja Pihlajamäen viheralueita. Tämä osio keskittyy Malmin lentokenttää käsitteleviin muistutuksiin, joista 230 oli yksityishenkilöiden jättämiä. Lisäksi 11 yhdistystä, kolme yritystä ja kolme asunto-osaakeyhtiötä sekä yksi ryhmä jättivät Malmin lentokenttää käsittelevän muistutuksen.

Muistutusten pääasiallinen viesti oli rakentamisvarausten poistaminen lentotoimintaan tarvittavalta alueelta sekä lentokentän säilyttäminen lentotoiminnassa. Tätä esitettiin lähes kaikissa (193 kpl) Malmin kenttää koskevissa muistutuksissa.

Neljä muistuttajaa kannatti lentokentän ottamista rakennuskäyttöön. Lisäksi noin 30 lentokentän säilymistä kannattavista oli valmis hyväksymään alueen osittaisen rakentamisen, mikäli lentotoiminta samalla säilyisi: *“Lentokenttäaluetta pystytään kehittämään sillä tavalla, että sekä lentokenttä että asuintaloja pystytään alueelle sijoittamaan.”* Joissakin muistutuksissa tuotiin esille mahdollisuus toisen kiitotien rakentamiseen lentotoiminnan silti jatkuessa. Osassa myös kritisoitiin sitä, ettei kaupunki ole selvittänyt vaihtoehtoisia, lentotoiminnan ja rakentamisen yhteensovittamisen ratkaisuja. Kaupungin raportissa näkemykseen vastataan toteamalla, että toisen kiitoradan säilyttämistä on selvitetty jo vuonna 2001.

Lentokentän säilyttämistä perusteltiin pääosin lentotoiminnalla ja sen merkityksellä sekä kaupungin että koko maan lentotoimintojen kannalta. Todettiin, että Malmin lentokenttä on Suomen toiseksi vilkkain lentoasema, jolla on suuri merkitys harrasteilmailun, liikelentojen, työpaikkojen, pelastustoimen ja lennonopetuksen näkökulmasta. Alueen keskeinen sijainti nähtiin lentokentän etuna. Muistutuksissa tuotiin myös esille, ettei korvaavaa paikkaa ole löydetty ja katsottiin, että on tärkeää, että pääkaupungissa on yksi varalentokenttä. Lentoliikenteen katsottiin olevan kasvava liikkumismuoto tulevaisuudessa. Tähän liittyen joissakin muistutuksissa peräänkuulutettiin lentoliikenteeseen liittyvän teknologian kehittymisen parempaa huomioimista yleiskaavassa.

Lentokentällä katsottiin kokonaisuudessaan olevan paljon potentiaalia, jota ei ole voitu kehittää lentokentän epävarman tulevaisuuden ja rakennuskieltojen vuoksi. Alueella nähtiin olevan kehittymismahdollisuuksia erityisesti innovatiivisen elinkeinoelämän ja yritysten toimintakeskuksena sekä virkistyksen ja kulttuurihistorian kannalta. Osassa muistutuksista todettiin, ettei Malmin mahdollisuuksia ole täysimääräisesti huomioitu: *“Potentiaali, jota Malmin innovatiivinen ja rohkea käyttäminen tarjoaa, on nähdäkseni kokonaan selvittämättä.”*

Noin 190 muistutuksessa tuotiin esille lentokentän kulttuurihistoriallisia arvoja. Monessa muistutuksessa otettiin esille muun muassa lentokentän valinta kulttuuriperintöorganisaation Europa Nostran ja Euroopan investointipankin instituutin uhanalaisten kulttuuriperintökohteiden listalle. Lentokentän rakentamisen katsottiin olevan ristiriidassa myös lentokentän valtakunnallisesti tärkeän rakennetun kulttuuriympäristön

(RKY) statuksen kanssa. Osassa muistutuksista todettiin myös, että kenttä on arvokas nimenomaan edelleen toiminnassa olevana: *“Malmin lentoasema on historiallisesti ja arkkitehtonisesti arvokas kokonaisuus, jonka suurin arvo on siinä, että se palvelee edelleen erinomaisesti alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan.”* Kentän kulttuurihistoriallisten arvojen huomioimiseen kaupunki vastaa viittaamalla kaavarungon valmisteluun.

64 muistuttajaa toivoi Malmin lentokentän säilymistä myös luonnon virkistyskäytön näkökulmasta. Muistutuksissa painotettiin, että lentokenttä ja sitä ympäröivät viheralueet ovat ainoat laajat virkistysalueet Koillis-Helsingissä. Virkistyskäytön käyttöastetta kuvattiin korkeaksi ja mahdollisuuksia ulkoiluun ja luontoharrastuksiin monipuolisina. Lentokentästä puhuttiin myös ainutlaatuisena avoimena maisemana: *“Malmin lentokenttä on meidän henkireikäme ja meidän merenrantamme.”* Kaupungin vuorovaikutusraportissa näkemyksiin vastataan viittaamalla Malmin alueelle tehtyyn kaavarunkoon ja toteamalla että: *“Osa nykyistä kenttää ympäröivistä metsäisistä alueista on osoitettu kaavarungossa virkistysalueena säilytettäväksi.”* On huomionarvoista, että lentokentän alueen säilyttämistä nimenomaan viheralueena toivottiin neljänneksi eniten kaikista muistutuksissa esitetyistä alueista (taulukko 2). Tässä mielessä kaupungin vastaus muistuttajien huoleen jää pintapuoliseksi.

Yksi keskeinen asia, jota muistutuksissa kritisoitiin, oli Malmin lentokenttää koskevan vuorovaikutuksen ja vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen. Muistutuksissa katsottiin, että: *“Vahva kansalaismielipide tukee lentokentän säilyttämistä.”* ja ettei kaupunkilaisten mielipidettä asiassa ole kuunneltu. Kansalaisadressin ja Suomen suurimman kuntalaisaloitteen sivuuttamista pidettiin merkinä kansalaisdemokratian toimimattomuudesta. Kaupungin raportissa tuodaan esille adressin olemassaolo, mutta ei vastata muistuttajien huoleen mielpiteiden sivuuttamisesta.

Lentokentän säilyttämistä perusteltiin myös monella muulla argumentilla, kuten maaperän soveltumattomuudella sekä selvitysten riittämättömyydellä. Muistutuksissa tuotiin esille myös alueen luontoarvoja, kuten uhanalaista ja harvinaista lajistoa. MaTaPuPu Birding Society -yhdistyksen mukaan nimenomaan eri luontotyyppien kokonaisuus on luontoarvojen kannalta tärkeää: *“Lentokentän avoin niittyalue ja sitä ympäröivät metsäalueet, erityisesti Tattarisuon metsä, muodostavat yhtenäisen luontokokonaisuuden, jonka osat ovat toisistaan riippuvaisia.”* Kaupunki vastaa luontoarvojen turvaamiseen toteamalla, että arvot otetaan huomioon asemakaavoituksessa.

6.3. Vartiosaari

“Jokainen, joka on käynyt Vartiosaarella, ymmärtää luonnon ja kulttuurihistoriallisen aarteiden merkityksen. Tuskin missään on näin upeaa lähes koskematonta paratiisia.”

Vartiosaaren otettiin kantaa yhteensä 51 muistutuksessa. Muistutusten jättäjistä 36 oli yksityishenkilöitä, 11 yhdistyksiä, 3 ryhmiä sekä yksi yritys. Yhtä muistutusta lukuun ottamatta kaikissa Vartiosaarta

koskeneissa muistutuksissa vastustettiin alueelle suunniteltua asuinrakentamista. Yleisin muistutusten jättäjien huoli oli Vartiosaaren luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvojen menettäminen. Muistutuksissa vastustettiin sekä asuinrakentamista että saaren läpi kaavailtua pikaraitiotielinjausta. Muistuttajien mukaan Vartiosaaren arvo perustui nimenomaan erilaisten arvojen yhdistymiseen alueella: *”Vartiosaari on kaupunkilaisille tärkeä henkireikä, jossa luonto, saaristomaisema ja huvilakulttuuri hienosti yhdistyvät”*.

Vartiosaaren säilyttämistä rakentamattomana perusteltiin ennen kaikkea saaren virkistys- ja luontoarvoilla. Saarta pidettiin kaupunkilaisten tärkeänä merellisenä ulkoilukohteena sekä lajistoltaan arvokkaana luonnonympäristönä. Vartiosaari nimettiin tärkeäksi lepakoalueeksi, jonka rakentaminen katkaisisi oleellisesti itäisen saariston ekologisen vihervyöhykkeen. Metsävaltainen rakentamaton saari nähtiin jo sellaisenaan itseisarvoisena Helsingissä.

Vartiosaaren ainutlaatuisuutta korostettiin myös kulttuurihistoriallisista syistä, sillä saaren rantavyöhykkeitä ympäröi huvilarakennusten ketju. Kulttuurihistoriallisen luonteen säilyttämisessä vedottiin sekä valtakunnallisiin RKY-merkintöihin että museovirastolle annettuun vastineeseen. Lisäksi huvilarakennusten osalta suunnitelman koettiin rikkovan rakennusperintölakia. Kaupunki vastasi vetoomuksiin toteamalla, että kulttuuriperinnön arvot ovat sovitettavissa yhteen rakentamisen kanssa tarkemmassa suunnitteluvaiheessa. Lisäksi kaupungin mukaan muun muassa kulttuuriympäristöä ja luontoalueita koskevat selvitykset tehdään käynnissä olevan Vartiosaaren osayleiskaavan yhteydessä, joten koko kaupunkia koskevan yleispiirteisemmän yleiskaavan osalta selvitykset on tehty riittävästi.

Vaikka muistutuksissa pääosin vastustettiin Vartiosaaren rakentamista, muistuttajat eivät toivoneet kohteen museoimista kaupunkilaisten käytön ulottumattomiin. Osassa muistutuksista toiveena oli päinvastoin saaren ottaminen laajempaan virkistyskäyttöön esimerkiksi saavutettavuutta parantamalla: *”Mielestäni Vartiosaari tulisi jättää rakentamatta. Se sopisi täydellisesti Itä-Helsingin ’Seurasaareksi’. Kevyen liikenteen silta/sitoja sinne, ja joku pururata ympäri.”* Muistutuksissa ehdotettiin lauttaliikenneyhteyksien parantamista, mutta myös esimerkiksi kevyenliikenteen sillan rakentamista. Muutamissa muistutuksissa toivottiin saaren virkistystoiminnan kehittämistä.

Joissakin muistutuksissa tuotiin esille Vartiosaaren ja koko itäisen saaristovyöhykkeen merkitys Helsingin imagolle merellisenä pääkaupunkina, ja saarella nähtiin potentiaalia myös Helsingin kehittyvälle matkailulle: *”Kun kävin viimeksi saarella elokuussa, törmäsin muutamaankin ulkomaalaiseen turistiin, joille saari tuntui olevan melkoinen elämys.”* Matkailuelinkeinon näkökulmasta kaupunki nostaa esiin maisemallisesti laadukkaan yleiskaavaehdotuksessa esitetyn Vartiosaaren läpi kulkevan saaristoraitiotien reitin merkittävyyttä. Muistuttajien mielestä suuret joukkoliikennesillat kuitenkin nimenomaan selvästi heikentäisivät merellisen saaristoalueen virkistys- ja maisema-arvoja.

Kaupungin vuorovaikutusraportin mukaan *”Huomattavaa on, että muistutuksissa löytyy myös Vartiosaaren rakentamista puoltavia kannanottoja”*. Raportissa ei kuitenkaan riittävästi eritellä, minkälaista rakentamista muistutuksissa tarkoitetaan. Muistutuksista yhdessä kannatettiin kaavan mukaista asuinrakentamista, kun taas niissä muutamassa muistutuksessa, joissa rakentamista ehdotettiin, oli kyse

pienimuotoisen rakentamisen sallimisesta tukemaan alueen virkistyskäyttötoimintoja. Tällaisia olivat esimerkiksi kahvilan ja kuivakäymälöiden rakentaminen. Tässä suhteessa kaupungin raportti antaa hieman harhaanjohtavan kuvan rakentamista kannattavien lukumäärästä.

Osassa muistutuksista esitettiin, että yleiskaava on Vartiosaaren osalta vastoin voimassa olevaa maakuntakaavaa. Kaupunki viittaa tässä yhteydessä vastineeseensa koskien ELY-keskuksen ja Uudenmaanliiton lausuntoja. Vastineessaan kaupunki toteaa, ettei rakentamisella heikennetä alueen valtakunnallisia tai maakunnallisia arvoja. Kaupunki katsoo, että yleiskaavan tavoitteet noudattavat maakunnallisia ja seudullisia tavoitteita. Kaupungin mukaan kyse on maakuntakaavan tulkinnasta ja täsmentymisestä. Kaupunki perustelee ratkaisua vetoamalla valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, joiden mukaan erityisesti Helsingin seudulla tulee kehittää raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Lisäksi kaupunki katsoo, että maakuntakaavat näyttäytyvät joltain osin liian tarkkarajaisesti laadittuina ohjatakseen kaupungin pitkälle ulottuvaa visiota, jollaiseksi yleiskaava on tarkoitettu.

6.4. Keskuspuisto

“Keskuspuisto on koko Helsingin keuhkot, jossa kaupunkilaiset voivat ulkoilla ja harrastaa liikuntaa ympäri vuoden.”

Keskuspuistoon otettiin kantaa 76 muistutuksessa. Muistuttajista 55 oli yksityishenkilöitä, 17 yhdistystä, kolme asunto-osakeyhtiötä ja yksi ryhmä. Yhdistysten osuus oli muihin muistutusalueisiin verrattuna poikkeuksellisen suuri. Sen lisäksi, että Keskuspuistoon viitattiin muistutuksissa suoraan, joissakin muistutuksissa puhuttiin Keskuspuiston osa-alueista, kuten Maunulan ja Metsälän metsistä. Yhteensä voidaan sanoa, että noin 80 muistutuksessa otettiin kantaa Keskuspuistoon tai siihen liittyviin metsäalueisiin.

Keskeinen huoli Keskuspuistoa koskevissa muistutuksissa oli puiston reuna-alueiden rakentaminen. Yleiskaavaehdotuksessa Hämeenlinnanväylä on suunniteltu muutettavan kaupunkibulevardiksi, jonka varteen sijoittuu tiiviisti rakennettuja asuinkortteleita palveluineen ja työpaikkoineen. Rakentaminen levittyisi Keskuspuiston alueelle, mikä muistutuksissa koettiin tarpeettomaksi ratkaisuksi bulevardisoinnin kannalta. Keskuspuiston kaventamisen koettiin heikentävän alueen virkistys- ja luontoarvoja, ja muistutuksissa vaadittiin rakentamisvarausten poistamista. Joissakin muistutuksissa ehdotettiin, että kaupunkibulevardi voisi alkaa vasta Vihdintien kohdalta, jolloin luontoarvot tulisivat paremmin turvatuiksi. Huomattavaa on, että monessa muistutuksessa ei vastustettu itse bulevardisointia, vaan siitä johtuvan rakentamisen levittäytymistä Keskuspuiston alueelle.

Kaupunkisuunnitteluvirasto perustelee Keskuspuistoon rakentamista bulevardisointiin liittyvillä investoinneilla sekä meluhaittojen vähentymisellä. Alue on kaupungin mukaan osaksi liikenerampeja ja nykyistä liikennealuetta. Erityisesti pikaraitiotielinjan mittavat investoinnit vaativat kaupungin mukaan riittävää asukasmäärää ja rakentamista. Melun osalta kaupunki esittää, että Keskuspuiston tilanne paranee bulevardisoinnin myötä. Joissakin muistutuksissa tuotiin esille ajatuksia, joiden mukaan Helsingin kaupunki kaunistelee Keskuspuiston ”kehittämistä” sekä vähättelee puiston kaventamisen suuruutta. Muistutusten joukossa oli myös muutama, joissa oltiin valmiita sallimaan kapea rakentaminen Keskuspuiston laiduille.

Keskuspuiston asema yhtenä Helsingin arvokkaimmista viher- ja ulkoilualueista välittyi muistutuksista. Muihin Helsingin viheralueisiin verrattuna Keskuspuistolla koettiin olevan ainutlaatuinen status kaupunkilaisten keskuudessa: *”Se [Keskuspuisto] on myös harvoja luontoalueita meren lisäksi, josta on tullut osa monien helsinkiläisten identiteettiä.”* Monessa muistutuksessa vaadittiin Keskuspuiston turvaamisen asettamista korkealle kaupungin asenteissa: *”Keskuspuistoa on suojeltava rakentamiselta (kuten muissakin suurkaupungeissa keskuspuistoja on suojeltu, esim. New York, Lontoo). Kaadettua metsää ei saada enää takaisin, kun tullaan katumapäälle. Lapsillammekin on oikeus metsään ja luontoon, myös tulevaisuudessa.”*

Monet muistuttajat viittasivat Keskuspuiston korkeaan käyttöasteeseen: *”Kesäisin on juoksijaa, kävelijää, pyöräilijää, ratsastajaa ja talvella hiihtäjää, kävelijää, juoksijaa, pyöräilijää ja ratsastajaa. Ikähaitari 0–80 v.”* Virkistyskäytön näkökulmasta kaupunki perustelee Keskuspuiston rakentamista Helsingin yliopiston, Aalto yliopiston ja Helsingin kaupungin teettämällä liikkumisselvityksellä, jonka mukaan Keskuspuiston aktiivisimmin käytetyt reitit sijoittuvat puiston keskiosiin. Muistutuksissa nousi esiin kuitenkin jo nyt huoli Keskuspuiston suuresta käyttöpaineesta, etenkin, kun Helsingin asukasmäärän oletetaan kasvavan tulevaisuudessa: *”jo nyt meinaa olla ahdasta, kun kaikki joutuvat olemaan samojen teiden ja polkujen varassa.”* Säilyttääkseen Pirkkolan virkistysalueen mahdollisimman laajana, kaupunkisuunnitteluvirasto on kaavaehdotusta koskevissa käsittelyissään supistanut rakentamisaluetta Pirkkolan kohdalla. Muistutuksissa korostui myös Keskuspuiston hyvä saavutettavuus ja merkitys metsäisenä alueena kaupungin sisällä. Keskuspuiston tarjoamat hyvinvointihyödyt koettiin merkittäviksi: *”Koko Keskuspuiston merkitys helsinkiläisille viihtyvyyden ja terveellisyden kannalta on mittaamaton.”*

Kaupungin raportin mukaan Keskuspuiston asema tärkeänä ulkoilualueena ja ekologisena yhteytenä on jo vuosikymmeniä ollut suunnittelussa vahva, ja Keskuspuiston yhtenäisyys on turvattu aiemmissa kaavoissa. Raportissa esitetään, että Keskuspuiston keskeisimmät virkistys- ja luontoarvot sekä yhtenäisyys on mahdollista säilyttää hyvällä suunnittelulla. Ekologista yhteyttä suojellakseen kaupunki on tarkistettua yleiskaavaehdotusta koskevassa käsittelyssä pienentänyt asuntovaltaista aluetta A1 kahdeksan ruutua Metsäläntien pohjoispuolelta.

6.5. Lauttasaari

Lauttasaarta koskevia muistutuksia oli yhteensä 131 kappaletta. Muistutusten jättäjistä 101 oli yksityishenkilöitä, 19 asunto-osakeyhtiötä, 10 yhdistystä ja yksi ryhmä. Lauttasaarella keskeisimmäksi huolenaiheeksi nousivat kaupunginosan viher- ja merialueille kohdistetut rakentamissuunnitelmat, asuinalueiden tiivistäminen sekä kaupunkibulevardi. Säilytettäväksi esitettyjen viheralueiden mainintoja kertyi 302 kappaletta.

Muistutuksista välittyi vaatimus viheralueiden säilyttämisestä erityisesti Lauttasaaren pohjois- ja koillisosissa, kuten Kotkavuorella ja Koirakivenniemellä. Pääasiassa muistuttajat olivat huolissaan merellisten virkistysalueiden, kuten saarta kiertävien rantaraittien säilymisestä. Lisäksi Myllykallion ja Länsiulapanniemen viheryhteyden säilyttämistä koskemattomana metsäalueena esitettiin. Useissa muistutuksissa toivottiin viheralueiden, viheryhteyksien sekä rantaviivan selvää merkitsemistä kaavakartalle. Lisäksi vaadittiin rakentamispikseleiden poistamista merialueen päältä, jotta merentäyttöjä ei toteutettaisi. Nykyiset merkinnät aiheuttivat muistuttajissa epävarmuutta viher- ja merialueiden säilymisestä jatkosuunnittelussa.

Lauttasaaren muistutuksissa korostui vastustus Länsiväylän bulevardisointia kohtaan. Sisääntuloväylän muuttamista katu ympäristöksi vastustettiin monista eri syistä, mutta näistä keskeisimpiä olivat viher- ja merialueiden rakentaminen, puutteelliset selvitykset esimerkiksi terveysvaikutuksista sekä läpikulkuliikenteen lisääntyminen muualla Lauttasaarella. Osassa muistutuksista ehdotettiin bulevardeiksi osoitettuja alueita selvitysalueiksi. Muistutusten joukossa oli muutamia, jotka pitivät bulevardisointia myönteisenä joko täysin tai tiettyjä reunaehtoja vastaan. Lisäksi joissakin muistutuksissa ehdotettiin, että bulevardisoinnin sijaan Länsiväylä voitaisiin kattaa ja tämän päälle rakentaa muun muassa asuntoja. Kaupungin mukaan moottoriväylän bulevardisointi nimenomaan tuo Lauttasaaren pohjoisosan eristyksessä olleet ranta-alueet kaupunkilaisten käyttöön.

Merellisyys ja vihreys nähtiin merkittävänä arvoina Lauttasaaren omaleimaisuuden kannalta. Näiden arvojen säilyttämiseksi myös Lauttasaaren täydennysrakentamista pääosin vastustettiin. Lauttasaaren asuinalueita esitettiin säilytettäväksi entisellään noin 70 muistutuksessa. Asuinalueiden säilyttämistä perusteltiin vehreyden lisäksi asumisväljyydellä, maisema-arvoilla sekä arkkitehtonisella yhtenäisyydellä. Kantakaupunkimainen rakentaminen sallittiin ainoastaan metrojen sisäänkäyntien välittömään läheisyyteen, ja käytännössä kaikkialla muualla vaadittiin rakentamisen tehokkuuden alentamista. Vattuniemen toimitilojen muuttamista asunnoiksi pääasiassa vastustettiin, jotta kaupunginosa ei muutu *”nukkumalähiöksi”*.

Lauttasaaren asukkaat olivat huolissaan myös alueen harrastusmahdollisuuksien heikkenemisestä. Harrastusalueita puolustettiin lähes sadassa muistutuksessa. Monissa muistutuksissa ihmeteltiin, miksi Pyrkän urheilukentän alue on osoitettu lisärakentamiseen, kun se on vasta hiljattain kunnostettu ja erittäin

käytetty. Lisäksi Lauttasaaren venesatamien rakentamista etenkin Lemislahden osalta vastustettiin. Veneily koettiin olennaiseksi osaksi Lauttasaaren merellisyyttä.

Useissa muistutuksissa tuotiin esiin, ettei Lauttasaarta kohdella Helsingissä alueellisesti tasa-arvoisesti: *“Lauttasaarella kasvutavoitteet ovat suhteettoman suuria verrattuna muihin vanhoihin kaupunginosiin”*. Muistuttajat osoittivat huolta alueen palveluiden ja virkistysalueiden riittävydestä Lauttasaaren asukasmäärän kasvaessa valtavasti. Useissa muistutuksissa otettiin lisäksi esiin, että Lauttasaaren peruspalvelut, kuten koulut ja päiväkodit, ovat jo nyt jääneet jälkeen kasvaneen asukasmäärän edellyttämästä kehityksestä. Monet lauttasaarelaiset kokivat, että alueen asukkaiden mielipiteitä tai toiveita ei vuorovaikutusprosessissa ole huomioitu. Kaupungin vuorovaikutusraportissa todetaan, että Lauttasaaren viheralueiden osalta on tehty muutoksia kaavakarttaan.

Monissa Lauttasaareen kantaa ottaneista muistutuksissa esitettiin näkemyksiä myös Lauttasaaren eteläpuolella sijaitsevasta Melkin saaresta. Melkin saari toivottiin säilyvän viheralueena ja avoimessa virkistyskäytössä. Joissain muistutuksissa ehdotettiin saaren kehittämistä virkistyskäytön näkökulmasta. Melkkiä koskevat selvitykset koettiin muistutuksissa puutteellisiksi, erityisesti tulevaisuuden liikennejärjestelyiden kannalta. Melkin saarta vaadittiin merkittäväksi selvitysaluemerkinnällä kaavakarttaan.

6.6. Kumpula

“Metsä antaa oivallisen mahdollisuuden liikkua luonnossa lähellä omaa kotia ja tutkia metsän monimuotoisuutta turvallisesti. Se toimii myös mahtavana ystävien tapaamis- sekä picnic-paikkana. Siellä on myös pientenkin lasten hyvä olla ja hioa metsässä olemisen taitoa turvallisesti, sillä siellä ei ole moottoroituja ajoneuvoja vaarantamassa turvallisuutta. Se on perheystävällinen paikka. Mikään ei voi korvata metsästä saatuja kokemuksia ja rauhantunnetta sieluun ja kokonaisvaltaisesti.”

Kumpulan alueeseen otettiin kantaa 87 muistutuksessa. Yksityishenkilöiden lisäksi muistuttajien joukossa oli asunto-osakeyhtiö, kaksi talotoimikuntaa sekä kolme yhdistystä. Muistutukset koskivat pääosin Kumpulan viheralueita, kuten Vallilanlaaksoa ja Mäkelänkadun vartta. Määrällisesti selvästi eniten otettiin kuitenkin kantaa Intiankadun, Koskelantien ja Kymintien välisen metsäalueen rakentamiseen. Muistutuksissa korostui metsän tärkeys kaikille avoimena luontoalueena, jonka käyttö on ilmaista virkistystä. Metsä koettiin alueen asukkaille korvaamattomaksi lähivirkistysalueeksi, jota käyttävät ahkerasti myös alueen päiväkodit ja koulut. Metsän merkitystä asukkaiden tärkeänä sosiaalisena ja liikunnallisena kohtaamispaikkana myös painotettiin. Metsien saavutettavuudella koettiin olevan tärkeitä hyötyjä: *“Kun metsä on käyttäjiään lähellä ja helposti saavutettavissa, siitä on tehokkain kasvatuksellinen ja kansanterveydellinen hyöty.”*

Kumpulan viheralueet nähtiin merkittävänä osana asuinalueen identiteettiä. Muistutuksissa vaadittiin Kumpulan luonteen säilyttämistä viherkaupunkialueena, ja tehokasta rakentamista alueelle vastustettiin. Myös alueen kulttuurihistorian vaalimista korostettiin. Muutamissa muistutuksissa sallittiin Kumpulan alueen tiivistämistä, mikäli se tehdään ympäristöä kunnioittaen esimerkiksi puutalorakentamisella.

Kaupungin vuorovaikutusraportissa tunnistetaan metsän tärkeys alueen asukkaiden virkistysalueena, mutta jätetään mainitsematta joitakin oleellisia metsän säilymistä perustelevia näkökulmia, kuten metsäalueen luontoarvot sekä luontokasvatuksellinen merkitys. Kaupunki perustelee metsäalueen rakentamista sen kytkeytymisellä Lahdenväylän bulevardikaupunginosaan, jolloin metsäalue muuntuu viheryhteydeksi Kustaa Vaasan puiston ja siirtolapuutarhan välille. Viheryhteyden tarkemman luonteen esitetään määräytyvän jatkosuunnittelussa. Lisäksi raportissa todetaan, että lähimetsällä ei ole erityisiä suojeluarvoja. Muistuttajien mukaan metsän arvo monipuolisena luonto- ja virkistysalueena on kuitenkin asukkaille mittaamaton.

Kumpulaa koskevissa muistutuksissa korostuivat lisäksi näkemykset vuorovaikutusprosessin toimimattomuudesta. Asukkaat kokivat, että heidän toiveita ei kuunneltu eikä heitä informoitu tarpeeksi aluetta koskevista suunnitelmista: *"Kaavoitusta on suunniteltu kysymättä ja tiedottamatta asiasta alueen asukkaita"*. Kymintien metsäalueen osalta useat muistutusten jättäjät esittivät myös hallintomenettelyvalituksia. Kaupunki kuitenkin toteaa suunnitelmista tiedottamisen toteutuneen lakisääteisesti ja muistuttaa asukkaita mahdollisuudesta hakea muutosta yleiskaavapäätökseen hallinto-oikeudelta myöhemmin.

6.7. Oulunkylä

"Tiivistyvä kaupunki tarvitsee aivan oikeita pieniä metsäalueita virkistyskäyttöön, ei vain pieniä puistoja ja pirstaleisia viheralueita."

Oulunkylän alueeseen otti kantaa 165 muistuttajaa. Näistä yksityishenkilöitä oli 150, asunto-osakeyhtiöitä kuusi ja yhdistyksiä yhdeksän kappaletta. Alueella ylivoimaisesti suurin huolenaihe liittyi Koskelan-Veräjämäen metsän rakennussuunnitelmiin, johon otettiin kantaa yhteensä 195 muistutuksessa. Luku on suurempi kuin 165, sillä metsä levittyy sekä Koskelan että Oulunkylän alueille.

Muistutuksissa korostettiin metsän tärkeyttä alueen asukkaiden virkistys- ja ulkoilualueena. Metsä koettiin helposti saavutettavaksi ja kaikille avoimeksi suureksi metsäalueeksi. Lisäksi metsäalueen luontoarvot, kuten vaihteleva maasto (metsää, kallioita, lampia) ja monipuolinen linnusto, mainittiin usein. Veräjämäen metsällä koettiin olevan myös luontokasvatuksellisia arvoja, sillä päiväkodit ja koulut hyödyntävät metsää.

Veräjämäen metsän lisäksi Pirunkallion metsäalue (osana Veräjämäen metsää), Vantaanjoenvarsi ympäristöineen, Metsälä-Maunulan viheralue (osana Keskuspuistoa), sekä Patolan viheralue ja Itsenäisyyden puisto nousivat esiin säilytettävien alueiden joukossa Oulunkylässä. Joissakin muistutuksissa Oulunkylän viheralueilla mainittiin myös olevan kulttuurihistoriallisia arvoja.

Oulunkylän viheralueita koskevat muistutukset ovat hyvä esimerkki kuvaamaan lähimetsien säilymisen tärkeyttä kaupunkilaisille. Muistuttajat esittävät, että lähivirkistysalueet tulisi taata kaikille ja niiden tulisi olla saavutettavissa ilman autoa. Tällöin kaikilla väestöryhmillä on tasa-arvoinen pääsy luonto- ja virkistysalueille. Oulunkylässä lähiviheralueiden säästämiseksi ehdotettiin rakentamisen kohdentamista niille alueille, joista löytyy jo valmis infrastruktuuri. Muistutuksissa esitettiin jo olemassa olevan rakennuskannan tiivistämistä sekä Maunulan ostoskeskuksen tilalle asuinrakentamista. Osassa muistutuksista toivottiin väljästi rakennettujen asuinalueiden ominaispiirteiden säilyttämistä. Esimerkiksi Maunula-Metsälä -metsäalueen laidalla sijaitsevan rivitaloalueen asukkaat vastustivat alueen viereen rakentamista, sillä se vaikuttaisi asuinalueen viihtyvyyteen ja luonteeseen.

Osassa muistutuksista peräänkuulutettiin vahvempaa vuorovaikutusta kaupungin ja asukkaiden välillä. Ehdotettiin, että asuinyhdistykset, harrastajaseurat ja muut intressiryhmät sekä itse asukkaat voisivat tuoda esiin viheralueita, joiden merkitystä lähiasukkaille kaupunki ei tunnista. Koettiin, ettei kaupunki ole tarpeeksi kuunnellut alueen asukkaiden näkemyksiä: *"Uudessa yleiskaavassa ei ole otettu riittävästi huomioon Oulunkylän asukkaiden/äänestäjien erittäin runsasta palautetta viheralueiden säilyttämiseksi."*

7. Puutteet ja mahdolliset virhelähteet

Työssä käytettiin aineistolähtöistä menetelmää, sillä tavoitteena oli saada mahdollisimman objektiivinen kuva muistutusten sisällöstä. Kaavaehdotuksesta jätetyt muistutukset olivat kuitenkin materiaalina haastava ja laaja aineisto, ja yhdessä muistutuksessa saatettiin ottaa kantaa hyvin moneen eri teemaan ja alueeseen hyvin monilla eri tavoilla. Tämä tuotti toisinaan vaikeuksia, sillä vapaamuotoisesti kirjoitetuista muistutuksista oli joissain tapauksissa vaikea tietää tarkalleen, mitä muistuttaja tarkoittaa. Hankalissa tilanteissa päätökset tehtiin raportin laatijoiden yhteisen näkemyksen pohjalta. Monitulkintaisuuden, päällekkäisten merkitysten sekä ajanpuutteen vuoksi kaikista teemoista ei myöskään pystytty antamaan numeerista kuvausta. Näin laajan aineiston kattava numeerinen tarkastelu vaatisi huomattavasti enemmän aikaa. Kokonaisuudessaan on huomattava, että laadullisen aineiston numeerinen käsittely lähtökohtaisesti tiivistää aineiston sisältöä eikä siksi aina kuvasta yksittäisten muistutusten sisältöä ja luonnetta.

Säilytettäväksi esitettyjen alueiden luokittelussa käytettiin muistuttajan näkökulmaa. Esimerkiksi Tuomarinkartanon alue luokiteltiin kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi silloin, kun muistuttaja puhui alueesta tästä näkökulmasta. Aineistolähtöisen menetelmän etuna oli, että tällöin voitiin nähdä,

minkä tyypiset alueet muistutuksissa korostuivat. Tarkastelu jäi kuitenkin puutteelliseksi, sillä Malmin lentokentän osalta alueesta ei kerätty mainintoja lentoharrastuksen näkökulmasta vaan alue luokiteltiin aina kulttuuriympäristöksi. Tämä johtui muun muassa siitä, että lentoharrastuksen erottelu muusta ilmailutoiminnasta oli haastavaa. Lentoharrastuksen puuttuminen tulee huomioida kuvaa 2 tulkittaessa.

Työssä keskityttiin pääosin viheralueisiin, kulttuuriympäristöihin ja harrastusalueisiin sekä vuorovaikutukseen ja kaavan valmisteluun. Muistutuksissa esiintyi kuitenkin laaja kirjo erilaisia teemoja, joiden kaikkien tarkastelu ei tämän työn puitteissa ollut mahdollista. Siksi raportti jää joidenkin teemojen, kuten liikenteen ja palvelujen, osalta rajalliseksi.

8. Alustavia johtopäätöksiä

Muistutuksissa korostuivat huolet erityisesti viheralueiden sekä harrastusalueiden säilymisestä. Myös kulttuuriympäristöihin, kaupunkibulevardeihin, ilmailutoimintaan ja asuinalueiden tiivistämiseen otettiin runsaasti kantaa. Lisäksi kaavakartan esitystapa ja vuorovaikutuksen toteutuminen nousivat usein esille. Yleiskaavassa esitetyt suunnitelmat pidettiin pääasiassa ylimitoitettuina, vaikka osassa muistutuksista tuotiin esille myös kasvu- ja rakentamismyönteisiä näkemyksiä. Kaupunki vastaa muistuttajien näkemyksiin vuorovaikutusraportissaan paikoin melko yleisellä tasolla. Alueellisessa tarkastelussa muistutusten referointi on kuitenkin pääosin kattava ja muistutusten sisältöä kuvaava.

Tyypillinen kaupungin esittämä vastaus on asian ratkaiseminen tarkemmassa suunnittelussa ja viittaaminen yleiskaavan strategiseen luonteeseen. Kaupunki korostaa, että yleisluontoinen suunnitelma mahdollistaa monet eri kehityspotit tietyille alueille. Kaupungin mukaan kaavamerkintä kuvaa vain alueen pääkäyttötarkoitusta, ja muun muassa rakennuspikseleiden sisällä voi olla muitakin toimintoja, kuten viher- ja virkistysalueita. Vastaukset eivät kuitenkaan tuo lisää tietoa muistuttajille, vaan jättävät osalliset epävarmuuteen alueiden kohtalosta. Rakentamispikseli mahdollistaa rakentamisen, mutta ei suoraan turvaa viheralueen säilymistä, ja siksi osallisten huoli on aiheellinen.

Yleiskaava ja siitä annetut muistutukset kattavat hyvin laajan kirjon sekä erilaisia teemoja että alueita, eikä kaikkiin esitettyihin huoliin pystytä yksityiskohtaisesti vastaamaan yleiskaavatasolla. Raportissaan kaupunki on pääosin ottanut kattavasti esiin muistutuksissa esiintyneet yleiset teemat, mutta teemojen käsittelyjen laajuudet eivät vastaa muistutuksissa esiintyneiden huolenaiheiden suhteita. Tässä raportissa on tuotu esille joitakin tällaisia pääosin viheralueisiin liittyviä näkökulmia, jotka kaupungin raportissa ovat jääneet vähemmälle huomiolle.

Viheralueiden ja luonnon virkistyskäytön merkitys asukkaille korostuvat muistutuksissa teemana selvästi eniten. Viheralueita koskevia muistutuksia oli 65,5 prosenttia kaikista muistutuksista. Tässä mielessä teeman käsittely ei vastaa muistutusten sisällön suhteita. Esimerkiksi liikennettä ja toimitila-alueita on

muistutusten sisältöä koostavassa yhteenvedossa käsitelty pitkästi ja yksityiskohtaisesti, vaikka sekä liikenneteema (pääosin kaupunkibulevardit) että toimitila-alueet jäivät muistutusten sisällössä viheralueiden jälkeen. Lisäksi virkistys- ja harrastusalueita käsittelevässä kappaleessa päähuomio on harrastuksissa eikä viheralueita koskevia huolia ole alueellisesti eritelty. Esimerkiksi Seurasaarenselän ja Rajasaaren harrastustoimintoja käsitellään omana kappaleenaan, vaikka niihin liittyviä muistutuksia oli muutamia, kun taas esimerkiksi Veräjämäen metsien käsittely ohitetaan yhteenvedossa, vaikka niihin liittyviä muistutuksia oli lähes kaksisataa. Myöskään esimerkiksi Malmin alueellisessa tarkastelussa ei tuoda esille näkemyksiä lentokentän ympäristön virkistysarvoista, jotka mainittiin 64 muistutuksessa. Kaupungin raportista ei näin ollen välity kuva viheralueiden merkityksestä sillä painoarvolla, jolla ne muistutuksissa esiintyvät.

Luonnon virkistyskäyttö jää varjoon myös siinä mielessä, että se on sisällytetty kaupungin yhteenvedossa samaan kappaleeseen harrastustoiminnan kanssa ("Virkistys- ja viheralueet sekä harrastustoiminta"). Luonnon virkistyskäyttö koskee kuitenkin toisenlaisia ympäristöjä kuin esimerkiksi golf tai urheilukentillä tapahtuva liikkuminen, minkä vuoksi jaottelu hämärtää luonnon virkistyskäytön merkitystä. Muistutuksissa korostuu nimenomaan luonnonmukaisten ympäristöjen, erityisesti metsien, merkitys kaupunkilaisille. Myös itse yleiskaavakartta ei ilmennä viheralueiden erilaisia toimintoja ja merkityksiä, kun sekä rakennetut harrastusalueet, kulttuuriympäristöt että luonnonmukaisemmat viheralueet on osoitettu samalla värillä. Muistutuksissa esiintyi tähän liittyen kritiikkiä erityisesti siitä, ettei luonnonsuojelualueita ole osoitettu varsinaisella kaavakartalla.

Kaupungin vuorovaikutusraportissa todetaan, että: *"Kaavatyössä on pyritty löytämään rakentamiseen virkistysarvoiltaan vähempiarvoisia paikkoja --"*. Muistutusten valtaosan painottuminen juuri viheralueisiin ja niiden virkistysarvoihin näyttäisi osoittavan, että pyrkimyksessä ei ole onnistuttu. Monet muistutuksissa mainitut ja virkistysarvoiltaan tärkeiksi koetut alueet, kuten Kymintien metsä Kumpulassa, on kaavassa osoitettu rakentamiseen. Epäselväksi myös jää, mihin kaupunki perustaa näkemykset siitä, mitkä alueet ovat virkistykselle tärkeitä. Onko viheralueiden käytöstä ja merkityksestä asukkaille esimerkiksi tehty kunnollista selvitystä? Lisäksi kaupungin raportissa todetaan, että: *"kasvava väestö tarvitsee riittävän määrän viheralueita"*. Kaupunki ei kuitenkaan vastaa kunnolla siihen, riittääkö jätetty viherpinta-ala kasvavan väestön tarpeisiin tulevaisuudessa.

Kaupungin mukaan kaavan keskeisenä ideana on ollut kehittää Helsinkiä verkostomaisena ja kestäväenä raideliikennekaupunkina ja laajentaa kaupunkituottavuudeltaan keskeistä kantakaupungin aluetta. Viheralueiden rakentamisen on kaupungin mukaan arvioitu olevan pienempi haitta kuin entistä kestävämmän kaupunkirakenteen tuottamat hyödyt. Näin ollen voidaan katsoa, että viheralueille rakentaminen hyväksytään tiivistämisen ja kestävyystavoitteiden nimissä. On kuitenkin huomattava, että kaupunkilaiset eivät muistutusten mukaan ole lähtökohtaisesti aina tiivistämistä vastaan vaan osa muistuttajista näkee tietyille alueille, kuten toimitila-alueille, asemille ja liikekeskusten ympäristöihin, rakentamisen jopa kannatettavana, jos tällä voidaan säilyttää viheralueita. Vaikka kaupungin lähtökohtana on kaupunkirakenteen tiivistäminen, koetaan muistutuksissa, että tiivistämistavoite jää puolitiehen, kun samalla viheralueita otetaan rakennuskäyttöön.

On syytä muistaa, että kaupungin vuorovaikutusraportti on laadittu kaupungin tavoitteiden näkökulmasta. Kaupungin raportissa käytetään joissain tilanteissa termejä, jotka eivät välitä täysin realistista kuvaa tiettyjä näkökulmia ilmentävien muistutusten lukumääristä. Kaupunki toteaa esimerkiksi, että: *“Huomattavaa on myös se, että vaikka yleiskaava sai osakseen runsaasti kritiikkiä, tuotiin lukuisissa muistutuksissa esille myös kaupungin kasvun tärkeyttä ja pidettiin yleiskaavan entistä tiiviimmän kaupunkirakenteen mahdollistamia ratkaisuja oikean suuntaisina.”* Kuitenkin *“lukuisa”* kuvastaa vain noin kymmentä muistutusta, joka on pieni osuus kaikista muistutuksista. Kaupungin raportissa käytetään myös usein passiivia kuvaamaan yhdessä tai muutamassa (yleensä kaavan mukaisia suunnitelmia kannattavassa) muistutuksessa esitettyjä näkemyksiä.

Osassa muistutuksista nousi esille huoli alueiden tai eri ryhmien epätasa-arvoisesta kohtelusta. Muistutuksissa kritisoitiin muun muassa viheralueille kohdistuvan rakentamisen jakautumista kaupungissa sekä eri harrastusmuotojen toimintaedellytyksien huomioimista. Suurin osa harrastuksiin liittyvistä huolista koski Tuomarinkylän hevos- ja koiraharrastuksien säilymistä.

Joissakin muistutuksessa ihmeteltiin, miksi jonkin tietyn harrastuksen, kuten golfin, toiminta-alueet säilytetään, mutta kaikkien vapaasti käytössä olevia viheralueita rakennetaan. Myös kaupungin raportissa asia otetaan esille mainitsemalla, että muistutuksissa esimerkiksi golfin ja ilmailun katsottiin varaavan kohtuuttoman suuria maa-alueita vain pienen harrasteryhmän käyttöön. Muistutusten sisällön valossa voidaan kuitenkin todeta, että Malmin lentokentän ympäristö on muistutuksissa pääosin nähty avoimena ja kaikkien käytössä olevana virkistysalueena, kun taas golfkentät nähtiin kuvatus kaltaisina tietyn harrasteryhmän alueina.

Yleiskaavan tavoitteena on kehittää Helsingistä tiivistä, vireää ja kestävästä raideliikenteeseen perustuvaa kaupunkiympäristöä. Joissakin muistutuksissa kuitenkin katsottiin, että yleiskaavasta jää puuttumaan inhimillisempi näkökulma yleiskaavan sisältöön erityisesti hyvän elin- ja asuinympäristön tavoitteiden toteutumisen kannalta. Tässä korostuu ennen kaikkea viheralueiden ja luonnonläheisyyden merkitys helsinkiläisille keskeisenä elämänlaatua parantavana tekijänä. Monimuotoisen lähiluonnon tarjoamat hyvinvointihyödyt sekä esimerkiksi luontokasvatus nähtiin tärkeinä teemoina myös kaupunkiympäristössä.

Joidenkin muistutusten mukaan luonto- ja virkistysarvot ovat yleiskaavassa toisarvoisia taloudellisiin arvoihin verrattuna. Kaupungin raportissa tämä ilmenee siten, että monia yleiskaavan ratkaisuja perustellaan taloudellisesta näkökulmasta. Kaupungin raportissa esimerkiksi tuodaan esille, että Hämeenlinnanväylän bulevardisoinnin ja raitiotieyhteyden vaatimat investoinnit edellyttävät riittävää rakentamista ja asukasmäärää myös nykyisille viheralueille. Tästä on ymmärrettävissä, että Keskuspuiston virkistys- ja luontoarvot jäävät toissijaisiksi.

Muistutusten yksi keskeinen teema oli vuorovaikutuksen ja vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen, jota kritisoitiin noin 200 muistutuksessa. Kaupungin vuorovaikutusraportissa teemaa käsitellään pääosin vuorovaikutusprosessin toteuttamisen, kuten työpajojen järjestämisen, näkökulmasta. Muistutuksissa keskeisin viesti oli kuitenkin, ettei osallisten näkemyksiä ole huomioitu kaavaratkaisussa. Tätä ei tuoda riittävän selvästi esille kaupungin raportissa. Vuorovaikutukseen ja aitoihin vaikutusmahdollisuuksiin toivottiin nykyistä enemmän panostusta.

Kuten kaupunki toteaa, ei kaikkien toiveita voida sellaisenaan täyttää, vaan kaupunkisuunnittelussa on kyse eri intressien yhteensovittamisesta ja kompromissien tekemisestä. Muistutusten valossa yleiskaavaan tehdyt muutokset eivät kuitenkaan tyydytä muistuttajia kompromisseina. Esimerkiksi Malmin lentokentän osalta koettiin, ettei muita kuin kaupungin näkemyksiä ole otettu kaavaratkaisussa huomioon.

On huomattavaa, että muistutuksia on ylipäänsä annettu vähän kaupungin asukasmäärään nähden. Lisäksi näistä osa oli Helsingin ulkopuolelta. Muistutuksia annettiin lisäksi paljon niiltä alueilta, joissa toimii kaavoitusta aktiivisesti seuraavia ja niistä asukkaille tiedottavia intressiryhmiä. Muiden kuin tällaisten ryhmien vaikutuksen piirissä olevien asukkaiden tavoittaminen voidaankin nähdä osallistamisen haasteena.

Yleiskaavamuistutukset ovat hyvin laaja aineisto ja niiden pohjalta on mahdollista tehdä monenlaisia analyysejä. Tämä väliraportti ja siihen tehdyt analyysit ovat projektin ensimmäinen vaihe. Analyysejä tullaan mahdollisesti jatkamaan ja täydentämään myöhemmin eri menetelmin, esimerkiksi kyselyllä ja paikkatietopohjaisella tarkastelulla.

9. Lähteet

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2012. Helsingin yleiskaavan lähtökohdat ja työohjelma. 13.11.2012.
Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2012:2

Helsingin kaupunki. 7.10.2016. Helsingin yleiskaava - verkkosivu [<http://www.yleiskaava.fi/yleiskaava/>]

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2016a. Yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2016:3. Tarkistetun yleiskaavaehdotuksen selostus: Kaupunkikaava – Helsingin uusi yleiskaava. 14.6.2016

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2016b. Yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2016:2.
Vuorovaikutusraportti IV. 14.6.2016.

Liitteet

Liite 1. Muistutusten sisällön luokittelu

Liite 2. Maininnat säilytettäväksi esitetyistä alueista

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUKSEN JÄSENET JA VARAJÄSENET

Pyydämme kunnioittavasti Kaupunginhallituksen jäseniä varmistamaan sen, että Kaupunkisuunnitteluviraston Rambol Finland Oy:ltä tilaama Malmien lentokenttäalueen maaperäselvitys on annettu jäsenille tiedoksi ja tutustuttavaksi hyvissä ajoin ennen Yleiskaavan seuraavaa käsittelyä. Selvityksen on määrä valmistua syyskuun loppuun mennessä. Mikäli maaperästä löytyy rikkipitoista sulfiittisavea, tulevat alueen rakentamiseen tarvittavien investointien kustannukset nousemaan huomattavasti.

Helsingin kaupungin Finnish Consulting Group:illa (FCG) 2015 teettämän yleiskaavan taloudellisten vaikutusten arvioinnin mukaan lentokenttäalueen kerrosneliökohtaiset rakentamiskustannukset ovat kaksinkertaiset muuhun Malmin suunnittelualueeseen verrattuna. **Helsingin kaupungin maksettavaksi lankeavat rakennusinvestoinnit Malmin lentokentän alueella ovat jo nyt alustavasti arvioituna noin 450 miljoonaa euroa.** Kenttäalueen kalliin rakennettavuuden johdosta on FCG todennut: "Yleiskaavaluonnoksen mukainen kerrosala (1,2 milj. k-m²) ei ole riittävä Malmin lentokentän alueen taloudellisen toteutettavuuden kannalta".

Helsingin kaupungin Kaupunkisuunnitteluviraston toimeksiannosta Destia Oy:n Infrasuunnittelun tekemä **Malmin lentokenttäalueen rakennettavuus selvityksen (18.12.2015) mukaan alueella on suositeltavaa tehdä tutkimuksia sulfidisavien esiintymisen selvittämiseksi maaperässä ennen rakennussuunnitelmavaihetta,** koska saven korkea sulfaattipitoisuus voi aiheuttaa kustannuslisäystä esitettyihin pohjanvahvistus- ja perustuskustannuksiin.

Myös Sito Oy:n vuonna 2015 Kaupunkisuunnitteluvirastolle tekemässä **Malmin lentokenttäalueen hule- ja pohjavesiselvityksessä todetaan;**

"Vuonna 1987 tehdyssä Geoteknisen osaston raportissa savikerroksen rikkipitoisuudeksi on määriteltä 0,03 – 0,27 % (SO₄). Tämän perusteella on hyvin todennäköistä että alueella on sulfaatti/sulfiittisavia, jotka muodostuvat ongelmaksi, jos ne kaivetaan hapettomasta tilasta pois. Tällä hetkellä saven sulfiittipitoisuuksista ei ole tarkempaa tietoa ja niitä on tutkittava seuraavassa suunnitteluvaiheessa."

Helsinki 29.9.2016

Maija Hurmevirta
Markku Rönkä

Helsingissä, 31. 9. 2016

Tuottaa vaan. Mitä Helsinki Helsingissä on
myös sähköverkoston ja kaiverrusviemärien
rajamalle alueella edelleen vireillä
rakentamissuunnitelmaa, siinäkin syystä
ottaa huomioon, että kapealla alueella
kätevää kävelytietä ja maamerkintä on
ollut kasvusta kohtaa, ilmeisestikin huomion
vorausena alueen muuttamiseen mukaan
rauhoitettu vuorijärven, siinäkin syystä samoin
lainen myös on etäänmittä kehussuunnitelmassa
niinikään kävelytietä varalla viljelyalustojen
polysispaista. Myös metsäaluetta myös
kappa kasvimaissa alueella. Eikä
eiintymät varmuuskin tietävät. Kaikki
myös varmuuskin kaupunkisuunnitelmassa.

Terveisin

VTM Syyli Varankari

S. M. Syyli Varankari
alueella viemäry, jälkimmäinen erin. Eikä
kaikissa ratkaisutardissa.

22. 76.3

14. Ulmaceae — jalavakasvit

1. *Ulmus* L. — jalavat, alm

Kesävihantia, yksikotisia puita tai pensaita. Lehdet kierteisesti, korvakkeettomia, lyhytruotisia; lapa ehyt, laita tav. toissahainen, tyvi usein epämukainen. Lehdetönnä kukkivia; kukinto sarja; kukat kaksineuvoisia, pieniä; kehä yhdislehtinen, 4- tai 5-liuskainen, ruskehtava; heteitä 4 tai 5; emejä 1. Hedelmä siipipalteinen pähkylä.

NÄMET-ANTI, LEENA
-PALHÉN, ANNIKKI
-ALANKO, PENTTI
-TIGERSTEDT,
PETER H. A.:
JUOHEN PUU-
JA PENKASJASVIO

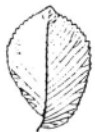
- 1 Kukat ja hedelmät pitkäperäisiä; hedelmän siipipalle ripsilaitainen; lehtilavan yläpinta tav. sileä, alapinta tasaisen karvainen — kalju, sivusuonten hangoissa ei karvatupsuja, sivusuonet haarattomia 2
- 1 Kukat ja hedelmät lyhytperäisiä; hedelmän siipipalle ripseton; lehtilavan yläpinta karhea — sileä, alapinta karvainen — kalju, sivusuonten hangoissa karvatupsut, useat sivusuonet kärjestä 2-haaraisia 3
- 2 (1) Lehtilapa tav. hieman vastapuikkea, tyvi usein erittäin epämukainen; hedelmä pyöreähkö, siipipalteen kärkilövi matala, ei siemenlokeroon ulottuva 1. *laevis*
- 2 Lehtilapa tav. soikea, jonkin verran epämukainen; hedelmä soikeahko, siipipalteen kärkilövi syvä, siemenlokeroon ulottuva 2. *americana*
- 3 (1) Lehtilapa tav. alle 6 cm, tyvi melkein tasamukainen; hedelmä alle 15 mm 6. *pumila*
- 3 Lehtilapa tav. yli 6 cm, tyvi epämukainen; hedelmä yli 15 mm 4
- 4 (3) Lehtilapa yli 2.5 × leveytensä pituinen, suonipareja 10–13; siemenlokero hedelmän kärkipuoliskossa 5. 'Hoersholmienensis'
- 4 Lehtilapa alle 2.5 × leveytensä pituinen; suonipareja 13–20; siemenlokero hedelmän keskellä 5
- 5 (4) Kuluvan kesän kasvainranka tav. karvainen; lehtiruoti 3–5 mm; lapa päältä karhea, alta karvainen, suonipareja 15–20 3. *glabra*
- 5 Kuluvan kesän kasvainranka tav. lähes kalju; lehtiruoti 4–8 mm; lapa päältä sileähkö, alta hyvin harvakarvainen, suonipareja 10–15 4. 'Hollandica'

1x

kuva s. 11

1/4

f. *simplicidens*1. *U. laevis* Pallas — kynäjalava, vresalm

Puu; 10–20 m; tav. juurivesallinen. Haarat melkein vaakasuoria; latvus kupumainen; kuluvan kesän kasvainranka tav. karvainen; silmut pitkänomaisia, suippoja; silmusuomet vaaleanruskeita, tummakärkisiä. Lehtilapa 7–15 cm, vastapuikkea — leveänsoikea, tyvestä usein huomattavan epämukainen, päältä sileä, alta tasaisesti karvainen tai kalju. Kukinto harsu. Hedelmä 10–12 mm, 8–9 mm leveä, pyöreähkö; siipipalle ripsilaitainen, kärkilövi ei ulotu siemenlokeroon. V. — Märisssä — kosteissa, runsasravinteisissä rantametsissä, harvoin puronvarsissa, kalliiolehdossa ja tuoreissa, runsasravinteisissä metsissä; Suomessa joskus myös viljelykarkulainen; eteläboreaalin — temperaattinen, lievästi mantereinen — mantereinen. — *Rauhoitettu*.

I–IV Aur Tuo–Mär Ra+++ Hu+

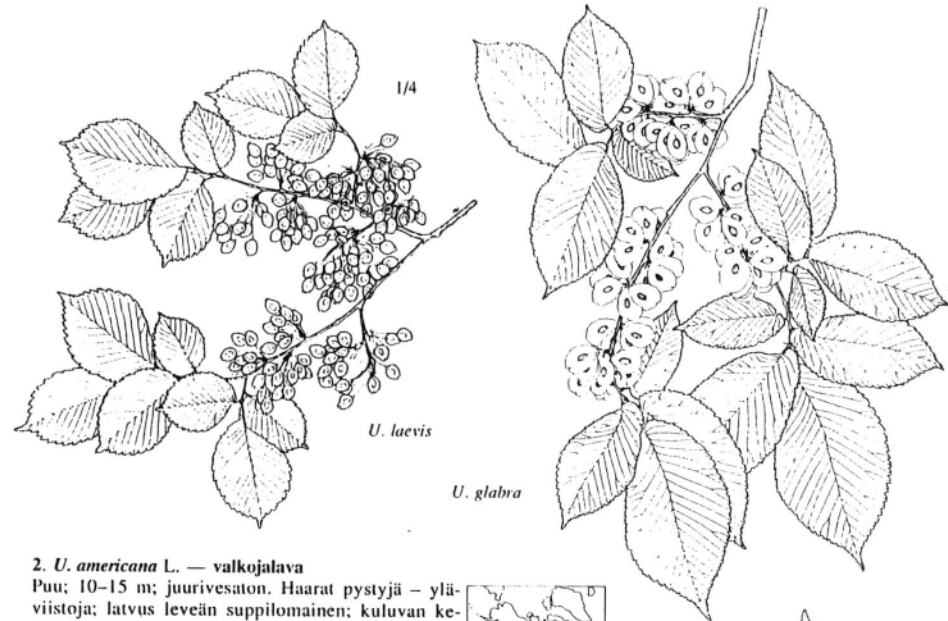
— f. *laevis*

Lehtilavan sivusuonet tav. haarattomia; laita toissahainen. — Yleinen.

— f. *simplicidens* Wolf

Lehtilavan sivusuonet kärjestä haaraisia; laita vain kertaalleen hammainen. — Harvinainen.

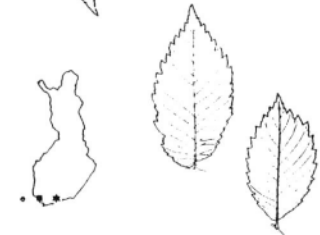
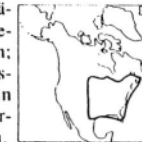
Käyttö: Yksittäis-, puisto-, puistometsä- ja kujannepuu.

*U. laevis**U. glabra*2. *U. americana* L. — valkojalava

Puu; 10–15 m; juurivesaton. Haarat pystyjä — yläviistoja; latvus leveän suppilomainen; kuluvan kesän kasvainranka kalju tai hyvin harvakarvainen; silmut munanmuotoisia, lyhytsuippuisia, punaruskeita. Lehtilapa 7–15 cm, soikea, tyvestä jonkin verran epämukainen, päältä tav. sileä, harvoin karhea, alta kalju tai pehmeäkarvainen. Kukinto harsu. Hedelmä 8–12 mm, soikeahko; siipipalle ripsilaitainen; kärkilövi ulottuu siemenlokeroon. V. — Tuoreissa — kosteissa, keski- ja runsasravinteisissä lehtipuuvaltaisissa metsissä, tulvaisilla tasangoilla, kosteilla rinteillä, myös hylättyillä pelloilla; eteläboreaalin — meridionaalinen, lievästi mantereinen — mantereinen.

I–? Aur–Pvar Tuo–Kos Ra+++–+++

Käyttö: Yksittäis-, puisto- ja kujannepuu.

3. *U. glabra* Hudson — vuorijalava, skogsalm

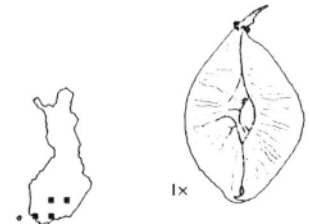
Puu; 15–25 m; juurivesaton. Haarat yläviistoja; latvus leveän suppilomainen; kuluvan kesän kasvainranka karvainen — kalju; silmut lähes pallomaisia, tylppiä, tummia. Lehtilapa 10–18 cm, vastapuikkea, tyvestä vähän epämukainen, kärjestä hyvin pitkäsuippuinen, joskus heikosti 3-liuskainen, päältä karhea, alta suonihangoista tiheäkarvainen, muualta harvakarvainen; suonipareja 13–20, sivusuonet kärjestä 2-haaraisia. Kukinto tiheä. Hedelmä 16–30 mm, 14–20 mm leveä, siipipalle kaljulaitainen; siemenlokero keskellä hedelmää. V. — Tuoreissa, runsasravinteisissä kallionalus- ja puronvarsimetsissä; Suomessa usein myös viljelykarkulainen; eteläboreaalin — temperaattinen, mantereinen — lievästi mantereinen. — *Rauhoitettu*.

I–V Aur–Pvar Tuo Ra+++

— 'Camperdownii' — sateenvarjojalava, hängalm

Latvus kupera; haarat suoraan alaspäin riippuvia.

I–II

1x

Helsingin kaupunginhallitus

19.9.2016

helsinki.kirjaamo@hel.fi

LAUSUNTO HELSINGIN YLEISKAVALUONNOKSESTA

Helsingin Yrittäjät yhtyy Helsingin Yrittäjät - Koillis-Helsinki ry:n lausuntoon Helsingin yleiskaavaluonnoksesta koskien Malmin aluetta.

Lisäksi haluamme lausua seuraavan.

Rastilan leirintäalue säilytettävä nykykäytössään

Helsingin uudessa yleiskaavaluonnoksessa Rastilan kartanoalue on merkitty tiiveimmällä mahdollisella korttelitehokkuusmerkinnällä ja alueelle suunnitellaan kerrostaloja. Helsingin Yrittäjät katsoo, että Rastilan leirintäalue tulisi säilyttää kaavassa nykyisellään.

Helsingin kaupunginosia tulisi kehittää monimuotoisina kokonaisuuksina, joissa on työpaikkoja, asumista ja virkistystä. Vuosaaren työpaikkaomavaraisuus on jo nykyisellään Helsingin heikoin, ja Rastilan mahdollisen siirron myötä alueelta häviäisi suoraan 40 työpaikkaa ja välillisesti 100 työpaikkaa. Vuosittain Rastilassa yöpyy vajaat 100.000 matkailijaa, jotka jättävät alueelle runsaat 10 miljoonaa euroa matkailutuloa. Leirintäalueella on myös olennainen merkitys koko Vuosaaren alueen kehittämiseksi entistä merkittävämmäksi matkailualueeksi.

Kaupunkibulevardien vaikutukset arvioitava perusteellisesti

Yleiskaavaan sisältyvien kaupunkibulevardien osalta on tarpeen selvittää perusteellisesti jokaisen suunnitellun bulevardin osalta liikenne- ja elinkeinovaikutukset ennen toteuttamispäätöstä. Bulevardisointi voi paikoin lisätä tiiviin kaupunkirakenteen kehittämistä ja uutta palvelutuotantoa, mutta myöskin ruuhkauttaa liikennettä ja vaikeuttaa kulkua Helsinkiin. Helsingin keskusta on maamme kaupan ja palveluiden tärkein keskittymä, jonka vetovoimaisuus ja kilpailukyky tulee varmistaa. On myös tärkeää varmistaa, että kaupunkibulevardien rakentaminen ei edellytä tiemaksujen käyttöönottoa alueella.

HELSINGIN YRITTÄJÄT ry plsta

Sarianne Reinikkala
puheenjohtaja

Tiina Oksala
toimitusjohtaja

LAUSUNTO HELSINGIN YLEISKAVALUONNOKSESTA

Helsingin Yrittäjät – Koillis-Helsinki ry on todella huolissaan yleiskaavan vaikutuksista yrittäjien tilanteeseen Koillis-Helsingissä.

Yleiskaavassa suunniteltu Malmin lentokentän rakentaminen tuhoaisi sekä kaksi alueemme suurimmista työpaikkakeskittymistä sekä samalla estäisi tulevaisuudessa näiden alueiden kehittämisen entistä tehokkaammiksi ilmailun, logistiikan, pienteollisuuden ja verstastoiminnan keskittymiksi. Malmin lähialueella ei mitään korvaavia vastaavanlaisia pienteollisuusalueita löydy.

Toivomme myös huomioitavan, että Helsinki-Malmin lentopaikan merkitys ei ole vain osatekijä Helsingin kaupungin asuntotuotannossa, vaan sillä on ennen kaikkea huomattavaa valtakunnallista merkitystä Suomen kilpailukyvyllä voimakkaasti kehittyvän liikentotoiminnan toimintaedellytysten varmistajana, kotimaisen ilmailualan koulutuksen ja teknologiaosaamisen keskuksena sekä kansainvälisestikin merkittävänä suomalaisen rakennetun kulttuuriperinnön kohteena.

Yksityisen liikeilmailun lisääntyessä on Helsinki-Malmin lentopaikalla olennainen merkitys Suomen saavutettavuudelle. Osana Suomen ilmailuinfrastruktuuria sillä on korvaamaton rooli ainoana yleisilmailuliikenteelle soveltuvana yhteytenä pääkaupungin ja muun Suomen välillä. Sen merkitys pääkaupunkiseudun sujuvalle saavutettavuudelle erityisesti liikelentojen näkökulmasta tulee kasvamaan merkittävästi tulevaisuudessa.

Globaalisti rajussa kasvussa ja kehitysvaiheessa oleva miehittämätön ilmailu tarvitsee samaa infrastruktuuria ja ilmailuosaamista kuin perinteinenkin ilmailu. Euroopan komissio on nostanut miehittämättömän ilmailun keskeisten tavoitteiden joukkoon ilmailustrategiassaan. Helsinki-Malmin lentopaikan lakkauttamissuunnitelmat ja lentopaikan tulevaisuutta koskevaan pitkittyneeseen epävarmuuteen myötävaikuttaneet tekijät eivät ole riittävästi huomioineet koko maan etua - eivät liikenteellisesti, eivät liiketoiminnallisesti, eivät huoltovarmuuden, eivätkä alan kehitysmahdollisuuksien suhteen. Lentokenttänä korvaamattoman arvokasta aluetta on tarkasteltu lähes yksinomaan asuntorakentamisen näkökulmasta, kuin tyhjää tonttimaata.

Helsinki-Malmin lentopaikka on Suomen toiseksi vilkkaimmin liikennöity kenttä Helsinki-Vantaan jälkeen ja kesäaikaan usein Suomen vilkkain. Vuonna 2015 Helsinki-Malmin lentopaikalla oli 705 kansainvälistä operaatiota. Helsinki-Malmin lentopaikka on vapaan aikataulun kansainvälinen lentoasema, joka tarjoaa edellytykset joustaville lentoyhteyksille Helsingistä muualle Eurooppaan sekä Venäjälle. Helsinki-Malmin lentopaikalta on jo vuosikymmeniä lennetty liike- ja tilauslentoja.

Trafin lentotuntilastojen mukaan lisääntyi helikopterien ansiolentotoiminta koko maassa vuonna 2015 19,5% ja helikopterien yksityislentotoiminta 141,5%. Helsinki-Malmin lentopaikka on Suomen tärkein siviilikäytössä oleva helikopterikenttä. Hernesaaren helikopterikentän poistuessa käytöstä näillä näkymin vuonna 2020, ei maan pääkaupunkiin jäisi Helsinki-Malmin lentopaikan sulkeutuessa ainoatakaan siviilikäytössä olevaa helikopterikenttää.

Patrian ja Rajavartiolaitoksen toimintojen osuus on n. 9 000 operaatiota (16%), muu ammattiin tähtäävä lentokoulutus n. 10 000 operaatiota (18%). Kaikki tämä viranomaislentäminen, muu ammatti-ilmailu ja ammattiin tähtäävä koulutus ovat yhteensä 19 000 operaatiota eli kolmannes (34%) Helsinki-Malmin lentopaikan operaatioista.

Loput 37 000 operaatiota eli kaksi kolmannesta operaatioista (66%) on muuta kuin edellä mainitun kaltaista ammattiin tähtäävää koulutusta tai viranomaisten suorittamaa ilmailua. Siihen sisältyy mm. ammattimaista eri alojen lentotyötä, esim. sähkölinjojen tarkastuslentoja sekä kartoitus- ja ilmailukuvauslentoja, vapaaehtoista etsintä- ja pelastuslentotyötä (SAR), yksityislentäjien ja harrasteilmailijoiden kaupallista ja ei-kaupallista koulutustoimintaa sekä puhtaasti harrastusluontoista ilmailua, jonka osuus Helsinki-Malmin lentopaikan toiminnasta on LVM:n asettaman selvitystyöryhmän arvion mukaan ollut 10-20%.

Euroopan ilmailustrategia on samansuuntainen alla olevan Euroopan parlamentin Päätöslauselman kanssa: P6_TA(2009)0036 yleisilmailun ja liikentotoiminnan kestävästä tulevaisuudesta "rohkaisee jäsenvaltioita ja alue- ja paikallisviranomaisia investoimaan yleisilmailulle ja liikentotoiminnalle erittäin tärkeiden pienten ja keskisuurten lentokenttien uudenaikaistamiseen ja niiden perustamiseen".

Euroopan lennonvarmistuksen suunnittelu- ja kehittämisorganisaatio Eurocontrolin laatiman kaupallisen lentoliikenteen kasvuennusteen mukaan kasvavat Suomen ja lähialueiden liikennemäärät 30-70% vuoden 2012 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja Euroopan alueella jopa 2-3 -kertaisiksi vuoteen 2050 mennessä. Vuonna 2015 Lontoon City-lentokentän matkustajamäärä lisääntyi 18 % ja kenttää ollaankin laajentamassa merkittävästi.

Keski-Euroopassa ja Yhdysvalloissa liike-elämä käyttää ruuhkautuvien suurkenttien sijasta jo rutiininomaisesti Helsinki-Malmin kaltaisia pieniä vapaan aikataulun city-kenttiä. Niiden tarjoama joustava palvelu tuo merkittävää etua metropolien välisessä kilpailussa. Tukholmassa maan parlamentti päätti joulukuussa 2015 lakkauttaa selvitykset Bromman vanhan city-kentän

ottamisesta asuntokäyttöön, ja sen liikelentopalveluihin on meneillään kymmenien miljoonien eurojen investoinnit.

Helsinki-Malmin lentopaikkaa tulee edelleen kehittää, jotta se voi tarjota kehitysalustan uusille, lentokenttäinfrastruktuuria tarvitseville kasvuyrityksille ja vahvistaa Suomen kilpailukykyä ilmailun alalla.

Helsinki-Malmin lentoaseman sulkeutuminen vaikuttaisi haitallisesti paitsi Koillis-Helsingin, myös Helsingin saavutettavuuteen, maineeseen ja houkuttelevuuteen.

Ystävällisin terveisin

HELSINGIN YRITTÄJÄT – KOILLIS-HELSINKI RY

Milla Kissanitty

Hallituksen puheenjohtaja

Kirjaamo Helsinki

Lähetäjä: Phil Turner
Lähetetty: 16. syyskuuta 2016 17:45
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Kopio: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi; office@uudenmaanliitto.fi; juha.sipila@vnk.fi; kimmo.tiilikainen@ym.fi
Aihe: HELSINKI CITY PLAN Malmi Airport, Helsinki
Liitteet: ECOVAST MALMI OBJECTION.docx; ECOVAST MALMI OBJECTION.pdf

Helsinki City Plan

ECOVAST is concerned about the future of Malmi Airport, Helsinki, Finland.

On behalf of ECOVAST (the European Council for the Village and Small Town) concern is expressed about the City Plan proposal to close down and allocate to residential use the Helsinki-Malmi Airport.

A detailed objection is attached.

ECOVAST considers that there are material planning considerations that should be taken into consideration in the decision making:

The Malmi site was chosen for airport use because, at that time, another favoured site was considered more suitable for housing, whilst the marshland and clay subsoil at Malmi would have been unsuitable for construction of homes.

Another consideration is the loss of employment and voluntary activity associated with the flying.

The most important consideration is that Helsinki-Malmi Airport as a functioning whole is unique heritage of worldwide significance.

It has twice been selected to World Monuments Fund's List of 100 Most Endangered Sites, and is now one of the Europa Nostra 7 Most Endangered Cultural Heritage Sites in Europe. In both of these distinguished international recognitions, the fully operational status of the airport has been emphasised.

It is supported by the Creative Europe programme of the European Union and uses largely the same criteria as UNESCO in assessing the significance of the proposed heritage sites.

<http://7mostendangered.eu/2015/12/10/helsinki-malmi-airport-finland/>

ECOVAST urges the City Board and City Council to ensure that a thorough assessment of Malmi Airport's potential as a cultural heritage site is made before its status as a Built Cultural Environment of National Significance is violated.

Philip A Turner Dipl. Arch (Oxford) Dip.TP (Edin)
Past President
ECOVAST

(Treasurer and Trustee Europa Nostra UK)

www.ecovast.org

By e-mail to:

City of Helsinki
Registry
P.O.B. 10
00099 CITY OF HELSINKI

Copies to

Uusimaa Centre for Economic Development, Transport and the Environment
Registry P.O.B. 36
FI-00521 HELSINKI
Finland

Helsinki-Uusimaa Regional Council
Esterinportti 2 B
FI-00240 Helsinki
Finland

Prime Minister Juha Sipilä
P.O.Box 23
FI-00023 Government
FINLAND

Minister of Agriculture and the Environment Kimmo Tiilikainen P.O.Box
35 FI-00023 Government
FINLAND

16 September 2016

European Council for the Village and Small Town

*President: Mrs Valerie CARTER "Sherborne", Ingleden Park Road, Tenterden, Kent TN30 6NS, UK
(Tel +44 1580 762379 E mail valeriecarter@ecovast.org)*

By e-mail to:

**City of Helsinki
Registry
P.O.B. 10
00099 CITY OF HELSINKI**

Copies to

Uusimaa Centre for Economic Development, Transport and the Environment
Registry P.O.B. 36
FI-00521 HELSINKI
Finland

Helsinki-Uusimaa Regional Council
Esterinportti 2 B
FI-00240 Helsinki
Finland

Prime Minister Juha Sipilä
P.O.Box 23
FI-00023 Government
FINLAND

Minister of Agriculture and the Environment Kimmo Tiilikainen P.O.Box 35
FI-00023 Government
FINLAND

16 September 2016

HELSINKI CITY PLAN

ECOVAST is concerned about the future of Malmi Airport, Helsinki, Finland.

On behalf of ECOVAST (the European Council for the Village and Small Town) concern is expressed about the City Plan proposal to close down and allocate to residential use the Helsinki-Malmi Airport.

We learn from Europa Nostra that “Built in the mid-1930s in the functionalist architectural style, Helsinki-Malmi Airport is one of the best-preserved still operational pre-World War II international airports in the world. (The other two airports being Lido Airport in Italy and Shoreham in the United Kingdom).”

“With about 40,000 landings per year, Malmi is by far the busiest airport in Finland after Helsinki-Vantaa International. Complete with the original hangar, terminal and runways, the Malmi site, as a whole, has been declared a cultural environment of national significance by Finland’s National Board of Antiquities.”

“However, the City of Helsinki’s General Plan proposes to fill the airport with apartment blocks to be constructed in the early 2020s, while the State of Finland is to withdraw its operations from the airport by the end of 2016.”

“The Modernist buildings of Malmi are of outstanding international value, providing not only an excellent example of preserved Modernist aviation architecture, but also exemplifying the extraordinarily progressive period between the two World Wars. In line with the heritage legislation of other European countries, the buildings should be protected in their full context together with the landscape (runways), which means as an operational airport in use”

It is also understood that the World Monuments Fund supports the conservation of heritage at Malmi, and UNESCO have been approached on the possibility of World Heritage status.

ECOVAST has two formal aims:

- to foster the economic, social and cultural vitality and administrative identity of rural communities throughout Europe: and
- to safeguard and to promote the sensitive and imaginative renewal of the built and natural environments of such communities.

As the airport is on the eastern outskirts of the City, it is a suburban area, not strictly “rural” and that the adjacent communities are neighbourhoods, rather than villages or small towns. Nevertheless, ECOVAST has an interest in the planning and environment of urban/rural fringe of cities in Europe.

ECOVAST points to the heritage significance of the main airport buildings, which are an architectural delight, the related runways and the (seeming) tranquillity of the surroundings including the adjoining small neighbourhoods. The citizen involvement in the airport appears to be very high, with large numbers attending open days and supporting the retention of the buildings, runways and flying activities.

The Helsinki City Planning Committee has approved the Local Plan which will be considered by the City Board on 19 September 2016 for adoption by the City Council later in the Autumn.

ECOVAST considers that there are material planning considerations that should be taken into consideration in the decision making:

The Malmi site was chosen for airport use because, at that time, another favoured site was considered more suitable for housing, whilst the marshland and clay subsoil at Malmi would have been unsuitable for construction of homes.

Another consideration is the loss of employment and voluntary activity associated with the flying.

The most important consideration is that Helsinki-Malmi Airport as a functioning whole is unique heritage of worldwide significance.

It has twice been selected to World Monuments Fund's List of 100 Most Endangered Sites, and is now one of the Europa Nostra 7 Most Endangered Cultural Heritage Sites in Europe. In both of these distinguished international recognitions, the fully operational status of the airport has been emphasised.

It is supported by the Creative Europe programme of the European Union and uses largely the same criteria as UNESCO in assessing the significance of the proposed heritage sites.

<http://7mostendangered.eu/2015/12/10/helsinki-malmi-airport-finland/>

ECOVAST urges the City Board and City Council to ensure that a thorough assessment of Malmi Airport's potential as a cultural heritage site is made before its status as a Built Cultural Environment of National Significance is violated.

Philip A Turner Dipl. Arch (Oxford) Dip.TP (Edin)
Past President
ECOVAST

(Treasurer and Trustee Europa Nostra UK)

www.ecovast.org

Kaupunginhallitukselle
Jaetaan kokoukseen 19.9.2016
helsinki.kirjaamo@hel.fi

16.9.2016

Viite Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2016: V 28.9.2016, Helsingin uuden yleiskaavan –
Kaupunkikaavan hyväksyminen

Asia Helsingin uusi yleiskaavaehdotus

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymä yleiskaavaehdotus sisältää ehdotuksen Vallilanlaaksoon sijoittuvasta kadusta. Kaupunginhallituksen on asiaa harkitessaan syytä tietää, että Vallilanlaakson katuhankkeen hyötyarviot, jotka esitettiin kaupunginvaltuustolle 6.6.2012 olivat virheellisesti laadittu eikä virheitä Ville Lehmuskoskelle lähetetystä vetoamuksesta huolimatta koskaan korjattu. Vallilanlaaksonkadun suunnittelun jatkaminen ja kadun ottaminen yhdeksi yleiskaavan runkoväyläksi perustuu näin ollen virheelliseksi todettuun hyötykuvitelmaan. Virheet totesi hyötyanalyysin kaupunkisuunnitteluvirastossa tehnyt liikenneinsinööri Petri Blomqvist itse (liite: Vallilanlaaksonkadun hyötyarvioinnissa havaittujen virheiden korjauspyyntö 18.7.2012.)

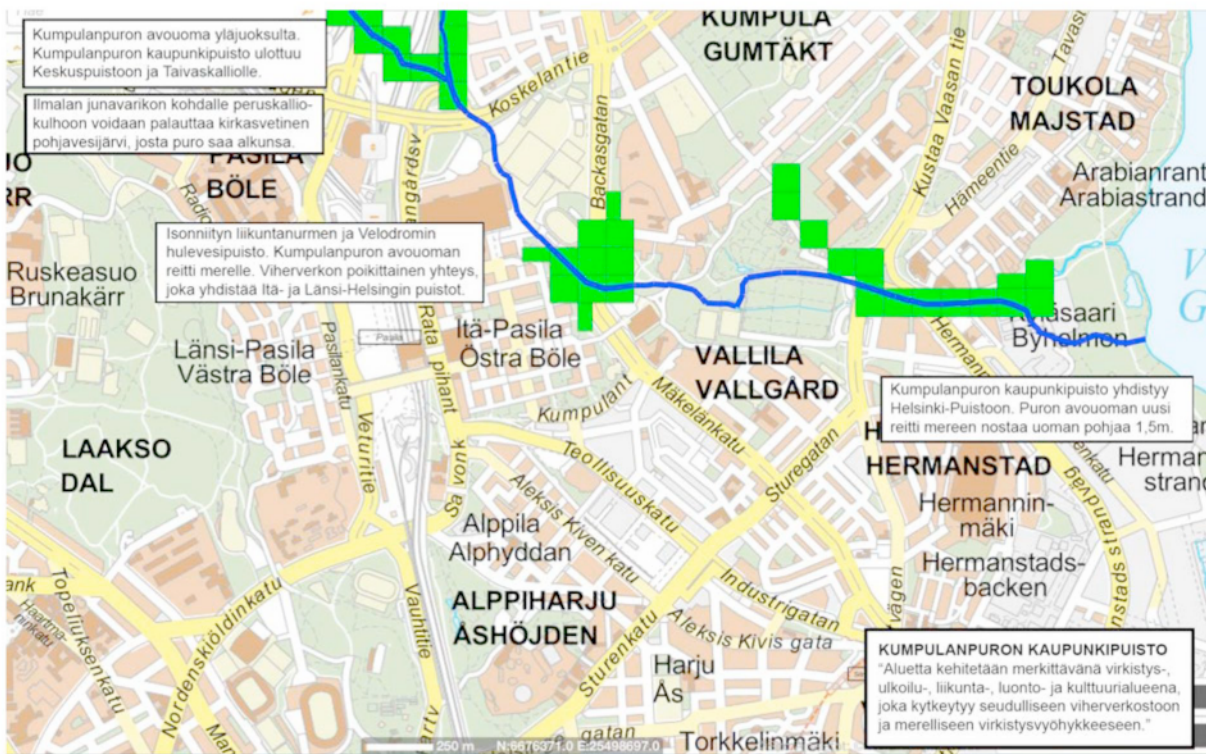
Kuvissa on esitetty Vallilanlaaksonkadun vaihtoehtoiset reitit, joita ei 6.6.2012 vertailussa huomioitu.

Vallilanlaaksonkatu pidentää matkaa Lahdenväylältä Pasilan asemalle 860 metrillä. Arabian risteyksestä Sturenkadun reitti on vain 80 metriä Vallilanlaakson reittiä pidempi. Molemmille reiteille voidaan järjestää koko matkalle järjestää raitio-/joukkoliikennekaistat. HLJ 2016 suunnitelmassa 506 reitti on siirretty juuri 11 kaupunginosayhdistyksen vaihtoehtosuunnitelman mukaiselle reitille.

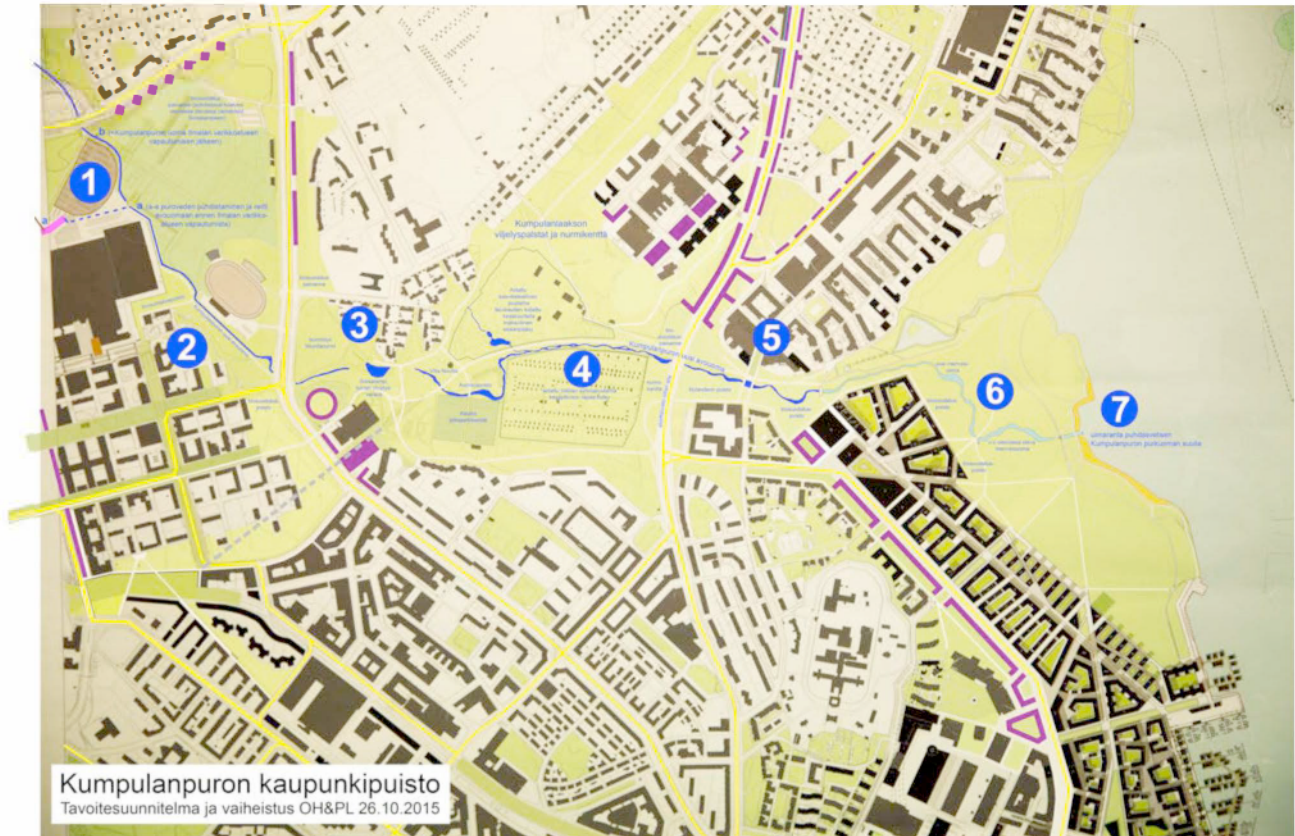

Kalasataman ja Keski-Pasilan välinen nopein yhteys on Teollisuuskadun reitti. Siihen nähden Vallilanlaakson reitti on matka-aikahaittaa tuottava kiertotie (ks. liite). Haukilahdenkadun-Sturenkadun reitti on vain 260 metriä Vallilanlaaksonkadun reittiä pidempi, mutta palvelee erittäin tiivistä asuin- ja työpaikka-aluetta koko matkalla. Reitille on järjestettävissä raitio-/joukkoliikennekaistat koko reitillä.

Kadun sijoittaminen Vallilanlaaksoon tuhoaisi mahdollisuuden kehittää Kumpulanpuron kaupunkipiesto. Kumpulanpuro on mahdollista palauttaa avouomaksi koko matkallaan alkulähteeltään peruskallio-
kulhossa sijaitsevasta pienestä järvestä. Kumpulanpuron latvaajat alkavat Taivaskalliolta ja Keskuspuistosta. Kumpulanpuron kaupunkipiestosta on mahdollista kehittää Helsingin ja Keskuspuiston yhdistävä
poikittainen viheryhteys ja ekologinen käytävä.

Osoittamiimme Vallilanlaaksonkadun hyötyarvioinnin virheisiin ja ehdotukseemme Kumpulanpuron kaupunkipuiston perustamisesta viitaten pyydämme kaupunginhallitusta velvoittamaan kaupunkisuunnitteluviraston poistamaan hyödyttömän ja haitallisen Vallilanlaaksonkadun yleiskaavaehdotuksesta ja kehottaa käynnistämään alueen suunnittelu Kumpulanpuron kaupunkipuiston toteuttamiseksi.

Helsingissä 16.9.2016
Isonniitynalueen taloyhtiöiden puolesta

Olli Hakanen

LIITE: Vallilanlaaksonkadun hyötyarvioinnissa havaittujen virheiden korjauspyyntö 18.7.2012.

LIITE: Vallilanlaaksonkadun hyötyarvioinnissa havaittujen virheiden korjauspyyntö 18.7.2012. (sähköposti)

Tervehdys Ville,

Kävin perehtymässä 6.6-vertailuunne yhdessä Petri Blomqvistin kanssa. Keskustelin asiasta myös Markku Granholmin kanssa. Menemättä syvemmin yksityiskohtiin totean, että valtuuston kokouspäivän 6.6.2012 - vertailussa ei ole suinkaan ollut mukana kaupunginosayhdistysten vaihtoehto, vaan siitä tyypistään tehty tulkinta, jota en tunnista omaksemme. Lopputulos on tuotettu jättäen vertailusta pois kaikkein oleelliset osat vaihtoehdostamme.

Mielekäs tarkastelu syntyy vain, jos molempia vaihtoehtoja verrataan nollavaihtoehtoon eli nykytilanteeseen.

Mallianne tarkasteltaessa osoittautui myös, että Vallilanlaakson joukkoliikennekadun matka-aikojen mallintamisesta löytyi juuri niitä virheitä, joita siinä oli pakkokin olla, jotta kadun tuottamiksi väitetyt hyödyt saataisiin syntymään. Mielestäni olisi reilua julkisesti myöntää arvioinnissa tehdyt virheet ja puutteet eikä toistaa kadun hyötyjä vääräksi tietämääne hyötyarviointiin vedoten.

Mallinnoksen visuaalinen harhaanjohtavuus toistui siihen syötetyissä parametreissa. Esimerkiksi 506 uudelta linjalta oli jätetty pois kierros Hämeentien sillan yli Haukilahdenkadun risteykseen ja takaisin sillan ali laaksoon. Yksin tämä virheen korjaaminen poistaa 1/3 osan tiedelinjalle väitetyistä aikahyödyistä.

Vertailussa ei oltu myöskään huomioitu Sturenkadun-Mäkelänkadun-Kumpulantien reittiä kaupunginosayhdistysten vaihtoehdon nopeimpana "tiedelinjana". Petrin kanssa mallia tarkasteltaessa Vallilanlaakson reitin hyöty jäisi ajallisestikin tähän verrattuna merkityksettömäksi samalla, kun se laakson reitti jättäisi Vallilan ja Hermannin yhteydet Kalasatamaan, Hermanninrantaan ja Pasilaan hoitamatta.

Mallissa oli vieläpä laskettu enemmän matkustajia asumattomassa laaksossa kulkevalle reitille kuin keskellä tiivistä asutusta ja työpaikkoja kulkevalle kaupunginosayhdistysten reitille. Perusteluna oli kuulemma reitin nopeus, joka houkuttelee matkustajia käyttämään Vallilanlaakson reittiä Kalasatamasta Pasilaan.

Vallilanlaakson reitti tuottaa tosiasiallisesti matka-aikahaittaa Kalasatamasta Pasilaan matkustaville verrattuna Teollisuuskadun, Aleksis Kiven kadun tai Mäkelänkadun reitteihin. Petrin kanssa tehdyn alustavan tarkastelun perusteella aikahaitta lienee muutaman minuutin luokkaa. Kalasataman joukkoliikenteen tarpeella Vallilanlaakson katuhanketta on siis mahdollista perustella vain, jos parhaat reitit jätetään tietoisesti tarkastelun ulkopuolelle.

Kukaan tuntemistani KSV:n tai HSL:n liikennesuunnittelijoista ei pidä Vallilanlaakson joukkoliikennekatua tarpeellisenä, mikäli olemassa olevan katuverkon joukkoliikenneominaisuuksia parannetaan kaupunginosayhdistysten vaihtoehdossa esitetyllä tavalla. Vaihtoehtojen huomioimisella käytännön suunnittelutyössä alkaa olla kova kiire, jotta esimerkiksi Kalasataman suunnittelulla ei estetä niiden toteutumisen mahdollisuuksia.

Yhteistyöterveisin

Olli Hakanen

KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Viite Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2016: V 28.9.2016,
Helsingin uuden yleiskaavan – Kaupunkikaavan hyväksy-
minen

Asia Helsingin uusi yleiskaavaehdotus

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymä yleiskaavaehdotus on nostattanut kiivasta keskustelua ja tuottanut koko joukon vastustavia kannanottoja. Asukasjärjestöt ovat jo kolmatta vuotta kokoontuneet keskustelemaan näkemyksistään, ja useimmat ovat esittäneet kirjallisen kantansa yleiskaavaluonnokseen- ja ehdotukseen. Tämä kirje on laadittu järjestöjen avoimen yhteiskokouksen päätöksellä siinä toivossa, että se herättäisi kaupunginhallituksen näkemään yleiskaavaehdotuksen (jäljempänä yleiskaavaa) vakavat puutteet:

Yleiskaavan lähtökohdat ovat aivan liian visioluonteisia johtaakseen hyvään kaavalliseen ohjaukseen. Yleiskaava on voimassa olevien maakuntakaavojen vastainen useilla alueilla.

Nopean kasvun väestöennusteen kyseenalaisuus

Yleiskaava perustuu pääkaupungin kasvuolettamukseen, joka on epärealistinen. Seuraavan runsaan kolmenkymmenen vuoden jaksolla halutaan varautua 260 000 uuteen asukkaaseen. Tämä on noin 100 000 asukasta kaupungin tietokeskuksen perusvaihtoehtoa nopeampi luku ja perustuu ennen kaikkea nopeutettuun maahanmuuttoon, joka Euroopan ja Suomen kiristyvän maahanmuuttopolitiikan oloissa on epätodennäköinen.

Varmuuskerron 2

Yleiskaavaselostuksen (s. 66) mukaan *”edellä mainitun väestönkasvun mahdollistamiseksi on olemassa olevan asemakaavavarannon, suunnitteilla ja rakenteilla olevien projektialueiden sekä Östersundomin lisäksi asemakaavoitettava noin 9 milj. k-m² uutta asuntokerrosalaa. Yleiskaavavarantoa pitää kuitenkin olla runsaasti enemmän, noin kaksinkertainen määrä kun otetaan huomioon (...) ettei kaikilla alueilla osoitettua yleiskaavavarantoa pystytä jatkoselvitysten pohjalta syystä tai toisesta hyödyntämään täysimääräisesti”*.

Tarvittavan kaavavarannon kertominen varmuuskertoimella kaksi (2) on tuottanut **yleiskaavaehdotuksen, jossa on laskennallisesti kapasiteettia 520 000 uudelle asukkaalle**. Ylisuuren varautumisen tavoittelu on johtanut

suunnitteluratkaisuihin, joilla rakentamistehokkuutta keskusta-alueilla (C1, C2, C3) sekä asuinalueilla (A1) voi kasvattaa ilman rajoituksia ja jotka laajentavat uudisrakentamista ihmisten ja luonnon kannalta tärkeille viheralueille.

Asumisväljyyden kasvuoletus

Yleiskaavan mitoituspohjaan vaikuttaa ratkaisevasti myös oletettu asumisväljyyden kasvu nykyisestä 35 k-m²/henkilö kahdeksalla neliometrillä 43 k-m²:iin/henkilö vuonna 2050. Huolestuttavaa on, että tietoa asumisväljyysoletuksesta ei löydy yleiskaavaselistuksesta, vaan todetaan väljyyden kasvavan noin kymmenellä neliöllä. Ennusteet Suomen talouskasvusta ja tulokehityksestä eivät viittaa siihen, että jo kansainvälisesti korkeasta asumisväljyydessä noustaisiin merkittävästi ja esimerkiksi Tukholman taso on jo saavutettu. Yleiskaavan taustamateriaalissa ei myöskään oleteta asumisväljyyden kasvavan merkittävästi, jos väestönkasvu toteutuu nopean vaihtoehdon mukaisena.

Yleiskaavan esitystapa

Yleiskaavan tärkein asiakirja on kaavakartta, jolle maankäyttö- ja rakennuslaki (40 §) sekä siihen liittyvä asetus (16 §) antavat tarkat ohjeet. Kaupunkisuunnitteluviraston laatiman kartan ruuduista muodostuvat alueet ja määräykset kuten "alueilla ei ole tarkkaa rajaa" ovat on niin epätasällisia, että on kyseenalaista, täyttääkö kaavaehdotus lain vaatimukset.

Oikeusvaikutteisen kaavan jakaminen kolmeksi (3) kartaksi saattaa olla MRL 40 § vastainen. Pääkartan ja kaupunkiluontokartan välillä on ristiriitaisuuksia Vanhankaupunginlahdella Pornaistenniemenellä ja Herttoniemen rannassa, Vallilanlaaksossa, Vartiosaassa sekä Ramsinniemen länsirannalla.

Seudullisen yhteistyön puuttuminen

Maankäyttö- ja rakennuslaki (46 a §) edellyttää yhteisen yleiskaavan laatimista naapurikuntien kanssa. Helsinki sijaitsee alueella, jossa rakentaminen ja liikenneyhteydet jatkuvat saumattomasti naapurikuntiin. Yhteistyö naapurikuntien kanssa ei ole ollut riittävää:

Vantaan kaupunginhallitus toteaa lausunnossaan 8.2.2016 Helsingin yleiskaavan bulevardisoinnista, että *"liikennejärjestelmän muuttaminen ja sen kapasiteetin kasvattaminen ei onnistu pelkästään yhden kaupungin laatimalla yleiskaavalla, koska se edellyttää valtion ja seudun yhteistä suunnittelua, sopimuksia ja päätöksiä, joiden foorumina toimii Helsingin seudun liikennejärjestelmä HLJ."*

Helsingin yleiskaava siirtäisi liikennekuormitusta Kehä I:ltä Kehä III:lle ja lisäisi painetta Kehä IV:n rakentamiseksi Helsinki-Vantaa lentokentän pohjoispuolelle Vantaan, Tuusulan ja Nurmijärven alueille.

Muistutukset ja niiden käsittely

Yleiskaava on saanut ennätysmäärän muistutuksia eri kaupunginosien asukkailta ja asukasjärjestöiltä. Suuret muistutusmäärät kertovat syvästä huolestuneisuudesta ja tyytymättömyydestä kaavan sisältöön.

Kaupunkilaiset ovat myös huomanneet muistutuksista tiivistetyn vuorovaikutusraportin karsineen suuren osan muistutusten sisällöstä. Vuorovaikutusraportin tarkoitus on helpottaa luottamushenkilöiden päätöksentekoa, mutta samalla huomattava osa informaatiosta muuttuu painotuksiltaan tai katoaa kokonaan.

Pikselikartan remontti

Yleiskaava uusiksi – ryhmässä on työn alla visuaalisesti helposti luettava ja uskottavaan kerrosala/henkilö -mitoitukseen perustuva ”pikselikartta”. Kartta osoittaa, että kaupungin kasvu ilman saariston ja viheralueiden uhraamista on mahdollista.

Päättäjien informointi

Yhdistykset haluavat järjestää lokakuussa 2016 tilaisuuden, jossa päättäjiä informoidaan muistutuksista tehdyn järjestöanalyysin tuloksista ja laaditun vaihtoehdoisen ”pikselikartan” perusteista. Asukkaat toivovat, että edellä mainittu tilaisuus voidaan järjestää ennen yleiskaavasta tehtävää päätöstä.

Jos yleiskaava hyväksytään esitetyn sisältöisenä, se johtaa vakavaan luottamuspulaan asukkaiden, kaavaa valmistelevien viranomaisten sekä päättäjien välillä. Seurauksena on kaavavalituskierte. Tyytymättömyys kanavoituu keväen 2017 kuntavaaleihin.

Viher- ja kulttuuriympäristöt

Ehdotetun yleiskaavan rakentamispaineet suuntautuvat kohtuuttomasti arvokkaille luonto- ja virkistysalueille sekä historiallisiin kulttuuriympäristöihin. Kaavaehdotukseen merkitty runsas rakentaminen uhkaa saaristoa ja merenrantoja, kaventaa ja katkaisee tärkeitä ekologisia yhteyksiä sekä supistaa ihmisen hyvinvoinnille merkityksellistä lähiluontoa, erityisesti Keskuspuiston, Vantaanjokilaakson, Laajasalon Stansvikinnummen, Vartiosaaren ja Ramsinniemen osalta.

Toteutuessaan yleiskaava ei huomioi merkittävien helsinkiläisten historiallisten kulttuuri- ja luonnonmaisemien säilymistä. Kasvuun ja liikenteeseen keskittyvästä yleiskaavaehdotuksesta puuttuu asukaslähtöinen kestävä kasvun näkökulma, jossa huomioitaisiin sekä nykyisen että tulevan lisääntyvän väestön terve ja hyvä asuinympäristö.

Yleiskaava uusiksi

Yleiskaavaprosessia on viety eteenpäin vaihtoehdottomana, lakisääteiset vaikuttamismahdollisuudet sivuuttavalla asenteella. Kaupunkilaisten mielipiteillä on ollut tuskin lainkaan vaikutusta, ja esiintuoduista vaihtoehdoista – esimerkiksi Tuomarinkylässä ja Malmilla - ei ole edes haluttu keskustella. Asukkaille on täysin selvää, ettei yleiskaavaa voida hyväksyä esitetyn kaltaisena. Kaava-asiakirja tulee palauttaa valmisteluun.

15.9.2016

Järjestöjen puolesta

Seppo Posti

Yleiskaava uusiksi –ryhmän ja -kokousten puheenjohtaja
puh.

Yleiskaava uusiksi - ryhmän kokouksissa on ollut läsnä jäseniä alla mainituista järjestöistä:

Eteläiset kaupunginosat	PRO Tuomarinkylä
Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys	Puistolan Urheilijat ry
Helsingin Yrittäjät- Koillinen	Puistola-seura
Herttoniemi-seura	Puotila-seura
Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin	Savela-seura
Keskuspuistoryhmä	Siltämäki-Suutarila-seura
Koillinen Nousukiitoon-ryhmä	Stansvikin kyläyhdistys
Kulosaarelaiset ry	Tapanila-seura
Kumpula-seura	Tapulikaupunki-seura
Malmin lentokentän ystävät ry	Tringa ry
MaTaPuPu birding society	Vartiosaari-seura
Paloheinän-Torpparinmäen kaup.osayhdistys	Vuosaari-seura

15. 09. 2016

Helsingin kaupunki
Kirjaamo

Dnro/Dnr

Tehtäväluokka
Uppgiftsklass

Hel 2015-012598
10 03 02 00

LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE TARPEESTA ASETTAAA YLEISKAAVA UUELLEEN NÄHTÄVILLE

Ohessa professori Olavi Syrjäsen laatima lausunto tarpeesta asettaa yleiskaava uudelleen nähtäville. Asia liittyy yleiskaavaehdotuksen käsittelyyn Helsingin kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa.

Helsingissä 15.9.2016

Maija Hakanen, Keskuspuistoryhmä
toimeksisaaneena

Helsingin kaupunginhallitukselle

Asia: lausunto tarpeesta asettaa Helsingin yleiskaava uudelleen nähtäville

Helsingin yleiskaavan käsittely on edennyt ehdotus- ja hyväksymisvaiheeseen. Yleiskaava on ollut maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 65 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 19 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaan jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Kun kaupunkisuunnittelulautakunta on muistutusten ja lausuntojen johdosta tehnyt yleiskaavaehdotukseen muutoksia ja on esitetty mm. Keskuspuiston osalta tehtäväksi lisämuutoksia, on herätetty kysymys siitä, minkälaisia ja missä määrin muutoksia voidaan tehdä ilman, että yleiskaavaehdotus olisi asetettava uudelleen nähtäville.

Yleiskaavan nähtäville pano osana vuorovaikutuksen toteuttamista

Yleiskaavan nähtäville panon tarkoitus ja merkitys on kuntalaisten ja muiden osallisten vuorovaikutteisen ja osallistuvan suunnitteluprosessin toteuttaminen. Säännöksellä turvataan osallisille ja muille kuntalaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavaehdotuksesta. On arvioitava, miten perustuslain asettama velvoite järjestää tämäkin kaavaprosessi siten, että jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa elinympäristönsä kehittämiseen eli miten hyvin kuntalaiset voivat vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Yleiskaavan nähtäville asettaminen on laissa säädetty velvollisuus tiedottaa kuntalaisille yleiskaavan sisällöstä. Kun kysymys on kunnan keskeisestä strategisesta suunnitelmasta, yleiskaavasta nähtäville asettamiskuulutus on vähimmäisvaatimus.

Keskuspuistosta laajasti muutakin tiedotusmateriaalia

Helsingin Keskuspuiston osalta kaupungin virastot ovat laatineet runsaasti tiedotusmateriaalia, jossa esitetään Keskuspuiston rajaukset ja ominaisuuksia kaupunginvaltuuston hyväksymien koko Keskuspuistoa käsittävien asemakaavojen mukaisesti. Niistä viimeisimmän kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 29.1.2014. Esimerkiksi rakennusviraston laatima retkiopas ”Keskuspuisto tutuksi pala palalta” sisältää yksityiskohtaista tietoa kaikilta Keskuspuiston osa-alueilta. Sen toisen painoksen määrä oli 25 000 kpl.

Kaupunkisuunnitteluvirasto yhdessä liikuntaviraston, rakennusviraston ja ympäristökeskuksen kanssa on laatinut kuntalaisten käyttöön Keskuspuiston opaskartan, jossa Keskuspuiston rajat ovat

kaupunginvaltuuston hyväksymien asemakaavojen mukaiset. Virastojen laatimat Keskuspuiston kartat ovat olleet liikuntalaitosten seinillä tiedotteena kuntalaisille. Kaupunkisuunnitteluvirasto järjesti vuoden 2014 lopulla Keskuspuiston 100-vuotisnäyttelyn Laiturilla. Sen havainnollisin osa oli suuri Keskuspuiston kartta voimassa olevin asemakaavarajauksin. Sama kartta oli samassa tilassa esillä myös yleiskaavanäyttelyssä vuoden 2015 alussa.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymässä yleiskaavaehdotuksessa on kuitenkin osoitettu uutta rakentamista Keskuspuistoon. Sitä on perusteltu sillä, että tämä rakentaminen on tarpeellista tavoitteeksi asetetun 250 000 asukkaan kasvutavoitteen toteuttamiseksi. Yleiskaavaehdotuksen sisältöön on vaikuttanut yleiskaavan idea kaikkien sisääntuloteiden muuttamisesta kaupunkibulevardeiksi. Se ehdotuksen mukaan voisi toteutua vain siten, että Keskuspuistoon rakennettaisiin kaksi kortteliriviä uudisrakentamista ja niiden väliin kokoojakatu toisin kuin vuoden 2002 yleiskaavassa ja sen mukaan kaupunginvaltuuston hyväksymissä ja voimaan tulleissa asemakaavoissa on osoitettu. Keskuspuiston Pirkkolan urheilupuistoon on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu lisärakennusoikeus uudelle suurelle urheiluhallille nykyisen uimahallin länsipuolelle.

Milloin kaavaehdotusta on muutettu olennaisesti?

Jos kaupunginhallitus ja valtuusto päättävät muuttaa yleiskaavaehdotusta, onko yleiskaava asetettava uudelleen nähtäville? Muutosten johdosta kaavaehdotus voidaan aina harkinnan mukaan asettaa uudelleen nähtäville. Pakollista se on vain, jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu. Mitä olennaisella muutoksella tässä tapauksessa tarkoitetaan? Toisaalta uudelleen nähtäville asettamisen tarve tutkitaan hallinto-oikeudessa vain, jos päätöksestä sillä perusteella valitetaan.

Oikeustapauksia

Tyypillinen oikeustapaus on KHO 23.2.1978 t 769. Asemakaavaehdotuksen muuttaminen katsottiin olennaiseksi, kun rakennusoikeuksia oli lisätty. Päinvastoin olennaisena ei pidetty asemakaavan muutosehdotusten muuttamista, vaikka (KHO 1983 A II 70) kahdessa korttelissa rakentamisaluetta oli laajennettu puisto- ja kasvitarha-alueille. Toisessa korttelissa rakentamistehokkuutta oli nostettu 0,20:sta 0,30:een. Vielä yhdessä korttelissa rakennusala oli lisätty 2000 k-m² ja poistettu kevyen liikenteen yhteys sekä tehty vielä muitakin muutoksia. KHO perusteli päätöstä kaava-alueen laajuudella ja sillä, ettei ollut väitettykään, että muutoksista aiheutuisi valittajille kohtuutonta haittaa. Samoin useita muutoksia ei katsottu olennaiseksi (KHO 18.6.1999 t 1632). KHO perusteli siinäkin päätöksään kaava-alueen laajuudella. Kunnanvaltuuston hyväksymään osayleiskaavaan (KHO 22.5.2013 t 1775) oli nähtävillä olon jälkeen lisätty naapurin muistutuksen johdosta kaavamääräys, jolla alueelle osoitettiin rakennusoikeutta. Sellaisen maanomistajan vaatimuksesta, jota ei ollut kuultu, KHO katsoi päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä. Kysymys oli silloin kuulematta jättämisestä ja maanomistajien yhdenvertaisesta kohtelusta.

MRA 32 §:n säännös kaavaehdotuksen asettamisesta uudelleen nähtäville sisältyy asetuksen 6 lukuun yhteisistä säännöksistä vuorovaikutuksesta kaavoituksessa. Silloin sama säännös koskee kaikkia kaavamuotoja. Luonteensa vuoksi säännös parhaiten sopii yksityiskohtaisten toteuttamissuunnitelmien eli asemakaavojen käsittelyyn. Useimmat oikeustapaukset koskevatkin asemakaavoja.

Oikeuskäytäntö osoittaa, että kaavaehdotus on pantava uudelleen nähtäville, kun useimmiten on kysymys yksityiskohtaisesta kaavasta, jossa on kysymys maanomistajalle osoitetusta rakennusoikeudesta tai muista

eduista. Jos maanomistaja on valituksessaan katsonut etujaan häntä kuulematta loukatun, olennaisuuden raja on usein ylittynyt. Sen sijaan laaja-alaisten kaavojen osalta on sallittu suuretkin muutokset.

Keskuspuistoa koskeva muutos ei ole olennainen

Muutoksen olennaisuutta arvioitaessa merkitystä on sillä mihin ja kehen muutos kohdistuu sekä kaavan laajuudella ja muutoksen laadulla. Merkitystä on myös sillä, vaikuttaako muutos lähialueen asukkaiden olosuhteisiin heikentävästi vai parantavasti.

Jos yleiskaavaehdotusta muutetaan niin, että Keskuspuistoon ei lisätä rakentamista, onko se olennainen muutos?

Nähtäville asettamisen vuorovaikutteinen tehtävä huomioon ottaen arvioin, ettei muutos ole pykälässä tarkoitettu olennainen muutos, jonka vuoksi Helsingin yleiskaavaehdotus olisi välttämätöntä asettaa uudelleen nähtäville.

Perusteluina esitän seuraavaa:

- Kysymys on lähes koko kaupungin yleiskaavasta, jolloin yhden kaupunkibulevardia ja Keskuspuistoa koskevan osan muutos ei voi olla yleiskaavakokonaisuus huomioon ottaen olennainen
- Yleiskaavaehdotus ei ole aluevarausyleiskaava, vaan strateginen yleiskaava, jonka yleispiirteisyyttä kaavaselostuksessa korostetaan
- Yleiskaavan selostuksen mukaan yleiskaavakartta muodostuu 100x100 metrin ruuduista, jolla korostetaan yleiskaavan yleispiirteisyyttä. Keskuspuistoon ulottuvan rakentamisalueen rajauksena Keskuspuistoon tarkoitettun rakentamisen määrää on vaikea arvioida, koska 100x100 metrin rasteriviiva on tarkkuudeltaan yleensä + - 50 metriä, mutta se voilla jopa + - 100 metriä. Virkistysalueen rajauksen tulee olla yksiselitteinen
- Kaupunkibulevardi on määritelty kaavaehdotuksen yleiskaavamääräyksessä tiealueeksi, joten rakentamisen poistaminen Keskuspuiston alueelta ei tarkoita, että Hämeenlinnanväylä ei tästä syystä voisi säilyä kaupunkibulevardina tai että liikennejärjestelmää pitäisi tästä syystä muuttaa
- Rakentamisen poistaminen Keskuspuistosta on maakuntakaavan mukaista
- Yleiskaavassa osoitettu uudisrakentamismäärä on 18 milj k-m², vaikka rakentamistarve on 9 milj. k-m². Ylimitoituksen vuoksi rakentamisalueiden vähentäminen Keskuspuiston alueelta ei estä yleiskaavan rakentamistavoitteen toteuttamista
- Muutoksen prosentuaalinen osuus koko yleiskaava-alueesta on pieni. Keskuspuistoon on osoitettu 0,5-0,6 milj.k-m², joka on koko kaavan 18 milj k-m²:n rakentamismäärästä vain 2,7-3,3 %. Pirkkolan ja Maunulan alueille on osoitettu 0,22-0,26 milj. km-2, joka on koko kaavassa osoitetun rakennusoikeuden määrästä vain 1,2-1,4 %.
- Koko Keskuspuiston asemakaava-alueelle on nähtävillä olleessa yleiskaavaehdotuksessa osoitettu rakentamista n. 49,5 ha alueelle, josta Metsäläntien ja Pirkkolantien väliselle alueelle 13,3 ha ja Pirkkolan ja Kehä 1 tien väliselle alueelle 7,4 ha

- Muutos on voimassa olevien keskuspuiston asemakaavojen ja kaupunginvaltuuston pysyväksi tarkoittaman virkistysaluekäyttötarkoituksen mukainen
- Näiden virkistysalueiden pysyvyyteen kaupunkilaisilla on oikeus luottaa siksi, että kaupunginvaltuusto on koko alueella hyväksynyt nyt voimassa olevat asemakaavat ja runsaalla ja laajasti jaetulla tiedotusmateriaalilla informoinut kaupunkilaisen asemakaavojen sisällöstä. Virkistysalueiden palauttaminen yleiskaavaehdotukseen parantaa lähialueiden ja yleensäkin kaupunkilaisten elinolosuhteita. Kaupungin asiantuntijalautakunnat, yleisten töiden lautakunta, liikuntalautakunta ja ympäristölautakunta ovat yleiskaavasta antamissaan lausunnoissa yksimielisesti vastustaneet lisärakentamista Keskuspuistoon
- Vaikka MRA 32 §:ssä käytetään sanaa kaavaehdotus, muutoksen olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kaavan yleispiirteisyys ja kaavakokonaisuus. Oikeuskirjallisuudessa esitetyt oikeustapaukset koskevat pääosin yksityiskohtaisia asemakaavoja.

Helsingissä syyskuun 12 päivänä 2016

Olavi Syrjänen

prof. oikeustieteen tohtori

Sisäasiainministeriön/ympäristöministeriön kaavoitus- ja rakennusosaston ylijohaja 1976–84

Väitellyt 1999 Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa aiheenaan ”Harkintavalta kaavoituksessa ja rakentamisessa”

Maankäyttö- ja rakennuslaki selitysteoksen toinen kirjoittaja 2000–2014.

PRO TUOMARINKYLÄ

SAATE 8.9.2016

Helsingin kaupunki
Kirjaamo

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR Stadsregistrationskontoret	
12. 09. 2016	
Dnr/Dnr	12.2015-012598
Tehtäväluo/loka	10 03 02 00
Uppgifts/ksklass	

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUKSELLE: YLEISKAAVOITUS TUOMARINKYLÄN KARTANON ALUEELLA

Pro Tuomarinkylä -liike on työstänyt karttamuotoisen ehdotuksen uudeksi yleiskaavaksi Tuomarinkylän kartanon alueella. Toivomme, että kaupunginhallitus käsittelee ehdotustamme päättäessään Helsingin uudesta yleiskaavasta.

Ohessa oleva aineisto on toimitettu sähköpostilla alla jakelussa mainituille henkilöille 15.8.2016. Pyydämme kirjaamoa ystävällisesti toimittamaan tämän aineiston samoille henkilöille paperikopioina.

Kunnioitavasti

Anu Heinonen, puheenjohtaja, Pro Tuomarinkylä
puh.

Risto Suominen, varapuheenjohtaja, Pro Tuomarinkylä
puh

LIITTEET

Pro Tuomarinkylän kirje
Kaavakartta, Pro Tuomarinkylän ehdotus
Kaavakartta, KSV:n ehdotus
Rakentamismäärälaskelma

JAKELU

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen
Apulaiskaupunginjohtaja Anni Sinnemäki
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tatu Rauhamäki
Kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet
Kaupunkisuunnittelulautakunnan puheenjohtaja Risto Rautava
Kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavatoimisto, Rikhard Manninen ja Marja Piimies

PRO TUOMARINKYLÄ

Jakelu:

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen
Apulaiskaupunginjohtaja Anni Sinnemäki
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tatu Rauhamäki
Kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet
Kaupunkisuunnittelulautakunnan puheenjohtaja Risto Rautava
Rikhard Manninen ja Marja Piimies, kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavatoimisto

EHDOTUS KAUPUNGINHALLITUKSELLE YLEISKAAVA-EHDOTUKSEN KORJAUKSIKSI TUOMARINKYLÄN KARTANOALUEELLA

Pro Tuomarinkylä -liike on valmistellut ehdotuksen tekeillä olevan Helsingin uuden yleiskaavan korjauksiksi. Pyydämme, että päättäessään omalta osaltaan yleiskaavasta Helsingin kaupunginhallitus päättää myös ehdotuksestamme (kartta ja selostus, liite 1). Perustelemme pyyntöämme seuraavasti:

1. Olemme toista vuotta yrittäneet kertoa kaavan valmistelijoille ja kaupunkisuunnittelulautakunnalle Tuomarinkylän kartanoaluetta koskevien kaavasuunnitelmien aiheuttamista ongelmista. **Kaavasuunnitelmat ovat herättäneet myös kartanoalueella käyvät ihmiset**, jotka ovat jättäneet luonnoksesta 275 mielipidettä (noin 25 % kaikista mielipiteistä) ja 580 muistutusta (40 % kaikista muistutuksista).
2. Ihmisten huoli alueen harrastus-, luonto- ja virkistysarvojen sekä valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltujen maisema- ja kulttuuriarvojen menettämisestä on suuri. **Silti kaavaprosessin aikana historialliseen kartanomiljööseen suunniteltua asukasmäärää päinvastoin korotettiin lähes 50 prosentilla**, kaavakartoista ja -määräyksistä laskien kaavaluonnoksen vähintään 2542 hengestä kaavaehdotuksen vähintään 3775:een ja enintään 7533 henkeen (liite 2). Tässä muodossa kaavaehdotus on nyt menossa kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja päätettäväksi.
3. **Ehdotuksemme mahdollistaa 2000-4000 ihmisen asuttamisen alueelle**, mikä vastaa kaavaluonnoksen mitoitusta. Myös kaupunkisuunnitteluviraston edustaja on julkisuudessa (HS 8.8.2016) ilmoittanut yleiskaavaehdotuksen tähtäävän Tuomarinkylässä n. 2000-3000 henkeen (mikä tosin on ristiriidassa kaavakarttaan merkityn tehokkuuden kanssa). Tältä osin ehdotuksemme pitäisi siis olla hyväksyttävissä. Ehdotuksemme Jokeri 2 -pikaraitiotien linjauksesta on yhdenmukainen Kaavoituskatsaus 2016:een s. 36-37 merkityn kanssa.

Ehdotuksemme turvaa hyvin alueen monipuoliset arvot ja mahdollistaa samalla asuinrakentamisen alueelle: **voittajia ovat sekä kasvava kaupunki että sen asukkaat**. Yli 60 000 käyttäjää vuodessa palveleva koirakeskus voisi jatkaa toimintaansa häiritsemättä naapureitaan ja ratsastuskeskuksen yrittäjät voisivat jatkaa kesken jäänyttä investointiohjelmaansa. Ehdotus kunnioittaa voimassa olevaa maakuntakaavaa, kartanoalueen suojelumerkintöjä ja Helsingin kaupungin omaa suunnitelmaa tehdä kartanoalueesta Helsingin yleisen virkistyskeskuksen keskus. Ehdotuksemme on näin ollen yhdenmukainen Helsingin kaupunginvaltuuston 12.12.2012 tekemän päätöksen kanssa. Muilta osin pyydämme saada viitata ehdotuksemme sisältyvään hyödyt vs. haitat -vertailuun.

4. **Olemme toimittaneet ehdotuksemme myös kaupunkisuunnittelulautakunnalle** tarkoituksella, että lautakunta ottaisi ehdotuksemme kantaa 14.6.2016 olleessa kokouksessaan. Lautakunta ei kuitenkaan käsitellyt ehdotustamme. Kuulemamme perustelu oli, että yleiskaavasta oli jo päätetty aiemmin, vaikka julkisuudessa olleiden tietojen mukaan lautakunnan piti päättää yleiskaavasta 14.6.2016.

Haluamme vielä korostaa, että ehdotuksemme pääkohdat ovat olleet suusanallisesti useasti esillä kaavoittajan ja lautakunnan edustajien kanssa käymissämme keskusteluissa kevästä 2015 alkaen. Olemme mielipidekirjeestämme 11.2.2015 alkaen myös kirjallisesti tuoneet esille ehdotuksemme pääkohdat. Koska keväällä 2016 alkoi vaikuttaa siltä, että ehdotustamme tai muuta kuntalaispalautetta ei tulla ottamaan yleiskaavassa mitenkään huomioon, työstimme ehdotuksemme lopulta konkreettiseksi kartaksi ja tekstiselostukseksi.

Helsingissä 15. elokuuta 2016

Kunnioittavasti

Pro Tuomarinkylä -liikkeen puolesta

Anu Heinonen
puheenjohtaja
puh.

Risto Suominen, varapuheenjohtaja, Pro Tuomarinkylä
puh.

LIITE 1: Pro Tuomarinkylän ehdotus, kaavakartta ja sen selostus sekä vertailun vuoksi ksv:n kaavakartta

LIITE 2: Helsingin uuden yleiskaavan luonnoksen ja ehdotuksen rakentamismäärät Tuomarinkylän kartanoalueella, laskelma 17.11.2015

KAAVAKARTTA

PRO TUOMARINKYLÄN EHDOTUS

MITTAKAAVA 1:500 (A3-PRINTTI)

12.06.2016

50 100 200 300 400 500 m

----- RATSASTUSTIE, OLEVA TAI SIIRRETTY
- - - - - ASUTUKSEN ALLE JAAVA RATSASTUSTIE

RAKENTAMISALUEET

Asuntovaltainen alue A4
korttelitehokkuus pääasiassa alle 0,4

Asuntovaltainen alue A3
korttelitehokkuus pääasiassa alle 0,4-1,2

Asuntovaltainen alue A2
korttelitehokkuus pääosin 1,0 - 2,0
voi olla perustellusti korkeampikin

Lähikeskusta C3
korttelitehokkuus määrittelemätön

Asuntovaltainen alue A4
korttelitehokkuus
pääasiassa alle 0,4

ASUNTOJA
+ TOJMITILOJA
N. 15 HÄ

A2
1,0 - 2,0

Liike-
keskusta
C3

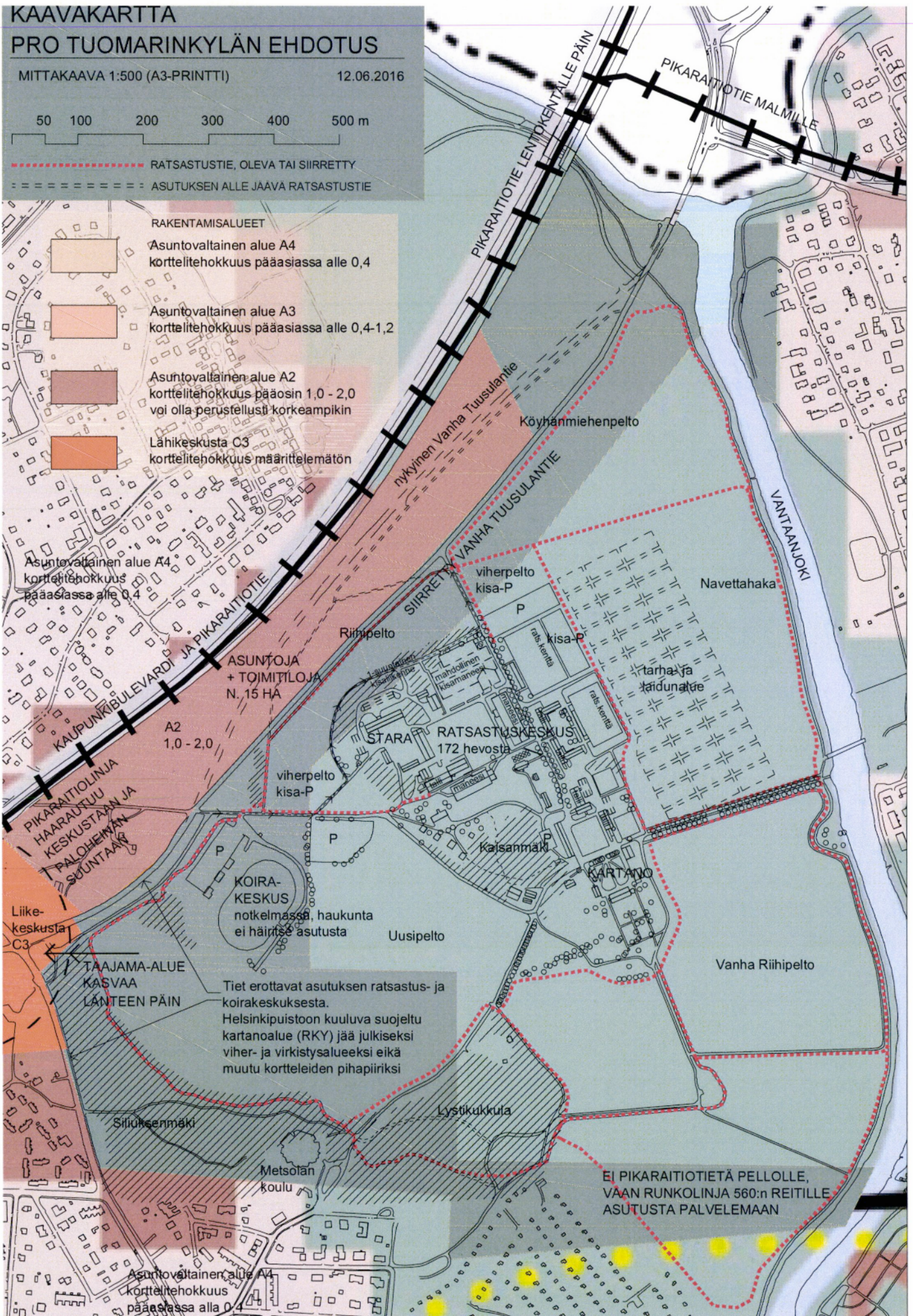
TAAJAMA-ALUE
KASVAA
LÄNTEEN PÄIN

Tiet erottavat asutuksen ratsastus- ja
koirakeskuksesta.
Helsinki puistoon kuuluva suojeltu
kartanoalue (RKY) jää julkiseksi
vihreä- ja virkistysalueeksi eikä
muutu korttelien pihapiiriksi

Siihtisenmäki

Metsolan
koulu

Asuntovaltainen alue A4
korttelitehokkuus
pääasiassa alle 0,4

EI PIKARAITIOTIETÄ PELLOLLE,
VAAN RUNKOLINJA 560:n REITILLE
ASUTUSTA PALVELEMAAN

TIEDOTE

Itä-Helsingin metsät ja luonnonrannat on säilytettävä

Yleiskaavassa Keskuspuiston osiin kohdistettuja rakentamismerkintöjä on ansaitusti kritisoitu julkisuudessa. Itä-Helsingin luontoalueisiin kohdistuvat uhkat ovat jääneet vähemmälle huomiolle, vaikka meitä itähelsinkiläisiä on paljon. Lähiöidemme metsillä, luonnonrannoilla, niityillä ja 1500-luvulta saakka viljellyillä pelloilla on meille vastaava merkitys kuin Keskuspuistolla on sen tuntumassa asuville.

Itä-Helsingissä on useampia osittain päällekkäisiä vihersormia. Niistä yksi kulkee Laajasalosta Vartiosaaren, Ramsinniemen, Meri-Rastilan metsän, Rastilan kartanon ympäristön ja Mustavuoren kautta Östersundomiin. Toinen etenee Kivinokasta Viikin kautta Kivikkoon ja kolmas on Uutelasta Mustavuoreen suuntautuva vihersormi. Nämä kaikki ovat tärkeitä niin virkistyksestä kuin luonnonkin kannalta ja ne tulee säilyttää.

Valitettavasti ehdotettu yleiskaava ei tätä tunnista, sillä toteutuessaan se kaventaisi vihersormia monin paikoin merkittävästi. Myös uudet raidehankkeet uhkaavat useassa kohdassa vihersormien jatkuvuutta. Raideliikenne tulee suunnitella luontoalueet säilyttävästi niin, että sen sijoittelussa hyödynnetään jo olemassa olevia kulkuväyliä.

Itä-Helsingin osalta kaavoja koskevat muistutukset ja lausunnot on sivuutettu vuorovaikutuksessa. Esimerkiksi Uudenmaan ELY-keskuksen, Uudenmaan liiton, Museoviraston ja ympäristölautakunnan Vartiosaaren ja/tai Ramsinniemen säilyttämistä puoltavia lausuntoja ei ole huomioitu. Lisäksi yleiskaavaehdotukseen oli muistutusajan jälkeen lisätty muuttavaa maankäyttöä Kivinokalle. Tästä ei ole ollut mahdollista lausua missään vaiheessa prosessia.

Kaupungin kasvu ei edellytä luontoalueille rakentamista. Luonto- ja kulttuuriarvot huomioivalla suunnittelulla on mahdollista säilyttää Itä-Helsingissäkin se, mikä tekee siitä viihtyisän: alueen metsäinen ja merellinen luonto. Väestönkasvu voidaan sijoittaa jo rakennetuille alueille. Tukholmassa mittava uudisrakentaminen on suunniteltu viheralueita uhraamatta. Luovuutta käyttämällä sama onnistuu myös Helsingissä.

Luontoalueille rakentaminen olisi lyhytnäköinen ja vanhanaikainen ratkaisu, sillä muualla monet kaupungit pyrkivät pikemminkin lisäämään viherpinta-alansa. Olemassa olevien viheralueiden säilyttäminen on huomattavasti helpompaa kuin uusien rakentaminen.

Luonnon terveysvaikutukset ovat tiedossa, samoin se, että luonnon monimuotoisuuskadon pysäyttäminen edellyttää toimenpiteitä kaupungeissakin.

On siis syytä säilyttää luontoa siellä, missä sitä vielä on. Myös Itä-Helsingissä.

Helsingissä 04.09.2016

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry

Herttoniemi-seura ry

Laajasalo – Degerö Seura ry

Koillis Seura ry

Kontula-Seura ry

Kulosaarelaiset ry – Brändöborna rf

Marjaniemi-Seura ry

Mellunmäki-seura ry

Pro Meri-Rastila

Puotila-seura ry

Roihuvuori-Seura ry

Santahamina-Seura ry

Stansvikin kyläyhdistys ry

Tammisaloseura ry – Tammelund Sällskapet rf

Vartiosaari-seura ry

Viikki-Seura ry

Vuosaari-Seura ry

Östersundom-seura ry

Lisätietoja:

Hanna-Leena Ylinen,

Riitta Malve-Tamminen, puh.

Matti Lipponen,

PRO TUOMARINKYLÄ

EHDOTUS 12.6.2016

Kaupunginhallitukselle 8.9.2016

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUKSELLE: YLEISKAAVOITUS TUOMARINKYLÄN KARTANON ALUEELLA

1. KSV:n yleiskaavaehdotus

- Kaavakarttaan on merkitty runkolinjan 560 korvaava poikittainen pikaraitiotie runkolinjan reitistä poiketen linjaamalla se Malmilta Malmin kirkkopuiston kautta Pukinmäenkaarelle ja sieltä Vantaanjoen ja Tuomarinkylän kartanon Vanhan Riihipellon yli Tuomarinkylään.
- Lisäksi kaavakartassa on Tuusulanväylää ja Vanhaa Tuusulantietä sivuava etelä-pohjoissuuntainen pikaraitiotie lentokentän suuntaan.
- Kartanon alueelle (Uusipelto, Vinttikoirakeskus, Siliuksenmäki) on merkitty asuntovaltaista aluetta A2 yhteensä 27 pikseliä (ha).
- Näiden ehdotusten toteutuminen merkitsisi, että n. 60 000 koiraharrastajaa vuosittain palveleva koirakeskus joutuisi lopettamaan toimintansa kokonaan ja ratsastuskeskuksen toiminta vaikeutuisi huomattavasti.
- Myös alueen merkittävät luonto- ja virkistysarvot osana Helsingipuistoa sekä sen valtakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut maisema- ja kulttuuriarvot kärsisivät.

2. Pro Tuomarinkylän ehdottamat korjaukset

- a. Runkolinja 560:n korvaava pikaraitiotie linjataan runkolinjan reittiä, jolloin se palvelee laajasti Koillis-Helsinkiä. Samalla Malmin kirkkopuisto, Pukinmäen rantapuiston pohjoispää, Vantaanjoki, Vanha Riihipelto ja kartanonmäen vierusta säilyvät pikaraitiotien aiheuttamilta muutoksilta. Ehdotettu muutos vastaa Jokeri 2 -pikaraitiotien linjausvaihtoehto b:tä ja Kaavoituskatsaus 2016:een merkittyä reittiä.
- b. Tuomarinkylän alueella pikaraitiotie linjataan osana kaupunkibulevardiksi muutettavaa Tuusulanväylää, mikäli etelä-pohjoissuuntainen pikaraitiotie Tuusulanväylän yhteyteen päätetään toteuttaa. Tällöin suunnitellut kaksi pikaraitiotielinjaa käyttävät samaa raideosuutta välillä Yhdyskunnantie - Laamannintie. Mikäli Tuusulanväylän yhteyteen suunniteltua pikaraitiotietä ei toteuteta ja väylä säilytetään nykyisenlaisena moottoritiemäisenä ajoratana, runkolinja 560:n korvaava pikaraitiotie linjataan pitkin Vanhan Tuusulantien lännenpuoleista vierustaa.
- c. Vanha Tuusulantie oikaistaan välillä Tuomarinkyläntie – Laamannintie. Se kaventaa Riihipeltoa ja Köyhänmiehenpeltoa, mutta mahdollistaa samalla vähintään 15 hehtaarin rakentamisen. Kartanon alueelle merkitty asuntovaltainen alue A2 poistetaan ja alue säilytetään Helsingipuiston viher- ja virkistysalueena.

3. Hyödyt vs. haitat

- + Koira- ja ratsastuskeskusten toiminta alueella on turvattu Helsingin kaupunginvaltuuston 12.12.2012 tekemän päätöksen mukaisesti.
- + Ratsastuskeskus voi toteuttaa jo tehtyjen tallilajajennusten edellyttämän kolmannen maneesin ja kasvavalle hevosmäärälle on riittävästi maneesiaikaa ja turvallisia maastoratsastusreittejä.
- + Kartanoalueesta on mahdollista kehittää Helsingipuiston yleissuunnitelman tarkoittama yleisen virkistyskeskus.
- + Alueen valtakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut maisema- ja kulttuuriarvot säilyvät.

- Riihipellosta ja Köyhänmiehenpellosta otetaan osa rakennusmaaksi, mikä kaventaa alueen avaruutta.
- + Tätä vastaan alueelle saadaan asunnot 2 000 - 4 000 asukkaalle pikaraitiotien ja historiallisen kartanomiljööseen viereen (Laskentaperusteet: Korttelitehokkuus A2:n osalta 1,0-2,0. Alueen pinta-alasta 60 % on korttelimaata. Kerrosalaa henkilöä kohti 43 k-m²).
- Kartanomiljööseen yleiskaavaehdotuksessa suunniteltu rakentamisala pienenee, mutta näin voi käydä myös kaavavalitusten ja tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien myötä.
- + Yleiskaava saa nopeasti lainvoiman ja vältetään vuosikausia kestävä katkera oikeustaistelu alueen yleiskaavasta, asemakaavoituksesta ja rakennusluvista.
- + Alueen yrittäjien ja asukkaiden luottamus kaupungin päätöksentekoon ja omaa toiminta- ja elinympäristöään koskeviin vaikutusmahdollisuuksiinsa paranee.

4. Ehdotuksen tekijä

Pro Tuomarinkylä on yhteistyöryhmä, jossa ovat edustettuina Tuomarinkylän ratsastuskeskus, koirakeskus ja alueen asukkaat sekä ulkoilu- ja virkistyskäyttäjät. Liike kannattaa kaupungin kehittämistä ja haluaa tarjota kasvavan ja kehittyvän kaupungin asukkaille monipuolisia harrastusmahdollisuuksia. Lisäksi se haluaa palvella historiallisesti arvokkaan alueen ulkoilijoita ja olla jatkossakin kehittämässä monipuolista virkistysaluetta.

Lisätietoja: Anu Heinonen, puheenjohtaja, Pro Tuomarinkylä
puh.

Risto Suominen, varapuheenjohtaja, Pro
Tuomarinkylä puh.

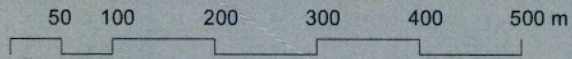
LIITTEET

Kaavakartta, Pro Tuomarinkylän ehdotus Kaavakartta,
KSV:n ehdotus

KAAVAKARTTA KSV:N

EHDOTUS 1:500 (A3-PRINTTI)

(kartan alla Helsingin kaupungin yleiskaavaehdotus 10.11.2015)

- RATSASTUSTIE, OLEVA TAI KAAVOITETTU
- RATSASTUSTIE, RAKENTAMISEN TAKIAKÄYTOSTÄ JAAVA
- KOIRAKESKUKSEN UUDEN SIJAINNIN VUOKSI TAPAHTUMIEN AIKANA TAI PIKARAITIETIEN MAHDOLLISEN LINJAUKSEN TAKIA KAYTTOKELVOTON REITTI

RAKENTAMISALUEET

Asuntovaltainen alue A4 korttelitehokkuus pääasiassa alle 0,4

Asuntovaltainen alue A3 korttelitehokkuus pääasiassa alle 0,4-1,2

Asuntovaltainen alue A2 korttelitehokkuus pääosin 1,0 - 2,0 voi olla perustellusti korkeampikin

Lähikeskusta C3 korttelitehokkuus määrittelemätön

Asuntovaltainen alue A4 korttelitehokkuus pääasiassa alle 0,4

A2 1,0 - 2,0

Liikekeskusta C3

Asuntovaltainen alue A2 korttelitehokkuus pääosin 1,0 - 2,0, voi olla perustellusti korkeampikin, noin 4000-8000 asukasta

A2 1,0 - 2,0

Siiuksenniemi

A2 1,0 - 2,0

Asuntovaltainen alue A4 korttelitehokkuus pääasiassa alle 0,4

Yleiskaava ehdottaa koirakeskuseutta sijaintia. ("Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet, s.32-33")

Sijainti ei ole mahdollinen, koska:

- pellolle mahtuu vain juoksurata, ei koko koirakeskuksen toiminta
- ei toimi liikenteellisesti, koska ratsastus- ja koirakeskuksella vain yksi yhteinen sisään tulotie
- avoin sijainti pellolla aiheuttaa äänihaittaa asutukselle

Köyhänmiehenpelto

EHDOTETTU KOIRAKESKUS

Navettahaka

tarha- ja laidunalue

STARAN RATSASTUSKESKUS 172 hevosta

Kaisanmäki

KARTANO

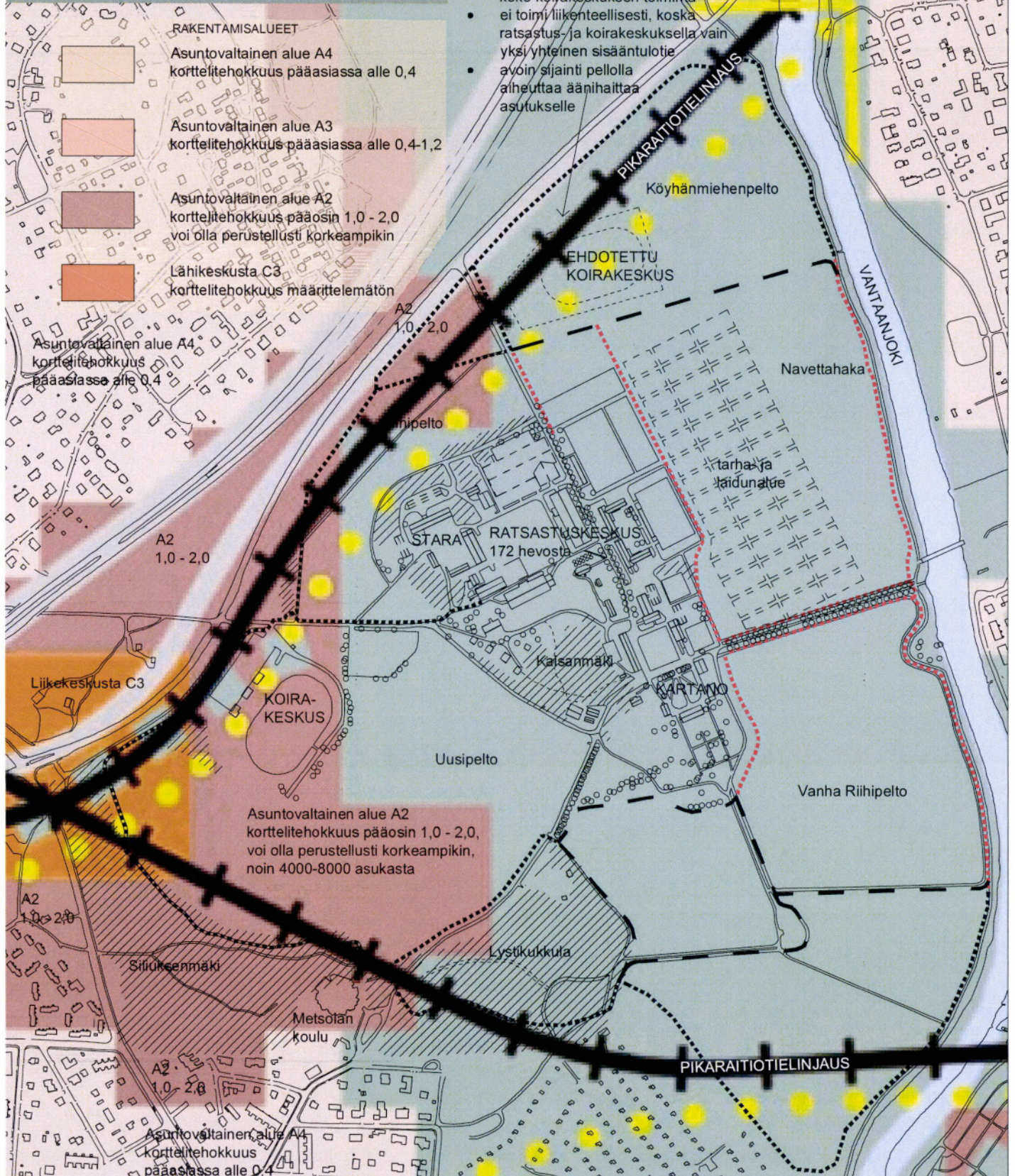
Uusipelto

Vanha Riihipelto

Lystikukkula

Metsolan koulu

PIKARAITIETIELINJAUS

Helsingin uuden yleiskaavan luonnoksen ja ehdotuksen rakentamismäärät Tuomarinkylän kartanoalueella (Uusipelto, Riihipelto, Vinttikoirakeskus, Siliuksenmäki)*

Yleiskaavaluonnos 25.11.2014:

Vähimmäisasukasmäärä

Asuntovaltaista aluetta A3, 23 pikseliä a 93 henkeä, yhteensä 2139 henkeä
Asuntovaltaista aluetta A2, 9 pikseliä a 233 henkeä, yhteensä 2097 henkeä

$2139 + 2097 = 4236$ henkeä x 0,6, kaikkiaan yhteensä 2542 henkeä

Laskentaperusteet: Korttelitehokkuus A3:n osalta kaavakartan määräystekstin alaraja eli 0,4 ja A2:n osalta määräystekstin alaraja eli 1,0. Alueen pinta-alasta on otettu huomioon määräystekstin alarajan mukaisesti 60 %. Kerrosalaa henkilöä kohti 43 k-m².

Yleiskaavaehdotus 6.10.2015, jota ks-ltk korjasi 10.11.2015 poistamalla neljä A3-tehokkuudella merkittyä pikseliä:

Vähimmäisasukasmäärä

Asuntovaltaista aluetta A2, 27 pikseliä a 233 henkeä, yhteensä 6291 henkeä
 $6291 \times 0,6$, kaikkiaan yhteensä 3775 henkeä

Enimmäisasukasmäärä

Asuntovaltaista aluetta A2, 27 pikseliä a 465 henkeä, yhteensä 12555 henkeä
 $12555 \times 0,6$, kaikkiaan yhteensä 7533 henkeä

Laskentaperusteet: Korttelitehokkuudet määräystekstin mukaisesti A2:n osalta 1,0-2,0. Alueen pinta-alasta on otettu huomioon määräystekstin alarajan mukaisesti 60 %. Kerrosalaa henkilöä kohti 43 k-m².

Yhteenveto

Tuomarinkylän kartanoalueelle suunniteltu vähimmäisasukasmäärä on kasvanut 48,5 % eli 2542:sta 3775:een. Ehdotuksen enimmäisasukasmäärä 7533 merkitsisi, että kartanon kupeeseen pellolle ja metsään 0,32 km²:n alueelle asutettaisiin enemmän ihmisiä kuin on esimerkiksi pinta-alaltaan yli seitsemänkertaisessa Länsi-Pakilan kaupunginosassa (2,33 km², 6945 asukasta). Rakentaminen olisi yli kolme kertaa tehokkaampaa kuin esimerkiksi Ylä-Malmilla (0,91 km², 6557 asukasta).

Laati: Risto Suominen
VT, varapuheenjohtaja, Pro Tuomarinkylä –liike

*) Tarkasteltava alue rajautuu lännessä Vanhaan Tuusulantiehen, pohjoisessa Kavaleffintiehen, idässä Tuomarinkyläntiehen ja Kartanomuseontiehen sekä etelässä Siliuksenmäkeen.